

With the support of the
Erasmus+ Programme
of the European Union

JEAN MONNET MODULE
EUSEGOV (2020-2023)
621227-EPP-1-2020-1-RO-EPPJMO-MODULE

**Academia Națională de Informații „Mihai Viteazul”
Modulul Jean Monnet EUSEGOV (2020-2023)**

**Ediția a III-a
A ȘCOLII DE VARĂ
COMUNICARE STRATEGICĂ, GUVERNANȚĂ ȘI SECURITATE ÎN UNIUNEA EUROPEANĂ
București, 26 – 30 iunie 2023 (16.30 – 20.30)**

Evenimentul se desfășoară în format hibrid, fizic la sediul ANIMV și online prin aplicația Google Meet

With the support of the
Erasmus+ Programme
of the European Union

JEAN MONNET MODULE
EUSEGOV (2020-2023)
621227-EPP-1-2020-1-RO-EPPJMO-MODULE

ȘCOALA DE VARĂ
COMUNICARE STRATEGICĂ, GUVERNANȚĂ ȘI SECURITATE ÎN UNIUNEA EUROPEANĂ
București, 26 – 30 iunie 2023

Academia Națională de Informații „Mihai Viteazul” (ANIMV) are plăcerea de a vă invita la Școala de vară organizată în format hibrid în cadrul Modulului Jean Monnet EUSEGOV – *A common understanding of EU Security Governance. Teaching and researching the EU security policies and institutions for a better academic and professional approach in the security and intelligence field* (lider de modul Prof.univ.dr. Adrian-Liviu IVAN).

Școala de vară își propune să stimuleze activități de predare, cercetare și dezbateri în domeniul studiilor europene, studiilor de securitate și comunicării strategice prin trei piloni principali: abordare interdisciplinară, deschidere către societatea civilă și metodologii de predare și cercetare inovatoare. Cursurile, dezbaterile și atelierelor propuse abordează aspecte specifice ale studiilor de securitate și intelligence, studiilor europene și comunicării strategice.

Ne adresăm studenților doctoranzi din domeniul studiilor de securitate și intelligence sau din domenii conexe (studii europene, relații internaționale, drept, economie etc.) interesați de tematica propusă. Un număr de 30 de studenți doctoranzi din cadrul ANIMV și din alte universități din România sunt așteptați să participe la cursurile și activitățile practice din cadrul Școlii de vară Comunicare strategică, guvernanță și securitate în Uniunea Europeană, Ediția a III-a.

Evenimentul se desfășoară în perioada 26 - 30 iunie 2023 (16.30 – 20.30), în format hibrid, fizic la sediul ANIMV și online pe platforma animv.eu, prin aplicația Google Meet, în limba română, sub coordonarea prof.univ.dr. Adrian-Liviu IVAN și a CS. II. dr. Mihaela TEODOR.

PROGRAM

26 iunie 2023		27 iunie 2023	
16.20-16.30	Înregistrarea participanților	16.20-16.40	Înregistrarea participanților
16.30-16.40	Cuvânt de deschidere a Școlii de vară Prof. univ. dr. Adrian-Liviu IVAN/ Lavinia BRATU, ANIMV		
16.40-17.30	Prelegere Prof. univ. dr. Iordan BĂRBULESCU, SNSPA <i>De la Schengen, la Spațiul de Libertate, Securitate și Justiție</i>	16.40-17.30	Prelegere Lector univ. dr. Adrian STAN, UBB Cluj-Napoca <i>Busola Securității și Apărării Europei: un an de la marea proiecție strategică. Cum se vede aceasta în câmpul tactic?</i>
17.30-18.20	Prelegere Prof.univ.dr. Alina BĂRGĂOANU, SNSPA <i>Războiul din Ucraina. Inovații în combaterea dezinformării</i>	17.30-18.20	Dezbatere Lector univ. dr. Claudia IOV, UBB <i>Securitatea societală ca mecanism discursiv al noilor populisme. Studiu de caz: criza refugiaților ucraineni din România</i>
18.20-18.40	Organizare pentru Workshop	18.20-18.40	Organizare pentru Workshop
18.40- 20.30	Workshop Comunicare strategică, guvernanta și securitate în UE: Scenarii alternative privind riscurile de securitate ale utilizării IA în Uniunea Europeană CS. II. dr. Mihaela TEODOR, ANIMV Lector univ. dr. Claudia IOV, UBB Conf. univ. dr. Bogdan TEODOR, ANIMV Lector univ. dr. Ileana SURDU, ANIMV drd. Daniela ISPAS, ANIMV	18.40-20.30	Workshop Comunicare strategică, guvernanta și securitate în UE: Scenarii alternative privind riscurile de securitate ale utilizării IA în Uniunea Europeană CS. II. dr. Mihaela TEODOR, ANIMV Lector univ. dr. Claudia IOV, UBB Conf. univ. dr. Bogdan TEODOR, ANIMV Lector univ. dr. Ileana SURDU, ANIMV drd. Daniela ISPAS, ANIMV

28 iunie 2023		29 iunie 2023	
16.20-16.40	Înregistrarea participanților	16.20-16.40	Înregistrarea participanților
16.40-17.30	Dezbatere Expert drd. Alexander FOTESCU, ESDC <i>Operaționalizarea visului european: despre destinul global și realitățile unei puteri introspective</i>	16.40-18.20	Sesiune de dezbatere cu tema Generative AI: provocări și posibile răspunsuri Participanți Prof. univ. dr. Ioan DEAC, ANIMV Conf. univ. dr. Cătălin VRABIE, SNSPA Expert dr. Ligia BĂTRÎNCA, ITA Expert Costinel ANUȚA Moderator Prof. univ. dr. Irena CHIRU, ANIMV
17.30-18.20	Prelegere Prof.univ.dr. Irena CHIRU, ANIMV <i>Provocările cooperării în intelligence în context european</i>		
18.20-18.40	Organizare pentru Workshop	18.20-18.40	Organizare pentru Workshop
18.40-20.30	Workshop Hybrid is coming: scenariu de consiliere și comunicare strategică într-o situație de criză generată de un atac hibrid CS. I. dr. Ruxandra BULUC, ANIMV CS. II. dr. Mihaela TEODOR, ANIMV Lector univ. dr. Ileana SURDU, ANIMV Drd. Daniela ISPAS, ANIMV Drd. Cristian CONDRUȚ, ANIMV	18.40-20.30	Workshop Hybrid is coming: scenariu de consiliere și comunicare strategică într-o situație de criză generată de un atac hibrid CS. I. dr. Ruxandra BULUC, ANIMV CS. II. dr. Mihaela TEODOR, ANIMV Lector univ. dr. Ileana SURDU, ANIMV Drd. Daniela ISPAS, ANIMV Drd. Cristian CONDRUȚ, ANIMV
	Vineri 30 iunie 2023		Vineri 30 iunie 2023
16.20-16.40	Înregistrarea participanților	18.20-18.40	Organizare pentru Workshop
16.40-18.20	Dezbatere pe tema comunicării de criză Moderator CS. II. dr. Mihaela TEODOR, ANIMV Conf. univ. dr. Răduț BÎLBÎIE, UB <i>Despre adaptarea la criză: implicații comunicaționale</i> Expert Valentin VASILE, DIRP-MApN <i>Criza mediatică în contextul comunicării strategice. De la teorie la practică</i>	18.40-19.50	Workshop prezentarea rezultatelor CS. II. dr. Mihaela TEODOR, ANIMV Lector univ. dr. Ileana SURDU, ANIMV
		19.50-20.00	Cuvânt de închidere Coordonatori Scoala de vară Prof. univ. dr. Adrian Liviu IVAN CS. II. dr. Mihaela TEODOR

LECTORI

<p>Prof. univ. dr. Adrian-Liviu IVAN, ANIMV</p> <p>Profesorul Adrian-Liviu Ivan, Rectorul Academiei Naționale de Informații „Mihai Viteazul”, este și liderul Modulului Jean Monnet EUSEGOV. Absolvent al Universității Babeș-Bolyai Cluj-Napoca (UBB) și al Institutului European al Universității din Geneva, profesorul Adrian-Liviu Ivan este doctor în Relații internaționale la UBB și expert recunoscut în studii europene (gubernanță europeană). Este autorul a numeroase cărți, articole și lucrări de specialitate în domeniile relații internaționale, studii de securitate, minorități naționale și etnice în relațiile internaționale, analiza politicilor de securitate, gubernanță europeană și internațională (https://animv.ro/despre-noi/).</p>	<p>Prof. univ. dr. Iordan BĂRBULESCU, SNSPA</p> <p>Profesorul Iordan Bărbulescu este diplomat și doctor în Științe Politice (Universitatea Complutense, Madrid) și președinte al Senatului SNSPA. Absolvent al Universității din București, a urmat cursuri de perfecționare profesională și specializări în domeniul integrării europene în Belgia, Franța, Luxemburg, Danemarca. Este expert în relații internaționale și studii europene și coordonator al modulului „Jean Monnet” al Comisiei Europene „Change and continuity în the European Governance” (C06/0034). A susținut numeroase conferințe și cursuri în țară și în străinătate, iar în cadrul Școlii de vară susține o prelegere despre <i>Viitorul UE în noul context regional</i>.</p>
<p>Prof. univ. dr. Alina BĂRGĂOANU, SNSPA</p> <p>Alina Bărgăoanu este profesor universitar și decan al Facultății de Comunicare și Relații Publice (SNSPA). Este autor al volumului #FAKENEWS. <i>Noua cursă a înarmării</i> (Evrika Publishing, București, 2018) și expert în cadrul Grupului la nivel înalt pentru combaterea știrilor false și a dezinformării din mediul online - Comisia Europeană. Domeniile sale de interes includ fake-news și dezinformarea din mediul online, comunicarea strategică, educația tehnologică și digitală, modalități de reglementare a mediului online, relația transatlantică (http://www.comunicare.ro/index.php?page=alina-bargaoanu). În cadrul Școlii de vară va susține o prelegere despre <i>Războiul din Ucraina. Inovații în combaterea dezinformării</i>.</p>	<p>Prof. univ. dr. Irena CHIRU, ANIMV</p> <p>Irena Chiru este profesor universitar și Director al Consiliului pentru Studiile Universitare de Doctorat (CSUD), Academia Națională de Informații „Mihai Viteazul”, membru al Modulului Jean Monnet EUSEGOV și președinte al Asociației Europene de Educație în Intelligence (IAFIE-European Chapter). Este doctor în științele comunicării și are o experiență de peste 20 de ani de activitate didactică și de cercetare în domeniul studiilor de securitate și intelligence (https://animv.ro/conducatori-de-doctorat/). În cadrul Școlii de vară propune o dezbatere pe tema <i>Provocările cooperării în intelligence în context european</i>.</p>

<p style="text-align: center;">Prof. univ. dr. Ioan DEAC, ANIMV</p> <p>Profesorul Ion Deac este director al Școlii doctorale de Informații și Securitate Națională a Academiei Naționale de Informații „Mihai Viteazul” (2019), membru al Modulului Jean Monnet EUSEGOV. Este absolvent al Universității Babeș-Bolyai Cluj-Napoca (UBB) cu specializarea filosofie și fost Director al Departamentului Comunicare Strategică, Publică și Interculturală din cadrul UNAp. Domeniile de competență și de interes științific: comunicare strategică, cultură de securitate, etică și influențare socială (https://animv.ro/conducatori-de-doctorat/). În cadrul Școlii de vară va susține dezbateră pe marginea provocărilor etice ale utilizării IA generative în mediul educațional.</p>	<p style="text-align: center;">CSI dr. Ruxandra BULUC, ANIMV</p> <p>Ruxandra Buluc este cercetător științific gradul I în cadrul Institutului Național de Studii de Intelligence și coordonator de doctorate în cadrul Școlii Doctorale de Informații și Securitate Națională, ANIMV și doctor în filologie (UB). Domeniile sale de interes includ fake-news și dezinformarea din mediul online, comunicarea strategică. Are o experiență vastă în activitatea didactică și de cercetare pe domeniul comunicării strategice. (https://animv.ro/conducatori-de-doctorat/). În cadrul Școlii de vară este coordonatorul workshop-ului <i>Hybrid is coming: scenariu de consiliere și comunicare strategică într-o situație de criză generată de un atac hibrid</i>.</p>
<p style="text-align: center;">Conf. univ. dr. Cătălin VRABIE, SNSPA</p> <p>Cătălin Vrabie este doctor în Științe Administrative și conferențiar universitar la Facultatea de Administrație Publică a Universității Naționale de Politici, Studii și Administrație Publică (SNSPA) cu numeroase participări la conferințe naționale și internaționale prezentând lucrări pe problemele e-guvernării și Smart Cities. Domeniile de competență și de interes științific: IT&C precum Procesarea Big Data, strategii și politici de guvernare electronică, și teme de Inteligență Artificială Aplicată și Tehnologii inteligente. De asemenea, este editor șef al publicației <i>Smart City and Regional Development (SCRD)</i>. În cadrul Școlii de vară va susține dezbateră pe marginea provocărilor utilizării IA generative.</p>	<p style="text-align: center;">Conf. univ. dr. Răduț BÎLBÎIE, UB</p> <p>Răduț Bîlbîie este conferențiar universitar în cadrul Academiei Forțelor Terestre „Nicolae Bălcescu” Sibiu și profesor asociat la Universitatea din București. A absolvit Facultatea de Litere, Universitatea din București, studii postuniversitare la SNSPA, în Germania și SUA și este doctor în Științe filologice (2003). A fost redactor-șef al publicațiilor electronice ale MAPN, redactor-șef al Redacției Militare de Radio, director al Trustului de Presă al MAPN și șef al Direcției Informare și Relații Publice a MAPN. Domeniile de competență și de interes științific: comunicare strategică și relații publice. În cadrul Școlii de vară propune o dezbateră pe tema <i>Despre adaptarea la criză: implicații comunicaționale</i>.</p>
<p style="text-align: center;">Conf. univ. dr. Bogdan TEODOR, ANIMV</p> <p>Bogdan Teodor este conferențiar și Director al Departamentului de Studii de Securitate și Intelligence, Facultatea de Studii de Intelligence, ANIMV. Este licențiat în Istorie, master în Studii de securitate și integrare europeană și doctor în istorie al Universității „Al. I. Cuza” din Iași. Are o experiență vastă în activitatea didactică și de cercetare pe domeniul studiilor de securitate și intelligence, fiind specialist în istoria Intelligence și în amenințări hibride. În cadrul Școlii de vară susține organizarea celor 2 workshop-uri pe tema <i>Scenarii alternative privind riscurile de securitate ale folosirii IA in UE</i>.</p>	<p style="text-align: center;">Lect. univ. dr. Claudia IOV, UBB</p> <p>Claudia Iov este lector în cadrul Departamentului de Studii Internaționale și Istorie Contemporană, Facultatea de Istorie și Filosofie, Universitate „Babeș-Bolyai” Cluj-Napoca și doctor în Relații Internaționale și Studii Europene (UBB Cluj) și în Geopolitică (Paris 8). Este lider de modul Jean Monnet - Quo Vadis Europe UBB (2020-2023) și membru al modulului EUSEGOV (https://cisimprove.ro/team/claudia-iov/). În cadrul Școlii de vară susține o prezentare pe tema <i>Securitatea societală ca mecanism discursiv al noilor populisme. Studiu de caz: criza refugiaților ucraineni din România</i>.</p>

<p style="text-align: center;">Lect. univ. dr. Adrian STAN, UBB</p> <p>Adrian Stan este lector în cadrul Departamentului de Studii Internaționale și Istorie Contemporană, Facultatea de Istorie și Filosofie, Universitatea „Babeș-Bolyai” Cluj-Napoca și cadru didactic asociat al ANIMV. Este doctor în relații internaționale și studii europene la UBB. Domeniile de competență și de interes științific sunt: relații internaționale, studii europene și studii de securitate (http://hiphi.ubbcluj.ro/Public/File/personal/CV_Adrian-Stan.pdf). În cadrul Școlii de vară va susține o prelegere cu tema <i>Busola Securității și Apărării Europei: un an de la marea proiecție strategică. Cum se vede aceasta în câmpul tactic?</i></p>	<p style="text-align: center;">Lector univ. dr. Ileana SURDU, ANIMV</p> <p>Ileana Surdu este cercetător în cadrul Centrului Național de Modelare și Simulare, ANIMV și membru al Modulului Jean Monnet EUSEGOV. Este doctor în sociologie la Universitatea din București și are o vastă experiență în scrierea și implementarea de proiecte cu finanțare europeană și națională, dar și în coordonarea de cercetări sociologice. Domeniile de competență și de interes științific sunt: metodologia cercetării sociologice (https://animv.ro/proiecte/). În cadrul Școlii de vară susține organizarea workshop-urilor pe tema <i>Scenarii alternative privind riscurile de securitate ale folosirii IA în UE.</i></p>
<p style="text-align: center;">Expert drd. Alexander FOTESCU, ESCD</p> <p>Alexander Fotescu este tânăr cercetător și doctorand bursier al European Security and Defense College, Bruxelles și SNSPA, licențiat în Științe Politice și master în Sociologie la Universitatea din București. Ca doctorand este reprezentant al Rețelei doctorale MSCA, iar ca cercetător este membru fondator al Centrului de Reziliență Democratică din cadrul Helmut Schmidt University, Germania. Domeniile de competență și de interes științific sunt: analiza amenințărilor hibride și a operațiunilor de intelligence, wargaming și reziliență, război cognitive. În cadrul Școlii de vară propune o dezbateră cu tema: <i>Operaționalizarea visului european: despre destinul global și realitățile unei puteri introspective.</i></p>	<p style="text-align: center;">Expert Valentin VASILE, MAPN</p> <p>Valentin Vasile este director adjunct al Direcției informare și relații publice din MAPN și expert în comunicare strategică. A absolvit Academia Forțelor Terestre (1989) și Facultatea de Jurnalism și Științele Comunicării a Universității București (1994). A urmat un curs de relații publice în Germania (1998), care a inclus scurte stagii la instituții de presă din Berlin, și a finalizat un master în relații internaționale la Școala Națională pentru Studii Politice și Administrative (2002). A participat la misiuni NATO în zone de criză. Este lector asociat la Universitatea din București unde predă comunicare strategică. În cadrul Școlii de vară susține o prezentare pe tema <i>Criza mediatică în contextul comunicării strategice. De la teorie la practică.</i></p>
<p style="text-align: center;">Expert dr. Ligia Maria BĂTRÎNCA, ITA</p> <p>Ligia Bătrînca este șeful structurii de IA din cadrul Institutului pentru Tehnologii Avansate (ITA). Este licențiată în Automatizare și Informatică Aplicată la Universitatea Politehnica din Timișoara, cu master și doctorat în Științe cognitive și ale creierului la Universitatea din Trento. A fost întotdeauna și a rămas în prima linie în contactul cu ultimele tehnologii derivate și conexe IA, având o experiență extinsă ce vizează dezvoltarea și operaționalizarea acestora în domeniul securității naționale. În cadrul Școlii de vară va susține dezbateră pe marginea provocărilor utilizării IA generative.</p>	<p style="text-align: center;">CS. II. dr. Mihaela TEODOR, ANIMV</p> <p>Mihaela Teodor este cercetător gradul II și director al Centrului Național de Modelare și Simulare, ANIMV, și membru al Modulului Jean Monnet EUSEGOV (coordonator al activităților de cercetare și al Școlii de Vară). Este redactor-șef al <i>Romanian Intelligence Studies Review</i> și membru al echipelor de cercetare din cadrul mai multor proiecte cu finanțare externă implementate de ANIMV (EUHybnet, EUSEGOV) Domeniile de competență și de interes științific sunt: istorie și studii de securitate, comunicare strategică, dezinformare și propagandă (https://animv.ro/proiecte/).</p>

PARTICIPANȚI

Nr. crt.	Nume și prenume	Școala Doctorală	Tema de cercetare	Email
1.	DUTCAȘ Monica Florica	Academia Română SCOSAAR	Politici economice anti-șomaj în Uniunea Europeană și în România.	monica.dutcas@finders.ro
2.	JOIȚA Diana	Academia Română SCOSAAR	Tranziția energetică – finanțare și impact.	joita.diana@animv.eu
3.	CONDRUȚ Cristian	ANIMV ESDC	Educația de securitate cibernetică pentru analistul de intelligence.	condrut.cristian@animv.eu
4.	DRUGĂ Dana Ionela	ANIMV	Particularități ale propagandei vizuale a Federației Ruse în spațiul sud-est european. Studiu de caz: imaginile de tip memă în mediul virtual românesc.	druga.ionela@animv.eu
5.	FRĂȚILĂ Oana-Cătălina	ANIMV ESDC	Creșterea încrederii cetățenilor în serviciile de Intelligence prin comunicarea în rețelele sociale on-line.	fratila.catalina@animv.eu
6.	LUPU Mădălina-Elena	ANIMV	Amenințările hibride ruse. Conștientizare și modalități de combatere.	lupu.madalina@animv.eu
7.	PĂDURARU Mihail	ASE	Considerații teoretice și practice privind sporirea rezilienței socio-economice a României în contextul noilor amenințări hibride.	ccirt.mihailpaduraru@gmail.com
8.	PISICĂ (IORGA) Daniela-Alina	ASE	Implicațiile celei de-a patra revoluții industriale asupra responsabilității sociale corporative.	maxdirectconsulting@yahoo.com
9.	ALEXANDRU Alexandru	SNSPA	Dezinformarea o armă a războiului hibrid – pe plan politic.	alexandru.alexandru.22@drd.snspa.ro
10.	ARHIRE Stela	SNSPA	Circulația forței de munca în contextul pieței unice.	stela.arhire@gmail.com
11.	AXINTE Teofan Narcis	SNSPA	Adoptarea modelului european: arhitectura instituțională a statului Israel și rolul instituțiilor europene în procesul de integrare europeană.	teofan.axinte.15@politice.ro

12.	BUNCEANU Victoria-Delia	SNSPA	Protecția persoanelor fizice privind prelucrarea datelor cu caracter personal în administrația publică. Accesibilitatea și precizia reglementării.	delia.bunceanu@gmail.com
13.	CĂLIN Iuliana	SNSPA	Permeabilitatea la dezinformare și combaterea haosului informațional online.	iulia.calin@comunicare.ro
14.	CHIABURU Ileana-Sabina	SNSPA	Dezvoltarea sistemului intern de evaluare în sistemul de achiziții publice din România.	chiaburu.sabina@gmail.com
15.	CUREA Cătălina-Gabriela	SNSPA	Noile provocări adresate statului modern și instituțiilor publice din perspectiva social media și a politicilor publice.	catalina.curea@gov.ro
16.	ENESCU Mădălin Ciprian	SNSPA	Competiția globală între Statele Unite și China. Este „capcana lui Tucidide” inevitabilă?	enescumadalin89@yahoo.com
17.	FLOREA Ana Maria	SNSPA	Uniunea Europeană între Vest și Est.	ana.m.florea8@gmail.com
18.	GOIAN Mihai	SNSPA	Implicații geopolitice ale războiului hibrid în Republica Moldova. De la hegemonia Rusiei la integrarea europeană.	mihai.goian.22@drd.snsps.ro
19.	ISPAS Daniela	SNSPA	Universități europene. Național versus supranațional.	ispas.daniela@animv.eu
20.	MĂRĂȘOIU Eveline Ioana	SNSPA	Dezinformarea ca parte a operațiunilor informaționale (psihologice) ale Rusiei. Studiu de caz penetrarea narațiunilor legate de Ucraina promovate în România	eveline.marasoiu@gmail.com
21.	PREDESCU Șerban-Dan	SNSPA	Relația NATO-UE.	predescu_serban@yahoo.ro
22.	RĂDULESCU Cristina	SNSPA	Percepții și așteptări ale adulților din România referitoare la <i>age-friendly city</i> .	rcristinaro@gmail.com
23.	STANCEA Andreea	SNSPA	Percepții economice și de asistență obligatorie: o analiză a factorilor sociotropi și egotropi.	dobritaandreea@gmail.com
24.	ȚUGULEA Ana Maria	SNSPA	Perspective epistemologice asupra leadership-ului. Conceptualizarea timpului și comunicare strategică în situații decizionale.	ana.tugulea@comunicare.ro

25.	VARTOLOMEI Emilia-Laura	SNSPA	Drumul către Cabinet: profiluri și cariere ale membrilor Guvernelor României.	lauravarto@yahoo.com
26.	BĂLĂNICĂ Sebastian	UB - FSP	Marea Egee ca punct de divergență între Turcia și Grecia. Problema demarcației și a rivalității regionale între 1974 și 2000.	sebastian.balanica@fspub.unibuc.ro
27.	BLĂNARU Matei	UB - FSP	Trauma istorică – între discurs și realitate în societatea contemporană.	matei.h.blanaru@gmail.com
28.	NICULAE Ligia	UB - FSP	Evaluarea impactului Directivei (UE) 2021/555 la nivel european.	ligia- ioana.niculae@fspub.unibuc.ro
29.	Roxana OLARU	UB - FSP	Războiul Rece în Europa. Politica de destindere franceză.	roxana.olaru@fspub.unibuc.ro
30.	PRYSIAZHNIUK Marianna	UB - FSP	Narațiuni strategice ale Federației Ruse în spațiul Europei de Est.	marianna.prysiazhniuk@fspub.unibuc.ro
31.	SURUGIU Ana Maria	UB – Litere ANIMV	Terminologie de intelligence – probleme de lexicografice și traducere.	surugiu.ana@animv.eu
32.	TRIFAN Ana-Maria	UB - Litere	Structura lingvistică și viziunea persuasivă în discursul politic: o paralelă între discursul american și rus.	trifan.anamaria@animv.eu
33.	TUDOR (TRIFAN) Oana Raluca	UB - FSP	Impactul crizei refugiaților din Ucraina asupra politicilor de migrație europene și românești.	oana.trifan@fspub.unibuc.ro
34.	ȚOPAN Bogdan	UB – FSP/ UP1-PS	Războiul hibrid și adaptarea NATO: o analiză a transformărilor structurale, strategice și de luare a deciziilor.	bogdan.topan@fspub.unibuc.ro
35.	ANTAL (HAS) Cristina	UBB Cluj	Evreii din Sălaj: mărturii de istorie orală.	cristinahas68@gmail.com
36.	DANCI Gabriel-Vasile	UBB Cluj	Dinamici geopolitice în Afganistanul post-IASF: rolul actorilor externi și implicațiile asupra securității regionale și internaționale.	gabriel.danci@ubbcluj.ro
37.	DEMETRIADE Mihai Dumitru	UBB Cluj	Alianțe, complicități și violență. Natura și anatomia represiunii DSS în România anilor '80.	mihaidemetriade@gmail.com
38.	FERENȚ Darius-Antoni	UBB Cluj	Securitatea cibernetică a infrastructurii critice din sectorul sănătate.	darius.ferent@ubbcluj.ro

39.	GABRIAN Claudia Alecsandra	UBB Cluj	Geopolitica cybercrime și modificarea ecosistemului de criminalitate cibernetică după izbucnirea conflictului dintre Rusia și Ucraina.	claudiaalecsandra@yahoo.com
40.	GOLOGAN Alexandru	UBB Cluj	Intellectualii din România și etica oportunistului, 1948 – 1964.	alexgologan@yahoo.com
41.	GUȚANU Cosmin - Ionuț	UBB Cluj	Impactul anexării Crimeii asupra climatului de securitate la Marea Neagră, în context regional și global.	guticosmin2712@gmail.com
42.	PĂIUȘ Ioana Hermina	UBB Cluj	Intellectualii români și iluzia disidenței în anii regimului comunist. Studiu de caz: Paul Goma.	grancea.ioana@animv.eu
43.	PĂUȘAN (TOMOIAGĂ) Melania	UBB Cluj	Cooperarea polițienească internațională prin atașatul de afaceri interne, de la aderarea României la UE până în prezent.	melania.tomoiaga@ubbcluj.ro
44.	RĂUȚ BĂBUȚĂ Horia Mihai	UBB Cluj	Diplomația culturală a României în Austria și Germania 1919-1945.	horian.igpf@yahoo.com
45.	REIT Maria-Lorena	UBB Cluj	Populismul în Uniunea Europeană. Impactul asupra democrației, securității naționale și securității la nivel regional.	reitmarialorena@gmail.com
46.	SLUSARCIUC Marcela	UBB Cluj	Guvernanța regiunilor transfrontaliere și dezvoltarea rezilienței acestora.	marcelaslusarciuc@gmail.com
47.	VĂSCAN Rareș Alexandru	UBB Cluj	Analiza discursului european în contextul migrației externe generate de criza refugiaților din 2015.	vascan_rares@yahoo.com
48.	VÂNOAGĂ Cristina-Matilda	UBB Cluj	Caracteristicile limbajului diplomatic în politica externă a SUA după Războiul Rece.	cristinamatildavanoaga@gmail.com
49.	ARITON Lorina	UNAp	Impactul războiului cognitiv asupra securității naționale și asupra politicii de securitate și apărare comune.	lorinaariton@gmail.com
50.	BORDEA Simona-Daniela	UNAp	Managementul resurselor de apărare în contextul procesului de transformare a armatei României.	simonadaniela10@yahoo.com
51.	COJOCARU Iulia-Alexandra	UNAp	Rolul comunicării strategice în conflictele de tip hibrid.	iulia.cojocaru92@gmail.com
52.	DRAGNE (POTCOVARU) Sorina-Denisa	UNAp	Contribuția organizației militare la protecția infrastructurilor critice în contextul amenințărilor hibride.	sorina.potcovaru@yahoo.com

With the support of the
Erasmus+ Programme
of the European Union

JEAN MONNET MODULE
EUSEGOV (2020-2023)
621227-EPP-1-2020-1-RO-EPPJMO-MODULE

53.	NISTOR Daniel Ionel Andrei	UNAp	Consolidarea culturii de securitate prin comunicare strategică instituțională.	dan.nistor.rp@gmail.com
54.	POP Andreia Mariana	UNAp	Reziliența informațională.	popandreia@yahoo.com
55.	TOTIR Valentin Costinel	UNAp	Contribuții privind creșterea rezilienței forțelor navale sub influența amenințărilor hibride.	vtotir@yahoo.com
56.	VÎRLAN Iuliana	ULIM-RM	Serviciul diplomatic: aspecte instituțional-funcționale.	iuliana.virlan@gmail.com

EVENIMENTE VIITOARE

Octombrie 2023, Conferința de închidere a proiectului

ROMANIAN INTELLIGENCE STUDIES REVIEW

RISR este o publicație cu apariție bianuală și acces liber (*open access*), conținut bilingv (engleză/ română) și sistem de recenzare dublu-anonim, publicată în format tipărit (ISSN 2393-1450 și ISSN-L 2393-1450) și on-line (e-ISSN 2783-9826). *Romanian Intelligence Studies Review* și-a crescut gradual vizibilitatea, fiind în prezent recunoscută de *Consiliul National de Atestare a Titlurilor, Diplomelor și Certificatelor Universitare (CNATDCU)* și indexată în următoarele baze de date: CEEOL, EBSCO, DRJI și DOAJ.

Web: <https://animv.ro/en/revista-romana-de-studii-de-intelligence>

Scenarii alternative privind riscurile de securitate ale utilizării IA în Uniunea Europeană

CSII dr. Mihaela TEODOR
CNMSI-ANIMV

Ediția a III-a a Școlii de vară
COMUNICARE STRATEGICĂ, GUVERNANȚĂ ȘI SECURITATE ÎN UNIUNEA EUROPEANĂ
București, 26 – 30 iunie 2023

Dinamica guvernării securității și a comunicării strategice în UE.
Care sunt documentele strategice importante utilizate

2020 - [Strategia UE privind o uniune a securității: un nou ecosistem de securitate \(europa.eu\)](#)

2022 - Conferința privind viitorul Europei. RAPORT PRIVIND REZULTATELE FINALE Mai 2022 Conferința privind viitorul Europei ([prod-cofe-platform.s3.eu-central-1.amazonaws.com](#))

2022 - A Strategic Compass for Security and Defence - [pdf \(europa.eu\)](#)

2023 - EU AI ACT [Texts adopted - Artificial Intelligence Act - Wednesday, 14 June 2023 \(europa.eu\)](#) și [Texte adoptate - Regulamentul privind inteligența artificială - Miercuri, 14 iunie 2023 \(europa.eu\)](#)

Comisia Europeană prezenta în iulie 2020 o nouă strategie a UE privind o uniune a securității pentru perioada 2020-2025, Strategia UE privind o uniune a securității: un nou ecosistem de securitate (europa.eu) - „Noua strategie privind uniunea securității pune bazele unui ecosistem în materie de securitate care acoperă întreaga societate europeană. **Noua strategie pleacă de la premisa că securitatea este o responsabilitate comună.**”

Politică activă de informare și de consultare cu privire la deciziile luate în domeniile cheie, dar și de implicare a cetățenilor în stabilirea viitorului UE: Inițiativă nouă Conferința pentru viitorul Europei ([Conference on the Future of Europe \(europa.eu\)](https://europa.eu))

**Un exercițiu de democrație participativă
Un exercițiu de comunicare strategică**

[Sursa: Ce este Conferința privind viitorul Europei? - Conference on the Future of Europe \(europa.eu\)](https://europa.eu)

Rezultate pe teme abordate pe întreaga conferință – treimiteri la Transformare digital și inteligență artificială (Ședință plenară finală 29-30 aprilie 2022 . Sursa: Raport final)

Propunerile cetățenilor făcute în cadrul Conferinței privind viitorul Europei privind:

- a. asigurarea supravegherii umane a proceselor legate de IA (35(3))
- b. utilizarea pe deplin a potențialului IA de încredere (35(8)) și
- c. utilizarea IA și a tehnologiilor de traducere pentru a depăși barierele lingvistice (37(3)).

AI în Compasul Strategic pentru Securitate și apărare (Sursa: [pdf \(europa.eu\)](#))

Inovația, tehnologiile perturbatoare și reducerea dependențelor strategice (...) avem nevoie de o mai bună control analitic asupra tendințelor și dependențelor tehnologice emergente și perturbatoare, inclusive inteligența artificială (Strategic Compass for Security and Defence, p. 34-35 - [pdf \(europa.eu\)](#))

În domeniul cibernetic, forțele noastre trebuie să opereze într-o manieră coordonată, informată și eficientă. Prin urmare, vom dezvolta și vom folosi intens noile tehnologii, în special calculul cuantic, inteligența artificială și Big Data, pentru a obține avantaje comparative, inclusiv în ceea ce privește operațiunile de răspuns cibernetic și superioritatea informațională (Strategic Compass for Security and Defence, p. 32 - [pdf \(europa.eu\)](#))

EU Artificial Intelligence Act ([europa.eu](https://european-council.europa.eu/media/en/multi-media-assets/documents/2023/06/14/2300013main.pdf))

Parlamentul European

[Regulamentul privind inteligența artificială](https://european-council.europa.eu/media/en/multi-media-assets/documents/2023/06/14/2300013main.pdf) – iunie 2023

[Sursa: Texte adoptate - Regulamentul privind inteligența artificială - Miercuri, 14 iunie 2023 \(europa.eu\)](https://european-council.europa.eu/media/en/multi-media-assets/documents/2023/06/14/2300013main.pdf)

RISCURI DE SECURITATE

Riscurile asociate cu utilizarea IA generativă pot fi împărțite în două categorii:

- **RISCURILE UTILIZĂRII IA**

(aspecte legate de securitatea cibernetică - furt de identitate, fraudă financiară sau daune reputației pentru atât persoanele cât și organizațiile implicate; potențialele încălcări ale drepturilor de autor etc.)

- **RISCURILE CA IA SĂ FIE UTILIZAT DE CĂTRE ALȚII**

(pot fi din ce în ce mai utilizate de către actori rău intenționați pentru a facilita atacurile lor și exploatează vulnerabilitățile în diferite moduri; proiectare de campanii credibile de dezinformare; manipulare opinie publică și pentru a suprima procesele democratice etc.)

Posibile riscuri care vizează:

- securitate digitală (de exemplu, prin atacuri cibernetică)
- securitate fizică (de exemplu, atacuri folosind drone sau hacking)
- securitate politică (de exemplu supraveghere în masă, persuasiune și înșelăciune).

**„Viitorul este în mâinile
dumneavoastră!”**

#TheFutureIsYours

[Conference on the Future of Europe \(europa.eu\)](http://europa.eu)

[https://ec.europa.eu/commission/presscorner/api/files/attachment/872510/factsheet_V9_EN.pdf.p
df](https://ec.europa.eu/commission/presscorner/api/files/attachment/872510/factsheet_V9_EN.pdf.pdf)

Additional didactic materials

Departate de a fi science fiction, inteligența artificială face deja parte din viața noastră. De la vehicule cu conducere autonomă la asistenți personali virtuali, AI este o realitate.

Cu toate acestea, împreună cu nenumărate beneficii socio-economice, nu este surprinzător că AI poate introduce și noi riscuri în societatea noastră și că, **printre aceste provocări, implicațiile etice sunt probabil cele mai subtile și insidioase.**

Inteligență artificială generativă este un tip de inteligență artificială care se concentrează pe crearea de conținut sau date noi, simulând creativitatea și adaptabilitatea umană. (Aceste sisteme AI sunt concepute pentru a învăța din cantități mari de date și pentru a genera rezultate pe baza pregătirii lor. Ele pot fi utilizate într-o gamă largă de aplicații, de la procesarea limbajului natural la viziunea computerizată și nu numai. De exemplu, IA generativă poate fi folosită pentru a crea imagini realiste, pentru a redacta text asemănător omului, pentru a compune muzică sau chiar pentru a proiecta noi compuși chimici. Exemple notabile includ transformatoare mari de model de limbaj (LLM) precum seria GPT de la OpenAI, Bard de la Google sau Microsoft AI.)

COMPAS STRATEGIC – AI – EXECUTIVE SUMMARY, 21 martie 2022

A Strategic Compass for Security and Defence For a European Union that protects its citizens, values and interests and contributes to international peace and security

p. 32 - În domeniul cibernetic, forțele noastre trebuie să opereze într-o manieră coordonată, informată și eficientă. Prin urmare, **vom dezvolta și vom folosi intens noile tehnologii, în special calculul cuantic, inteligența artificială și Big Data, pentru a obține avantaje comparative, inclusiv în ceea ce privește operațiunile de răspuns cibernetic și superioritatea informațională.** Apărarea cibernetică este esențială pentru a se asigura că zona de interes Mobilitate militară îmbunătățită își desfășoară întregul potențial ca factor esențial.

p. 34 - Inovația, tehnologiile perturbatoare și reducerea dependențelor strategice - **Tehnologiile emergente și perturbatoare, cum ar fi inteligența artificială, calculul cuantic, propulsia avansată, bio- și nano-tehnologia și noile materiale și capacități industriale remodelează afacerile militare și piețele de apărare.** (...) Cu toate acestea, ne vom intensifica eforturile atât la nivel național, cât și printr-o utilizare mai ambițioasă a instrumentelor UE pentru a fi mai bine pregătiți pentru viitorul câmp de luptă și pentru tehnologia următoare.

p. 35 - **Dezvoltarea tehnologiilor emergente și perturbatoare este esențială pentru menținerea unui avantaj militar, inclusiv prin bugetul dedicat din Fondul European de Apărare.** Concurenții noștri folosesc din ce în ce mai mult tehnologii și date strategice fără a respecta normele și reglementările internaționale existente. Prin urmare, avem nevoie de o mai bună control analitic asupra tendințelor și dependențelor tehnologice emergente și perturbatoare și asupra modului în care acestea sunt utilizate din ce în ce mai mult de concurenții strategici. În acest scop, vom folosi Observatorul Tehnologiilor Critice al Comisiei pentru a coordona și a obține o înțelegere completă a dependențelor critice, cum ar fi semiconductorii, tehnologiile cloud și edge, calculul cuantic și inteligența artificială.

<https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-7371-2022-INIT/en/pdf> (A Strategic Compass for a stronger EU security and defence in the next decade - Consilium (europa.eu))

CONFERINȚA PRIVIND VIITORUL EUROPEI – AI

În cursul zilei de astăzi vor începe negocierile cu Consiliul cu privire la forma finală a legii. Prin abordarea acestei legislații, eurodeputații răspund propunerilor cetățenilor făcute în cadrul Conferinței privind viitorul Europei privind asigurarea supravegherii umane a proceselor legate de IA (35(3)), utilizarea pe deplin a potențialului IA de încredere (35(8)) și utilizarea IA și a tehnologiilor de traducere pentru a depăși barierele lingvistice (37(3)).

Conferința privind viitorul Europei - „Democrația europeană / p. 77/ propunere 35 / Propunere: Inovarea digitală pentru consolidarea economiei sociale și sustenabile

Actiune 3 - Asigurarea supravegherii umane a proceselor decizionale care implică inteligența artificială la locul de muncă și transparența algoritmilor folosiți; luarea în considerare a impactului negativ al supravegherii digitale nelimitate la locul de muncă; informarea și consultarea lucrătorilor înainte de introducerea tehnologiilor digitale care au un impact asupra condițiilor de muncă; asigurarea faptului că noile forme de muncă, cum ar fi lucrul pe platformele online, respectă drepturile lucrătorilor și asigură condiții de muncă adecvate; (dezbateri în GL)

Actiune 8 - Folosirea în totalitate, fiabilă și responsabilă a inteligenței artificiale, folosirea potențialului tehnologiei blockchain și al serviciilor de cloud, stabilind garanții și standarde care să asigure transparența, interoperabilitatea, să genereze încredere și să asigure ușurința utilizării și să evite algoritmi care sunt discriminatorii și părtinitori; (dezbateri în GL și platforma digitală multilingvă)

„Democrația europeană / p. 80/ propunere 37 / 37. Propunere: Informarea și participarea cetățenilor și tinerii (bis)

Propunere: Inovarea digitală pentru consolidarea economiei sociale și sustenabile

Utilizarea pe scară mai largă a inteligenței artificiale și a tehnologiilor de traducere pentru a depăși barierele lingvistice,¹¹⁵ asigurând accesibilitatea și utilizabilitatea tuturor instrumentelor digitale pentru persoanele cu dizabilități;¹¹⁷

Grupul de dezbateri 2 al cetățenilor europeni: „Democrația europeană/valori și drepturi, statul de drept, securitatea”

Direcția 2: Protejarea democrației și a statului de drept

p. 130 / Subdirecția 2.3 Securitate 13. „Recomandăm instituțiilor UE să joace un rol mai pregnant și să se prevealeze de toate instrumentele de care dispun, inclusiv de centrele naționale pentru securitate cibernetică și de Agenția Uniunii Europene pentru Securitate Cibernetică (ENISA), pentru a proteja persoanele, organizațiile și instituțiile de noile amenințări reprezentate de încălcările securității cibernetice și de utilizarea inteligenței artificiale în scopuri infracționale.

În plus, recomandăm ca directivele adoptate de UE și de agențiile sale să fie corect puse în aplicare și diseminate în toate statele membre”. p. 134/

25. „Recomandăm ca tehnologiile de traducere existente și emergente, cum ar fi inteligența artificială, să fie dezvoltate și îmbunătățite în continuare și făcute mai

accesibile, pentru a reduce barierele lingvistice și a consolida identitatea comună și 135 democrația în Uniunea Europeană”.

[Conferința privind viitorul Europei \(prod-cofe-platform.s3.eu-central-1.amazonaws.com\)](https://prod-cofe-platform.s3.eu-central-1.amazonaws.com)

BENEFICII

IA generativă poate fi un instrument de îmbunătățire a eficienței și eficacității organizațiilor. De automatizarea sarcinilor repetitive, aceste sisteme pot reduce erorile umane, pot economisi timp și permite personalului să se concentreze pe activități mai complexe, cu valoare adăugată. În plus, tehnologia capacității de a produce text în **limbaj natural poate ajuta la crearea unui text clar, concis și coerent materiale de comunicare, precum și îmbunătățirea analizei și corelarea informațiilor.**

Sistemele AI pot ajuta potențial la reglarea fină a algoritmilor de detectare existenți și la crearea de noi reguli bazate pe cele mai recente informații despre amenințări.

LLM-urile le-au permis, de asemenea, analiștilor să lucreze mai eficient și mai precis, să identifice modele și să decodifice algoritmi ascunși, oferind informații valoroase asupra intenția atacatorului și dezvăluirea adevăratei naturi a amenințării, accelerând astfel în mod semnificativ susține ancheta. Transformatoarele LLM și-au arătat deja impactul în domeniul dezvoltării software. Aceste Modelele AI pot ajuta dezvoltatorii în diferite moduri, inclusiv completarea codului, detectarea erorilor, și generarea automată a documentației

În cele din urmă, una dintre cele mai evidente modalități prin care AI generativ poate fi utilizat este crearea de înaltă calitate conținut în diferite domenii, inclusiv materiale de marketing, comunicații corporative și prezentări. Capacitatea platformelor de generare de conținut bazate pe inteligență artificială de a înțelege contextul și producerea unui text uman poate îmbunătăți abordarea organizațiilor în ceea ce privește crearea de conținut. Cel așteptat adoptarea pe scară largă a IA generativă poate fi atribuită capacității sale impresionante de a economisi timp, reduce costurile și crește eficiența generală în producerea diverselor forme de conținut.

RISCURI

Riscurile asociate cu utilizarea IA generativă pot fi împărțite în două categorii:

- **riscurile utilizării acestuia și**

Pot fi identificate riscuri specifice care decurg din posibila utilizare a tehnologiei Generative AI noi.

Ca și în cazul beneficiilor acestei tehnologii, accentul se pune direct pe aspecte legate de securitatea cibernetică. Utilizarea modelelor de limbaj AI cu sursă închisă disponibile gratuit, cum ar fi ChatGPT, prezintă riscuri potențiale pentru datele sensibile furnizate în solicitările utilizatorilor. Pe măsură ce utilizatorii interacționează cu modelul, aceștia ar putea introduce din neatenție informații confidențiale sau de identificare personală (PII) în timp ce căutați asistență sau răspunsuri. Deoarece aceste informații sunt de obicei stocate pentru ca modelul să fie procesate și generează răspunsuri, există șansa ca aceste informații sensibile să fie expuse

prin încălcări ale datelor sau în timpul antrenării viitoarelor iterații ale IA. Ulterior, fără măsuri adecvate de anonimizare a datelor și confidențialitate, astfel de informații ar putea fi utilizate abuziv de către părți neautorizate, ceea ce duce la furt de identitate, fraudă financiară sau daune reputației pentru atât persoanele cât și organizațiile implicate.

În cazul unui atac cibernetic asupra infrastructurii unui model de limbaj AI, există o problemă semnificativă riscul asociat cu potențiala scurgere de date. O astfel de încălcare ar putea expune sensibil și informații private despre utilizatori, inclusiv detalii personale, conversații confidențiale și intelectuale proprietate. Consecințele acestei expunerii ar putea avea consecințe ample, inclusiv confidențialitate compromisă, pierderea încrederii utilizatorilor și potențiale ramificații legale. Riscul dezvăluirii datelor sensibile în timpul utilizării modelelor lingvistice mari (LLM) poate fi atenuat semnificativ prin folosirea unui model local, open-source, găzduit on-premise și sub controlul direct al organizației care o utilizează.

Tehnologiile AI generative, cum ar fi modelele de generare de text și imagini, au ridicat îngrijorări despre potențialele încălcări ale drepturilor de autor, deoarece aceștia devin din ce în ce mai pricepuți la crearea de conținut care seamănă foarte mult cu lucrările de autor uman. În domeniul generării de text, instrumente bazate pe inteligență artificială poate produce articole, povestiri sau chiar poezie, deseori estompând liniile dintre creativitatea umană și ieșire sintetică, generată de mașini. Acest lucru ridică întrebări cu privire la originalitatea conținut și dacă sistemul AI a reprodus sau nu în mod neintenționat sau a imitat îndeaproape materiale cu drepturi de autor.

Modelele de limbaj AI au devenit din ce în ce mai abil în a genera text de înaltă calitate. În orice caz, aceste modele au defecte, iar pericolele furnizării de informații false sau inexacte rămân în continuare destul de semnificativ

Deoarece modelele de limbaj AI sunt instruite pe cantități mari de date de pe Internet, ele sunt susceptibile să absoarbă și să perpetueze părtinirile, concepțiile greșite și inexactitățile care pot fi prezente în acele date.

Progresele rapide în tehnologia AI generativă și hypeul din jur au condus la a creșterea interesului public și a adopției. În timp ce aceste inovații oferă, fără îndoială, numeroase beneficii și potențial de transformare, această entuziasm poate duce și la posibile capcane. Cu hype crescut, actorii răi pot exploata situația prin crearea de aplicații sau investiții false scheme, valorificând popularitatea numelor de marcă AI recunoscute pentru a înșela utilizatorii și îndeplini obiective rău intenționate

Bazarea excesivă pe tehnologia AI generativă prezintă mai multe pericole potențiale care ar putea avea un impact profund. O preocupare semnificativă este posibila pierdere a competenței în rândul personalului. Ca AI sistemele devin mai adepte în gestionarea sarcinilor efectuate în mod tradițional de oameni, angajați pot deveni din ce în ce mai dependente de aceste tehnologii. Această încredere ar putea duce la un declin în gândire critică și abilități de rezolvare a problemelor, făcând personalul mai puțin versatil și adaptabil la față de provocări noi. Mai mult, pe măsură ce AI preia sarcinile de rutină, lucrătorii își pot pierde capacitatea de a face efectuările manual, ceea ce duce la pierderea expertizei valoroase

Un alt pericol constă în excesul de încredere în calitatea rezultatelor furnizate de Generative AI. Datorită limitărilor inerente modelelor AI, cum ar fi limita de token care restricționează cantitatea de informațiile pe care un model de limbă și le poate aminti, conținutul generat ar

putea să nu fie la fel de precis, cuprinzător sau adecvat din punct de vedere contextual, după cum se așteaptă utilizatorii. Acest lucru ar putea duce la situații în care Conținutul generat de inteligența artificială este luat la valoarea nominală, ceea ce poate duce la dezinformare sau prost decizii informate.

Modelele de limbaj mari (LLM) precum ChatGPT nu trebuie consultate pentru opinii, sfaturi, sau valori morale datorită limitărilor inerente ale designului lor și naturii pregătirii lor date. LLM-urile sunt instrumente AI puternice, dar nu sunt ființe umane cu emoții, experiențe de viață sau sisteme etice. În schimb, sunt algoritmi complecși menționați să genereze asemănătoare oamenilor text bazat pe modele și asocieri găsite în cantități mari de date.

- **riscurile ca acesta să fie utilizat de către alții**

Informațiile personale de identificare (PII) pot deveni din neatenție parte din seturile de date de instruire de modele AI generative atunci când datele sunt colectate dintr-o gamă largă de surse, cum ar fi site-uri web, forumuri, rețele sociale și alte platforme digitale. Este posibil ca aceste date să nu fie anonimizate în mod adecvat sau igienizat înainte de a fi introdus în modelul AI.

Tehnologiile AI generative ar putea, de asemenea, să permită noi metode de desfășurare a atacurilor cibernetice. Ca AI devin mai sofisticate, ele pot fi din ce în ce mai utilizate de către actori rău intenționați pentru a facilita atacurile lor și exploatează vulnerabilitățile în diferite moduri.

Capacitățile puternice ale modelelor AI generative vin cu pericole semnificative atunci când sunt utilizate cu răutate pentru campanii de dezinformare. Aceste modele sunt capabile să se uite la public figuri și creând narațiuni extrem de convingătoare, făcându-le instrumente puternice pentru răspândirea falsului și informații înșelătoare. De exemplu, tehnologia deep-fake a permis actorilor răi creează videoclipuri false și clipuri audio ale politicienilor și celebrităților, manipulându-le cuvintele și acțiuni pentru a înșela publicul și a crea confuzie

Modelele AI generative pot fi folosite pentru a proiecta campanii credibile de dezinformare, care au potențialul de a submina încrederea în instituții, de a destabiliza coeziunea socială și de a perturba procese democratice. De exemplu, în perioadele electorale, o campanie sofisticată de dezinformare generată de IA ar putea manipula discursul public prin diseminarea de știri false, teorii ale conspirației și conținut dezbinător. Acest lucru poate avea consecințe de amploare pe măsură ce se balansează opinia publică bazată pe falsități, ducând în cele din urmă la o erodare a încrederii în democratic proces.

Modelele mari de inteligență artificială pot fi, de asemenea, folosite de guvernele autoritare pentru a manipula opinia publică și pentru a suprima procesele democratice. Prin utilizarea acestor tehnologii sofisticate pentru a genera știri false, propagandă și conținut deep-fake, astfel de regimuri pot crea o iluzie a realității care se potrivește intereselor lor. Această dezinformare poate genera confuzie și neîncredere în rândul publicului, subminând credibilitatea instituțiilor democratice și a liderilor opoziției. În plus, guvernele autoritare pot utiliza sisteme de supraveghere bazate pe inteligență artificială pentru a identifica și monitorizează activitățile membrilor opoziției și ale dizidenților.

SHORT TERM SOLUTIONS

Urmărește cu atenție evoluțiile din domeniul AI generativă, așa cum va fi cel mai probabil au un impact semnificativ asupra mai multor aspecte ale operațiunii dvs.

- Investiți în conștientizarea utilizatorilor pentru a vă asigura că această tehnologie este utilizată într-un mod sigur și responsabil cale. Asigurați-vă că personalul înțelege corect beneficiile și riscurile.
- Până când modelele locale sunt disponibile, aveți o politică clară pentru a utiliza numai datele TLP: CLEAR (publice). în orice prompt înaintat modelelor mari furnizate online de companiile comerciale.
- Modelele locale, open-source, fac progrese rapide. Merită să monitorizați aceste evoluții, deoarece acestea oferă posibil posibilități suplimentare de reglare fină (instruire) la nivel local (de asemenea sensibile) date.
- Dacă este posibil, și pentru cazul specific al ChatGPT, oferiți utilizatorilor o monitorizare strictă interfață controlată (adică o aplicație web), care ar folosi API-ul pentru a accesa OpenAI serviciu. Acest lucru ar trebui să limiteze expunerea datelor furnizate în solicitări

LONG TERM

Planificați o strategie pentru a implementa modele locale, open-source de tehnologie AI generativă la nivel local sau în Cloud privat, ceea ce ar permite un control mult mai bun asupra datelor.

- Creați politici care să asigure utilizarea responsabilă a tehnologiei AI generative – inclusiv definirea cazurilor de utilizare acceptabile și validarea corespunzătoare a rezultatelor.

[Potential impact and risks of Generative AI in EUIBAs \(europa.eu\)](https://europa.eu)

EUROPA

Proiectul de regulament privind AI este doar o parte a unei strategii europene majore pentru IA prezentată de Comisia Europeană în 2018 pentru a aborda oportunitățile și provocările IA și promovarea, în același timp, a valorilor europene.

Primul proiect de regulament al UE privind IA (EU IA ACT) face parte dintr-un efort mai amplu de dezvoltare a IA centrată pe om, eliminând greșelile și bias-urile pentru a se asigura că este sigură și de încredere.

Regulamentul include cerințe pentru a minimiza riscul discriminării algoritmice, în special în ceea ce privește calitatea seturilor de date utilizate pentru dezvoltarea sistemelor AI.

De asemenea, introduce supravegherea umană a anumitor sisteme AI pentru a preveni sau a **minimiza riscurile la adresa sănătății, siguranței sau drepturilor fundamentale care pot apărea atunci când este utilizat un sistem AI.**

Comisia Europeană a propus primul proiect de regulament privind IA - pentru a permite descoperiri științifice și pentru a se asigura că tehnologiile IA sunt în slujba tuturor cetățenilor, îmbunătățindu-le viața, respectându-le în același timp drepturile.

Comisia Europeană în Cartea albă din 2020 privind IA

După cum a menționat Comisia Europeană în Cartea albă din 2020 privind IA, părtinirea și discriminarea sunt riscuri inerente ale oricărei activități societale sau economice, iar IA nu este invulnerabilă la greșeli și părtiniri.

Pentru a atenua riscul unor decizii eronate sau părtinitoare asistate de IA în domenii critice, cum ar fi asistența medicală și ocuparea forței de muncă, Comisia Europeană are în vedere o abordare cu mai multe fațete. Proiectul de regulament propus include cerințe care urmăresc să minimizeze riscul discriminării algoritmice, în special în ceea ce privește calitatea seturilor de date utilizate pentru dezvoltarea sistemelor de inteligență artificială, însoțite de obligații de testare, gestionare a riscurilor, documentare și supraveghere umană pe tot parcursul întregului Ciclu de viață al sistemelor AI.

În mod similar, modul în care sunt dezvoltate sistemele AI (de exemplu, modul în care este scris codul de programare al unui algoritm) poate suferi, de asemenea, de părtiniri, adesea inerente dezvoltatorilor umani.

Modul în care sunt dezvoltate sistemele AI (seturile de date de formare, validare și testare) ar trebui să facă obiectul unor practici adecvate de guvernare și gestionare a datelor care ar trebui să ia în considerare: • alegerile relevante de proiectare; • culegerea datelor; • operațiunile relevante de prelucrare a pregătirii datelor; • formularea de ipoteze relevante, în special în ceea ce privește informațiile pe care datele ar trebui să le măsoare și să le reprezinte; • evaluarea prealabilă a disponibilității, cantității și adecvării seturilor de date solicitate; • examinarea în vederea posibilelor părtiniri; • identificarea oricăror posibile lacune sau deficiențe de date și eventualele remedieri.

În plus față de obligațiile de testare ex ante menționate, propunerea introduce obligații de responsabilitate menite să demonstreze că sistemele AI respectă cerințele prevăzute de legislația propusă. Documentația tehnică a sistemului AI ar trebui întocmită înainte ca acel sistem să fie introdus pe piață și menținută la zi.

Aceste obligații sunt, în mod evident, menite să permită controale ex post și să faciliteze respectarea drepturilor fundamentale prin asigurarea transparenței și a trasabilității funcționării sistemului IA pe parcursul ciclului său de viață.

Într-adevăr, pentru a crește transparența și a minimiza riscul de părtinire sau eroare, Comisia Europeană sugerează ca sistemele AI să fie dezvoltate într-un mod care să permită oamenilor să înțeleagă baza acțiunilor lor. În aceleași scopuri, necesită ca sistemele AI cu risc ridicat să fie proiectate și dezvoltate astfel încât să se asigure că funcționarea lor este suficient de transparentă pentru a permite utilizatorilor să interpreteze rezultatul sistemului și să o utilizeze în mod corespunzător. Având în vedere riscurile pe care acestea le pot prezenta, proiectul de regulament introduce, de asemenea, supravegherea umană a anumitor sisteme de inteligență artificială menită să prevină sau să minimizeze riscurile pentru sănătate, siguranță sau drepturile fundamentale care pot apărea atunci când este utilizat un sistem de inteligență artificială, în special atunci când astfel de riscuri persistă în pofida aplicării altor cerințe mai sus menționate.

Cu toate acestea, părtinirile, opacitatea, complexitatea, imprevizibilitatea și comportamentul parțial autonom al sistemelor AI sunt doar câțiva dintre principalii factori care prezintă riscuri pentru drepturile cetățenilor. Încrederea necesită transparență, transparența necesită

responsabilitate. Strategia adoptată de UE este clară și plasează oamenii în centrul dezvoltării IA, proiectând astfel o IA centrată pe om.

[What the EU is doing to foster human-centric AI | World Economic Forum \(weforum.org\)](#)

Un studiu a identificat trei utilizări largi potențiale rău intenționate ale AI.

Acestea vizează: • securitate digitală (de exemplu, prin atacuri cibernetice) • securitate fizică (de exemplu, atacuri folosind drone sau hacking) • securitate politică (de exemplu, dacă AI este folosită pentru supraveghere în masă, persuasiune și înșelăciune).

[Will we ever agree to just one set of rules on the ethical development of artificial intelligence? | World Economic Forum \(weforum.org\)](#)

Comisia specială a Parlamentului pentru inteligența artificială în era digitală propune o foaie de parcurs a UE pentru IA, o abordare holistică pentru o poziție comună, pe termen lung, care evidențiază valorile, obiectivele și valorile cheie ale UE cu privire la IA și continuă eforturile legislative actuale ale UE în acest domeniu. Inteligența artificială este esențială pentru transformarea digitală a UE și va continua să aibă un impact din ce în ce mai mare asupra economiei și asupra vieții de zi cu zi, se arată în raport.

Ce propune raportul?

Un mediu de reglementare favorabil, inclusiv o legislație dinamică și o guvernare modernă, deoarece legislația actuală a UE și cea națională sunt fragmentate, lente și nu oferă securitate juridică. Pentru a sprijini inovația și a evita povara reglementărilor, numai aplicațiile AI cu risc ridicat ar trebui reglementate strict.

Deputații au spus că infrastructura digitală ar trebui consolidată, asigurând accesul tuturor la servicii. Desfășurarea de bandă largă, fibră și 5G ar trebui sprijinită, iar tehnologiile cheie emergente, cum ar fi calculul cuantic, ar trebui să fie o prioritate.

UE ar trebui să sprijine dezvoltarea competențelor IA, astfel încât oamenii să aibă competențele necesare pentru viață și muncă. Acest lucru va ajuta, de asemenea, la crearea încrederii în tehnologie, la stimularea inovației și, prin sprijinirea centrelor de excelență și a experților din UE, la prevenirea exodului de creiere, potrivit raportului.

Aspectele militare și de securitate ale inteligenței artificiale trebuie, de asemenea, abordate: UE ar trebui să coopereze la nivel internațional cu parteneri similari pentru a-și promova viziunea centrată pe om, bazată pe valorile UE, se arată în raport.

The future of AI: the Parliament's roadmap for the EU

Parlamentul lucrează la propunerea Comisiei, prezentată la 21 aprilie 2021, pentru a transforma Europa într-un hub global pentru IA de încredere. Parlamentul a creat o comisie specială pentru a analiza impactul inteligenței artificiale asupra economiei UE. Raportul final al comisiei pe care deputații l-au adoptat în mai 2022 include o propunere pentru o foaie de parcurs a UE pentru IA - o abordare holistică pentru o poziție comună, pe termen lung, care evidențiază valorile, obiectivele și valorile cheie ale UE legate de IA. La 20 octombrie 2020, Parlamentul a adoptat trei rapoarte care subliniază modul în care UE poate reglementa cel mai bine IA, stimulând în același timp inovația, standardele etice și încrederea în tehnologie. Unul dintre

rapoarte se concentrează asupra modului de a asigura siguranța, transparența și responsabilitatea, de a preveni părtinirea și discriminarea, de a promova responsabilitatea socială și de mediu și de a asigura respectarea drepturilor fundamentale. La 20 ianuarie 2021, Parlamentul a propus orientări pentru utilizarea militară și nemilitară a IA, în special în domenii precum armata, justiția și sănătatea. La 19 mai 2021, Parlamentul a adoptat un raport privind utilizarea IA în educație, cultură și sectorul audiovizual, solicitând ca tehnologiile AI să fie concepute într-un mod care să prevină prejudecățile de gen, sociale sau culturale și să protejeze diversitatea. La 6 octombrie 2021, deputații europeni au cerut garanții puternice atunci când instrumentele de inteligență artificială sunt folosite de poliție, cerând interzicerea permanentă a recunoașterii automate a persoanelor în spațiile publice, precum și transparența algoritmilor de combatere a discriminării.

AI rules: what the European Parliament wants/ Updated: 16-02-2023 - 14:42/ Created: 21-10-2020 - 11:22

AI, securitate și siguranță Se prevede că IA va fi folosită mai mult în prevenirea criminalității și în sistemul de justiție penală, deoarece seturile masive de date ar putea fi procesate mai rapid, riscurile de fuga ale prizonierilor ar putea fi evaluate mai precis, crimele sau chiar atacurile teroriste ar putea fi prezise și prevenite. Este deja folosit de platformele online pentru a detecta și a reacționa la comportamentul online ilegal și inadecvat. În chestiuni militare, AI ar putea fi folosită pentru strategii de apărare și atac în hacking și phishing sau pentru a viza sisteme cheie în războiul cibernetic.

Riscuri de siguranță și securitate Aplicațiile AI care sunt în contact fizic cu oamenii sau care sunt integrate în corpul uman ar putea prezenta riscuri pentru siguranță, deoarece pot fi proiectate prost, utilizate greșit sau piratate. Utilizarea prost reglementată a IA în arme ar putea duce la pierderea controlului uman asupra armelor periculoase.

Artificial intelligence: threats and opportunities

Legislația UE care a identificat protecția dreptului de autor drept piesa centrală a efortului de a menține AI sub control.

Comisia Europeană a început să elaboreze Legea privind inteligența artificială în urmă cu aproape doi ani pentru a reglementa tehnologia emergentă a inteligenței artificiale, care a cunoscut un boom în investiții și popularitate după lansarea chatbot-ului ChatGPT alimentat de AI al OpenAI.

Conform propunerilor, instrumentele AI vor fi clasificate în funcție de nivelul lor de risc perceput: de la minim la limitat, ridicat și inacceptabil. Domeniile de îngrijorare ar putea include supravegherea biometrică, răspândirea dezinformării sau limbajul discriminatoriu.

Până la jumătatea lunii aprilie, totuși, membrii Parlamentului European (MEP) se întreceau pentru a actualiza acele reguli pentru a ajunge din urmă cu o explozie de interes pentru AI generativă, care a provocat uimire și anxietate de când OpenAI a dezvăluit ChatGPT în urmă cu șase luni.

[EU proposes new copyright rules for generative AI | Reuters](#)

Actul propus de inteligență artificială ar clasifica sistemele AI în funcție de risc și ar impune diverse cerințe de dezvoltare și utilizare.

Uniunea Europeană (UE) are în vedere un nou cadru legal care urmărește să consolideze în mod semnificativ reglementările privind dezvoltarea și utilizarea inteligenței artificiale. Se concentrează în primul rând pe consolidarea regulilor privind calitatea datelor, transparență, supraveghere umană și responsabilitate. De asemenea, își propune să abordeze întrebările etice și provocările de implementare în diverse sectoare, de la asistență medicală și educație la finanțe și energie.

Sistemele AI cu risc limitat și minim, cum ar fi filtrele de spam sau jocurile video, pot fi utilizate cu cerințe reduse, altele decât obligațiile de transparență. Sistemele considerate a prezenta un risc inacceptabil - cum ar fi scorul social guvernamental și sistemele de identificare biometrică în timp real în spațiile publice - sunt interzise cu mici excepții. Sistemele AI cu risc ridicat sunt permise, dar dezvoltatorii și utilizatorii trebuie să respecte reglementările care necesită testare riguroasă, documentare adecvată a calității datelor și un cadru de responsabilitate care detaliază supravegherea umană. Inteligența artificială considerată cu risc ridicat include vehicule autonome, dispozitive medicale și mașini de infrastructură critică, pentru a numi câteva. Legislația propusă subliniază, de asemenea, reglementări referitoare la așa-numita IA cu scop general, care sunt sisteme AI care pot fi utilizate în diferite scopuri, cu diferite grade de risc. Astfel de tehnologii includ, de exemplu, sisteme de inteligență artificială generatoare de model de limbaj mare, cum ar fi ChatGPT.

Legea propusă urmărește, de asemenea, să înființeze un Comitet european de inteligență artificială, care să supravegheze punerea în aplicare a regulamentului și să asigure aplicarea uniformă în întreaga UE. Organismul ar avea sarcina de a emite opinii și recomandări cu privire la problemele care apar, precum și de a oferi îndrumări autorităților naționale.

Actul Inteligenței Artificiale a fost propus inițial de Comisia Europeană în aprilie 2021. O așa-numită poziție de abordare generală a legislației a fost adoptată de Consiliul European la sfârșitul anului 2022, iar legislația este în prezent în discuție în Parlamentul European. Odată ce Parlamentul European va adopta propria poziție cu privire la legislație, negocierile interinstituționale ale UE – un proces cunoscut sub numele de triloguri – vor începe să finalizeze și să pună în aplicare legea. Trilogurile pot varia semnificativ în timp, pe măsură ce parlamentarii negociază punctele de conflict și revizuiesc propunerile. Atunci când avem de-a face cu acte legislative complexe, cum ar fi Legea Inteligenței Artificiale, spun oficialii UE, trilogurile sunt adesea procese îndelungate.

[The EU's Artificial Intelligence Act, explained | World Economic Forum \(weforum.org\)](https://www.weforum.org/articles/eu-artificial-intelligence-act-explained/)

AI ACT - 14 Iunie 2023 - Parlamentul European a aprobat, miercuri, la Strasbourg, cu 499 de voturi pentru, 28 împotrivă, 93 de abțineri, poziția sa de negociere privind AI Act, o propunere de regulamentare europeană pentru „stabilirea unor norme armonizate privind inteligența artificială”.

Raportorii Parlamentului European, care au coordonat [raportul](#), sunt europarlamentarul român [Dragoș Tudorache](#) (REPER - Renew Europe) și europarlamentarul italian Brando Benifei (Socialiștii și Democrații Europeni).

În urma votului din 14 iunie din PE, propunerea de lege va intra în negocierile interinstituționale, între Parlamentul European și Consiliul UE (miniștrii din statele membre) și Comisia Europeană (ca inițiatoare a proiectului de legislație).

Citește mai mult la: <https://www.digi24.ro/stiri/externe/ue/legea-europeana-pentru-inteligenta-artificiala-ai-act-votata-de-parlamentul-european-2385789>

DOCUMENTE EUROPENE

2018 – aprilie 2018

COMMUNICATION FROM THE COMMISSION TO THE EUROPEAN PARLIAMENT, THE EUROPEAN COUNCIL, THE COUNCIL, THE EUROPEAN ECONOMIC AND SOCIAL COMMITTEE AND THE COMMITTEE OF THE REGIONS Artificial Intelligence for Europe

COM/2018/237 final - <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=COM:2018:237:FIN>

2019

ARTIFICIAL INTELLIGENCE FOR EUROPE FACTSHEET / INFOGRAPHIC | Publication 04 July 2019 [Factsheet: Artificial Intelligence for Europe | Shaping Europe's digital future \(europa.eu\)](#)

2020 CARTE ALBĂ Inteligența artificială - O abordare europeană axată pe excelență și încredere - COM/2020/65 final/2 [EUR-Lex - 52020DC0065 - EN - EUR-Lex \(europa.eu\)](#)

A European approach to artificial intelligence

The EU's approach to artificial intelligence centers on excellence and trust, aiming to boost research and industrial capacity while ensuring safety and fundamental rights.

The way we approach Artificial Intelligence (AI) will define the world we live in the future.

To help building a resilient [Europe for the Digital Decade](#), people and businesses should be able to enjoy the benefits of AI while feeling safe and protected.

The [European AI Strategy](#) aims at making the EU a world-class hub for AI and ensuring that AI is human-centric and trustworthy. Such an objective translates into the [European approach to excellence and trust](#) through concrete rules and actions.

In April 2021, the Commission presented its AI package, including: its [Communication on fostering a European approach to AI](#); a [review of the Coordinated Plan on Artificial Intelligence](#) (with EU Member States); its [proposal for a regulation laying down harmonised rules on AI](#) (AI Act) and [relevant Impact assessment](#).

A European approach to excellence in AI

Fostering excellence in AI will strengthen Europe's potential to compete globally.

The EU will achieve this by:

[enabling the development and uptake of AI in the EU](#);

making the EU the place where [AI thrives from the lab to the market](#);

[ensuring that AI works for people](#) and is a force for good in society;

[building strategic leadership](#) in high-impact sectors.

The Commission and Member States agreed to boost excellence in AI by joining forces on policy and investments. The [2021 review of the Coordinated Plan on AI](#) outlines a vision to accelerate, act, and align priorities with the current European and global AI landscape and bring AI strategy into action.

Maximising resources and coordinating investments is a critical component of AI excellence. Through the [Horizon Europe](#) and [Digital Europe](#) programmes, the Commission plans to invest €1 billion per year in AI. It will mobilise additional investments from the private sector and the Member States in order to reach an annual investment volume of €20 billion over the course of the digital decade.

The [Recovery and Resilience Facility](#) makes €134 billion available for digital. This will be a game-changer, allowing Europe to amplify its ambitions and become a global leader in developing cutting-edge, trustworthy AI.

Access to high quality data is an essential factor in building high performance, robust AI systems. Initiatives such as the [EU Cybersecurity Strategy](#), the [Digital Services Act and the Digital Markets Act](#), and the [Data Governance Act](#) provide the right infrastructure for building such systems.

A European approach to trust in AI

Building trustworthy AI will create a safe and innovation-friendly environment for users, developers and deployers.

The Commission has proposed 3 inter-related legal initiatives that will contribute to building trustworthy AI:

a [European legal framework for AI to address fundamental rights and safety risks](#) specific to the AI systems;

a [civil liability framework - adapting liability rules to the digital age and AI](#);

a revision of sectoral safety legislation (e.g. [Machinery Regulation](#), [General Product Safety Directive](#)).

European proposal for a legal framework on AI

The Commission aims to address the risks generated by specific uses of AI through a set of complementary, proportionate and flexible rules. These rules will also provide Europe with a leading role in setting the global gold standard.

This framework gives AI developers, deployers and users the clarity they need by intervening only in those cases that existing national and EU legislations do not cover. The [legal framework for AI](#) proposes a clear, easy to understand approach, based on four different levels of risk: unacceptable risk, high risk, limited risk, and minimal risk.

Important milestones

June 2023 - [European Parliament's negotiating position on AI Act](#)

December 2022 - [General approach of the Council on AI Act](#)

September 2022 - [Proposal for an AI liability directive](#)

June 2022 - [Launch of first AI regulatory sandbox in Spain: Bringing the AI Regulation forward](#)

December 2021 - [Committee of the Regions, Opinion on the AI Act](#)

[European Central Bank, Opinion on the AI Act \(.PDF\)](#)

November 2021 - [Council of the EU: SI Presidency compromise text on the AI Act \(.PDF\)](#)

[High-Level Conference on AI: From Ambition to Action \(3d European AI Alliance Assembly\)](#)

[European Economic and Social Committee, Opinion on the AI Act](#)

June 2021 - [Public consultation on Civil liability – adapting liability rules to the digital age and artificial intelligence](#)

[European Commission: Proposal for a Regulation on Product Safety](#)

April 2021 - [European Commission: Communication on Fostering a European approach to AI](#)

[European Commission: Proposal for a regulation laying down harmonised rules on AI](#)

[European Commission: updated coordinated plan on AI](#)

[European Commission: Impact assessment of an AI regulation](#)

October 2020 - [2nd European AI Alliance Assembly](#)

July 2020 - [Inception impact assessment: Ethical and legal requirements on AI](#)

[High-Level Expert Group on AI: Final assessment list on trustworthy AI \(ALTAI\)](#)

[High-Level Expert Group on AI: Sectorial recommendations of trustworthy AI](#)

February 2020 - [European Commission: White paper on AI: a European approach to excellence and trust](#)

[Public consultation on a European approach to excellence and trust in AI](#)

December 2019 - [High-Level Expert Group on AI: Piloting of assessment list of trustworthy AI](#)

June 2019 - [First European AI Alliance Assembly](#)

[High-Level Expert Group on AI: Policy and investment recommendations of AI](#)

April 2019 - [European Commission Communication: Building trust in human-centric artificial intelligence](#)

[High-Level expert group on AI: Ethics guidelines for trustworthy AI](#)

December 2018

[European Commission: Coordinated plan on AI](#)

[European Commission \(Press release\): AI made in Europe](#)

[European Commission Communication: AI made in Europe](#)

[Stakeholder consultation on draft ethics guidelines for trustworthy AI](#)

June 2018

[Launch of the European AI alliance](#)

[Set up of the high-level expert group on AI](#)

April 2018

[Press release: Artificial intelligence for Europe](#)

[Communication: Artificial intelligence for Europe](#)

[Staff working document: Liability for emerging digital technologies](#)

[Declaration of cooperation on artificial intelligence](#)

March 2018 - [Press release: AI expert group and European AI alliance](#)

[A European approach to artificial intelligence | Shaping Europe's digital future \(europa.eu\)](#)

Recurgerea pe scară tot mai mare la sistemele de IA este însoțită și de potențiale riscuri.

Uzul redus sau excesiv al IA

Utilizarea redusă a IA este considerată un pericol major: oportunități ratate pentru UE ar putea însemna o implementare deficitară a unor programe importante, precum Pactul verde european, pierderea avantajului competitiv față de alte regiuni, stagnare economică și

limitarea oportunităților pentru cetățeni. Utilizarea redusă ar putea avea drept cauze neîncrederea publicului și a companiilor în IA, infrastructura deficitară, lipsa de inițiativă, investiții scăzute sau piețe digitale fragmentate, dat fiind că învățarea automată a IA depinde de date.

Uzul excesiv poate ridica și el probleme, cum ar fi: investiții în aplicații IA care se dovedesc inutile sau aplicarea IA în activități pentru care nu este adaptată, de exemplu, pentru a explica aspectele societale complexe.

[Inteligența artificială: oportunități și pericole | Actualitate | Parlamentul European \(europa.eu\)](#)

Ce este „AI-ul de risc ridicat”?

În principiu, legea propusă de CE abordează câteva aspecte majore din piața AI-ului: clasifică sistemele de inteligență artificială în funcție de riscul pe care îl au de încălcare a drepturilor cetățenilor europeni în AI-uri de risc scăzut, mediu sau ridicat; propune reglementări speciale pentru cele din ultima categorie și, în special, pentru producătorii acestora; interzice anumite forme de utilizare ale AI-ului și construiește un cadru de monitorizare, verificare și pedepsire a încălcărilor legii. El se aplică oricărui tip de AI dezvoltat sau utilizat în spațiul comunitar, inclusiv cele produse de companii din state non-membre, cu excepția celor folosite în sfera militară.

Dacă te întrebi care este definiția unui sistem AI în percepția CE, află că acesta este un soft dezvoltat prin orice metodă de machine learning, programare pe bază de logică sau metode statistice care poate genera conținut, predicții, recomandări sau decizii care influențează mediile cu care acesta interacționează. Definiție care s-ar putea modifica, însă, pentru că o parte dintre statele membre vor o definiție mai puțin cuprinzătoare, ce ar include doar sistemelor mai complexe de AI, limitând semnificativ scopul legii.

Cea mai mare parte a textului propunerii se concentrează pe AI-ul care ar avea risc ridicat de a încălca drepturile europene și pe cerințele pe care trebuie să le îndeplinească astfel de programe înainte de a putea fi comercializate sau utilizate în blocul comunitare.

Documentul împarte AI-ul de risc ridicat în opt categorii:

1. Sisteme de identificare biometrică și categorisire a persoanelor naturale, precum sistemele de identificare facială folosită de organele legii. Această categorisire creează deocamdată ceva confuzii, pentru că acestea sunt trecute și în lista AI-urilor interzise;
2. AI-uri care administrează sau operează infrastructură critică, precum sistemele inteligente de fluidizare a traficului sau de operare a aprovizionării cu apă/căldură;
3. AI-uri folosite în educație și traininguri vocaționale. De exemplu, sisteme care ar evalua participanții la examene sau care repartizează elevii la unități de învățământ;
4. AI-uri folosite în procesele de angajare sau management al angajaților, categorie la care ar intra instrumentele de selectare a candidaților care aplică pentru un anumit post sau cele folosite de angajator pentru a decide promovarea sau concedierea unui angajat;
5. AI-uri care ar putea decide accesul la servicii sau beneficii publice, precum și la servicii private esențiale. Aici intră sistemele care ar putea ajuta autoritățile să evalueze candidații de asistență socială, cele care alcătuiesc un scor de credit pentru bănci sau care ar prioritiza răspunsurile serviciilor de urgență;
6. Majoritatea sistemelor AI folosite de către forțele de ordine, de la testele poligraf și instrumente de detectare a deep-fake-urilor până la sistemele de poliție predictivă;

7. AI-uri implicate în procesul de migrație, oferire de azil politic sau poliție vamală, precum cele care verifică autenticitatea documentelor de călătorie sau evaluează candidații de azil politic;
8. AI-uri folosite în justiție și procesele democratice, precum sisteme menite să asiste autoritățile în cadrul proceselor.

Legea ar **obliga aceste tipuri de sisteme AI să respecte o listă destul de lungă de cerințe pentru a putea fi omologate pentru utilizare sau comercializare în EU.**

Cea mai importantă este supervizarea umană obligatorie – pe durata funcționării, aceste sisteme vor trebui monitorizate de către operatori care le pot înțelege complet modul de funcționare, pot identifica potențialele anomalii sau disfuncții, pot interveni să le oprească imediat dacă este necesar și pot interpreta rezultatele acestora ținând cont de riscurile de eroare.

AI-urile vor trebui să mențină arhive automate care să documenteze procesul de funcționare, care vor trebui păstrate și arhivate, indiferent dacă ele se află la producătorul sistemului sau la client, pentru a putea fi examinate ulterior pe o perioadă corespunzătoare (care ar fi decisă în conformitate cu legile din fiecare stat). În plus, astfel de sisteme vor necesita un nivel de transparență suficient de ridicată pentru ca utilizatorii să le poată interpreta rezultatele în mod adecvat.

Cel puțin pe hârtie, asta ar însemna interzicerea majorității sistemelor de tip black box.

O cerință poate ușor nerealistă este ca producătorii AI-urilor să se asigure că sistemele sunt antrenate doar cu baze de date de calitate foarte înaltă, pentru a evita rezultatele părtinoase sau situațiile discriminatorii. În funcție de domeniul și scopul pentru care este folosit un sistem, astfel de baze ar putea să nu existe în momentul de față, să fie inaccesibile (de exemplu, din cauza prețului) sau să fie prea dificil de construit.

În cazuri ceva mai specifice, va exista și obligația ca AI-uri care pot identifica emoții (precum chatboturile care asistă în tratarea depresiei) sau trăsături fizice, pe de o parte, precum și sistemele care manipulează imagini, sunet sau video, pe de alta, să informeze utilizatorii despre natura lor.

Restul sistemelor de risc ridicat vor trebui să clarifice doar faptul că utilizatorul are de-a face cu o inteligență artificială.

Furnizorii sistemelor vor trebui să integreze toate aceste cerințe într-un „sistem de management al calității” specific fiecărui tip de AI, adică documente și proceduri scrise care să ateste modul în care produsul lor se conformează legislației, cum este monitorizat și ce strategii pentru dezvoltarea și gestionarea posibilelor erori sau riscuri care pot apărea în utilizare există.

Ce AI-uri (nu prea) sunt interzise?

Noua legislație ar interzice direct câteva dintre sistemele de inteligență artificială mai controversate. Problema este că o parte dintre aceste interdicții vin cu definiții vagi sau inexacte.

Singura interdicție clară este cea a AI-urilor care ar putea evalua sau clasifica cetățenii în funcție de comportamentul lor social, adică deja infamele sisteme de scor sau credit social chinez, care deocamdată nu apărut nici ca nivel de idee prin spațiul comunitar.

Mult mai puțin clară este interzicerea AI-urilor care folosesc „tehnici subliminale care acționează dincolo de starea de conștiință a unei persoane” cu potențialul de a-i influența comportamentul, într-un mod care ar putea cauza daune fizice sau psihologice acestuia sau altcuiva. Este o definiție destul de vagă și nu este neapărat clar ce ar putea intra sub umbrela acestuia. La conferința de presă în care a fost prezentată propunerea, vicepreședinta Comisiei Europene Margrethe Vestager a dat exemplul unei jucării care folosește funcția de asistență vocală încorporată pentru a manipula un copil în a face o activitate periculoasă.

Este însă discutabil dacă prezența termenului „subliminal” ar permite aplicarea legii chiar și în acest tip de caz, având că acesta se referă de obicei la stimuli care nu pot fi percepuți conștient de către utilizator. Iar formularea din propunerea de lege pare să meargă pe această definiție, ceea ce ar exclude o gamă destul de largă de tehnici manipulative. Un exemplu ar fi AI-urile care încearcă să influențeze practicile de consum sau opiniile politice ale unui utilizator prin exploatarea vulnerabilităților acestora.

Problema vulnerabilităților ar trebui abordată de un alt paragraf ce interzice AI-urile care „exploatează vulnerabilitățile unui grup specific de persoane, pe bază vârstă sau dizabilitate fizică sau mentală” pentru a-i insufla un comportament dăunător. Doar că această definiție se duce în polul opus și este mult prea specifică, din moment ce tacticile de manipulare online pot funcționa bine-mersi și pe persoane adulte perfect sănătoase.

Nu în ultimul rând, Comisia Europeană propune și interzicerea sistemelor de identificare biometrică în public de către forțele de ordine, cu excepții. Însă cele trei tipuri de excepții menționate – căutarea victimelor unor crime, prevenirea unor atacuri violente sau teroriste și identificarea suspectilor pentru care s-a emis un mandat de arestare european – pot fi aplicate destul de larg, în funcție de legislația unui stat membru.

Aceste excepții largi și ciudățenia includerii sistemelor biometrice atât la „risc ridicat” cât și în categoria celor interzise vin probabil pe post de compromis între membrii UE, având în vedere că există poziții destul de opuse în folosirea acestui tip de monitorizare – de exemplu, dacă guvernul german vrea interzicerea lor totală în spații publice, Franța consideră astfel de sisteme importante în strategia sa anti-terorism.

Cine ar trebui să vegheze la respectarea legii?

Pe hârtie, modul în care se va asigura respectarea legii sună simplu: țările membre vor trebui să-și desemneze sau să instituie autorități proprii de monitorizare și control al activității AI-urilor de risc. Nu este necesară crearea unor agenții noi; cele deja existente pot primi toate puterile necesare pentru a-și îndeplini astfel de atribuții, incluzând chiar și dreptul de a cere acces la codul-sursă al sistemului, dacă este considerat necesar.

Însă majoritatea răspunderii pică în seama furnizorilor, care în cele mai multe cazuri vor trebui doar să ofere o declarație de conformitate care să ateste că AI-ul lor este compatibil cu cerințele europene pentru a primi certificarea necesară, o verificare mai în ansamblu rămânând la latitudinea autorităților, dacă consideră că este necesar.

Pedepsele, în schimb, nu sunt de joacă: producătorii care nu se conformează legislației pot primi amenzi administrative de până la 30 de milioane de euro sau 6% din cifra de afaceri globale a companiei.

Controverse și omisiuni

Chiar dacă la o primă vedere legislația pare destul de cuprinzătoare, este aproape imposibil ca un subiect atât de complicat și fluid, bazat pe o tehnologie care a avut mult timp la dispoziție să se dezvolte liber, să poată fi reglementat corespunzător din prima încercare. Iar opiniile venite din partea analiștilor sau ONG-uri specializate arată un număr destul de ridicat de aspecte omise.

De exemplu, o analiză a think-tank-ului american Brookings pe draftul inițial al Comisiei arată că sistemele AI folosite de companiile Big Tech rămân, în mare, în afara scopului reglementărilor: algoritmi folosiți în rețelele sociale, motoarele de căutare, magazinele de aplicații nu intră la vremea din categoriile considerate cu risc ridicat de a încălca drepturi fundamentale. Iar cei folosiți în publicitatea online trebuie să îndeplinească criterii foarte specifice pentru a putea fi considerați manipulativi.

În asentiment sunt și peste o sută de ONG-uri din domeniul apărării drepturilor digitale și a privacy-ului, care au propus, într-o declarație comună din noiembrie 2021, numeroase modificări care să reglementeze și mai drastic AI-urile de risc ridicat, lărgind în același timp definiția acestora, precum și tipurilor de AI-uri interzise. Printre altele, este propusă obligarea entităților care folosesc astfel de sisteme să mențină baze de date cu fiecare caz de folosire specifică a lor, interzicerea oricărui tip de manipulare efectuat prin intermediul unui AI, a tuturor sistemelor biometrice și de identificare a emoțiilor și un mecanism prin care persoanele ale căror drepturi au fost afectate de inteligența artificială să poată cere despăgubiri.

De partea cealaltă, există și voci care susțin că, acolo unde legislația se poate aplica, va lovi prea mult în furnizori și companiile care folosesc AI-urile vizate. Center for Data Innovation, un think tank american care a adoptat de multe ori în trecut poziții critice față de reglementările UE din domeniile digitale, susține într-o analiză proprie că reglementările ar crește semnificative costurile de utilizare ale unui AI considerat de risc ridicat, până la punctul în care multe companii ar putea fi descurajate din a le adopta. În plus, o porțiune semnificativă a sistemelor AI-urilor actuale care nu se conformează regulilor de transparență ar trebui reconstruite, practic, de la zero.

UE versus AI. Cine câștigă?

Legea este deja într-o fază destul de înaintată a procesului legislativ european, așa că există puține șanse ca aceasta să fie refăcută în vreun mod semnificativ până la aprobarea sau respingerea ei. Însă multe dintre dispozițiile individuale ale acesteia vor fi negociate intens, în consultări între Consiliul UE, comisiile europarlamentare de profil și coalițiile grupurilor din societatea civilă.

De altfel, un draft al amendamentelor propuse de comisii (pentru care co-raportor este europarlamentarul român Dragoș Tudorache), publicat în luna aprilie, a venit deja o listă lungă de schimbări, incluzând o parte din cerințele ONG-urilor, precum interzicerea sistemelor biometrice și procedura de despăgubire.

Rămâne de văzut dacă aceste negocieri vor duce la o variantă a legii care să reglementeze exact cât mai multe AI-uri potențial periculoase pentru drepturile cetățenilor europeni, sau dacă diferențele ideologice și interesele naționale vor duce mai degrabă către o serie de compromisuri care vor avea un efect limitat în piață. Singurul fapt care pare cert deocamdată

este că, dintre toate eforturile recente de a reglementa zonele gri din piața unică digitală, înblânzirea inteligențelor artificiale care au avut decenii la dispoziție pentru a se dezvolta relativ nestingherit pare a fi cea mai complicată.

[AI Act: Uniunea Europeană se ia la hartă cu inteligențele artificiale - Mindcraft Stories](#)

iulie 27, 2021, 5:00AM GMT+0200

O nouă lege privind inteligența artificială ar putea costa Uniunea Europeană 31 mld. dolari

Georgiana Costea

Legea privind inteligența artificială, propusă de Comisia Europeană, va fi *”cea mai restrictivă reglementare a Inteligenței artificiale”*, arată Center for Data Innovation din Washington, transmite CNBC. *”Nu va limita doar dezvoltarea și utilizarea inteligenței artificiale în Europa, ci va impune costuri semnificative pentru întreprinderile și consumatorii din UE”*, a afirmat organizația în cadrul raportului.

Astfel, o întreprindere mică sau mijlocie cu o cifră de afaceri de 10 milioane de euro ar suporta costuri de conformitate de până la 400.000 de euro, în cazul în care ar implementa un sistem AI cu risc ridicat, arată raportul.

Astfel de sisteme sunt definite de Comisie drept cele care ar putea afecta drepturile fundamentale sau siguranța oamenilor.

Raportul susține că *”sarcinile de conformitate”* vor costa întreprinderile europene 10,9 miliarde de euro pe an până în 2025, sau 31 de miliarde de euro în următorii cinci ani.

”Comisia a afirmat în repetate rânduri că proiectul de legislație referitor la inteligența artificială va sprijini creșterea și inovația în economia digitală a Europei, dar o analiză economică realistă sugerează că argumentul este cel puțin lipsit de conținut”, a declarat Ben Mueller, analist senior de politici la institutul de cercetări și autor a raportului.

”Perspectiva optimistă se bazează în mare parte pe opinii decât pe logică și date de piață. Inteligența artificială este deja utilizată pentru produse ale Google, Apple și Facebook, dar parlamentarii din Europa sunt îngrijorați de impactul acesteia. Deși tehnologia are potențialul de a fi o forță în domenii precum îngrijirea sănătății și schimbarea climatică, ar putea fi folosită și în armele autonome mortale sau pentru a oferi fiecărei persoane dintr-o populație un ”scor” social“, a adăugat el.

Center for Data Innovation este parte a Information Technology and Innovation Foundation, susținută la rândul ei de Amazon, Apple, Microsoft și NBCUniversal (compania mamă a CNBC).

[O nouă lege privind inteligența artificială ar putea costa Uniunea Europeană 31 mld. dolari - Forbes.ro](#)

Bruxelles, 25.4.2018
COM(2018) 237 final

**COMUNICARE A COMISIEI CĂTRE PARLAMENTUL EUROPEAN, CONSILIUL
EUROPEAN, CONSILIU, COMITETUL ECONOMIC ȘI SOCIAL EUROPEAN ȘI
COMITETUL REGIUNILOR**

Inteligența artificială pentru Europa

{SWD(2018) 137 final}

1. INTRODUCERE - ACCEPTAREA SCHIMBĂRII

Inteligența artificială (AI) face deja parte din viețile noastre - nu este science fiction. De la utilizarea unui asistent personal virtual pentru a ne organiza ziua de lucru la deplasarea într-un vehicul autonom sau la melodiile sau restaurantele pe care ni le sugerează telefoanele noastre, IA este o realitate.

Pe lângă faptul că ne ușurează viața, **IA ne ajută să rezolvăm unele dintre cele mai mari provocări mondiale: de la tratarea bolilor cronice sau reducerea ratei mortalității în accidente rutiere¹ la combaterea schimbărilor climatice sau anticiparea amenințărilor la adresa securității informatice.**

În Danemarca, IA ajută la salvarea de vieți, permițând serviciilor de urgență diagnosticarea stopurilor cardiace sau a altor afecțiuni în funcție de sunetul vocii apelantului. În Austria, îi ajută pe radiologi să detecteze cu o mai mare precizie tumorile prin compararea instantanee a razelor X cu o cantitate mare de alte date medicale.

Multe ferme din Europa utilizează deja IA pentru a monitoriza mișcarea, temperatura și consumul de hrană pentru animalele lor. Sistemul de IA poate adapta automat dispozitivele de încălzire și de hrănire cu scopul de a-i ajuta pe fermieri să monitorizeze bunăstarea animalelor și pentru a-i elibera de anumite sarcini. De asemenea, cu ajutorul IA, producătorii europeni pot deveni mai eficienți, iar fabricile pot reveni în Europa.²

Acestea sunt doar câteva din numeroasele exemple privind ceea ce știm că IA poate face în toate sectoarele, de la energie la educație, de la servicii financiare la construcții. Numeroase alte exemple care nu pot fi imaginate astăzi vor apărea în următorul deceniu.

Ca și în cazul motorului cu aburi sau al electricității în trecut, IA transformă lumea

Ce este inteligența artificială?

Inteligența artificială (IA) se referă la sistemele care manifestă comportamente inteligente prin analizarea mediului lor înconjurător și care iau măsuri - cu un anumit grad de autonomie - pentru a atinge obiective specifice.

Sistemele bazate pe IA se pot baza exclusiv pe software-uri, acționând în lumea virtuală (de ex. asistenți vocali, software de analiză a imaginii, motoare de căutare, sisteme de recunoaștere vocală și facială) sau IA poate fi încorporată în dispozitive hardware (de exemplu roboți avansați, vehicule autonome, drone sau aplicații pentru internetul obiectelor).

Utilizăm IA zilnic, de ex. pentru a traduce din diverse limbi, pentru a genera subtitrări în videoclipuri sau pentru a bloca mesaje electronice nesolicitate (spam).

Multe dintre tehnologiile IA necesită date pentru a-și îmbunătăți performanțele. Odată ce se obțin performanțe bune, acestea pot ajuta la îmbunătățirea și automatizarea procesului de luare a deciziilor într-un anumit domeniu. De exemplu, un sistem cu IA va fi instruit și apoi folosit pentru a detecta atacurile cibernetice în funcție de datele din rețeaua sau sistemul în cauză.

¹ Se estimează că aproximativ 90 % din accidentele rutiere sunt cauzate de erori umane. A se vedea raportul Comisiei intitulat Salvarea de vieți: Sporirea siguranței vehiculelor în UE (COM(2016) 0787 final).

² *Why AI is the future of growth*, Accenture, 2016. Impactul economic al automatizării muncii bazate pe cunoaștere, al roboților și al vehiculelor autonome ar putea ajunge până în 2025 între 6,5 și 12 bilioane EUR anual (inclusiv creșterea productivității și o mai bună calitate a vieții în rândul populațiilor în curs de îmbătrânire). Sursă: *Disruptive technologies: Advances that will transform life, business, and the global economy*, McKinsey Global Institute, 2013.

noastră, societatea și industria³. Creșterea puterii de calcul, disponibilitatea datelor și progresul privind algoritmi au transformat IA într-una dintre **cele mai strategice tehnologii ale secolului XXI**. Miza este cât se poate de mare. **Modul în care abordăm IA va defini lumea în care trăim**. Pe fondul concurenței globale acerbe, **este nevoie de un cadru european solid**.

Uniunea Europeană (UE) ar trebui să aibă o **abordare coordonată** pentru a beneficia la maximum de oportunitățile oferite de IA și pentru a răspunde noilor provocări pe care aceasta le aduce. **UE își poate asuma rolul de lider în ceea ce privește dezvoltarea și utilizarea IA în scopuri bune și în folosul tuturor**, sprijinindu-se pe valorile și avantajele sale. UE poate valorifica:

- **cercetători, laboratoare și startup-uri de nivel mondial**. De asemenea, sectorul **roboticii** este puternic dezvoltat în UE, iar **sectoarele sale industriale**, în special transporturile, asistența medicală și industria prelucrătoare, **au o poziție de vârf pe plan mondial** și ar trebui să se afle pe primul loc în adoptarea IA;
- **piața unică digitală**. Norme comune, de exemplu privind protecția datelor și libera circulație a datelor în UE, securitatea cibernetică și conectivitatea ajută întreprinderile să facă afaceri, să se extindă dincolo de frontiere și, astfel, încurajează investițiile; și
- o **multitudine de date industriale, de cercetare și din sectorul public** care pot fi utilizate pentru a alimenta sistemele de IA. În paralel cu prezenta comunicare, Comisia ia măsuri pentru a facilita schimbul de date și **a permite accesul la mai multe date - materia primă pentru IA - pentru reutilizare**. Acestea includ, în special, date din sectorul public, cum ar fi date privind utilitățile publice și mediul, precum și date privind sănătatea și de cercetare.

Liderii europeni au plasat IA printre prioritățile lor. La **10 aprilie 2018, 24** de state membre⁴ și Norvegia s-au angajat să colaboreze în domeniul IA. În baza acestui **sprijin politic puternic**, este timpul să depunem eforturi semnificative pentru a ne asigura că:

- **Europa este competitivă în domeniul IA**, cu investiții ambițioase care se potrivesc cu ponderea sa economică. Este vorba de sprijinirea cercetărilor și a inovațiilor pentru dezvoltarea următoarei generații de tehnologii în domeniul IA și implementarea pentru a se asigura că societățile - în special întreprinderile mici și mijlocii, care reprezintă **99%** dintre întreprinderile din UE - pot adopta IA.
- **Nimeni nu este lăsat în urmă de procesul transformării digitale**. IA schimbă natura muncii: vor fi create locuri de muncă, altele vor dispărea, majoritatea vor fi transformate. Modernizarea educației, la toate nivelurile, ar trebui să fie o prioritate pentru guverne. Toți europenii ar trebui să aibă toate posibilitățile de a dobândi abilitățile de care au nevoie. Talentul ar trebui cultivat, echilibrul de gen și diversitatea încurajate.
- **Noile tehnologii se bazează pe valori**. Regulamentul general privind protecția datelor va deveni realitate la data de **25 mai 2018**. Este un pas important pentru consolidarea încrederii, esențială pe termen lung atât pentru cetățeni, cât și pentru companii. În acest caz, **abordarea durabilă a UE în domeniul tehnologiilor** creează un avantaj competitiv, prin

³ IA este abordată în strategia Comisiei de digitizare a industriei [COM(2016) 180 final] și în strategia reînnoită privind politica industrială a UE [COM(2017) 479 final].

⁴ Austria, Belgia, Bulgaria, Republica Cehă, Danemarca, Estonia, Finlanda, Franța, Germania, Ungaria, Irlanda, Italia, Letonia, Lituania, Luxemburg, Malta, Țările de Jos, Polonia, Portugalia, Slovacia, Slovenia, Spania, Suedia, Regatul Unit.

adoptarea schimbării pe baza valorilor Uniunii⁵. La fel ca în cazul oricărei tehnologii transformatoare, unele aplicații de IA pot ridica noi întrebări etice și juridice, de exemplu legate de răspundere sau de potențiala influență asupra proceselor decizionale. Prin urmare, UE trebuie să se asigure că IA este dezvoltată și aplicată într-un cadru adecvat care promovează inovarea și respectă valorile și drepturile fundamentale ale Uniunii, precum și principiile etice, cum ar fi responsabilitatea și transparența. De asemenea, UE este în măsură să conducă această dezbatere pe scena mondială.

Acesta este modul în care UE poate juca un rol important și poate promova **o abordare în domeniul IA care să aducă beneficii cetățenilor și societății în ansamblu.**

Lansarea unei inițiative europene privind IA

În mai 2017, Comisia a publicat evaluarea intermediară a strategiei privind piața unică digitală⁶. Aceasta a subliniat importanța pentru UE de a se baza pe avantajele sale științifice și industriale, precum și pe start-up-urile inovatoare, pentru a ocupa o poziție de lider în dezvoltarea tehnologiilor, platformelor și aplicațiilor de IA.

Consiliul European din octombrie 2017 a declarat că UE trebuie să conștientizeze urgența de a aborda noile tendințe, precum IA, „garantându-se, în același timp, un nivel ridicat de protecție a datelor, de drepturi digitale și de standarde etice” și a invitat „Comisia să prezinte o **abordare europeană privind inteligența artificială**”.⁷ Parlamentul European a făcut o gamă largă de recomandări privind normele de drept civil în domeniul roboticii, iar Comitetul Economic și Social European a emis un aviz pe această temă⁸.

Prezenta comunicare stabilește o inițiativă europeană privind IA, care vizează:

- **Creșterea capacității tehnologice și industriale a UE și utilizarea IA în întreaga economie**, atât în sectorul privat, cât și în cel public⁹. Aceasta cuprinde investiții în cercetare și inovare și un acces mai bun la date.
- **Pregătirea pentru schimbările socioeconomice** pe care IA le aduce, prin încurajarea modernizării sistemelor de educație și de formare, sprijinirea talentelor, anticiparea schimbărilor de pe piața forței de muncă, sprijinirea tranzițiilor de pe piața forței de muncă și adaptarea sistemelor de protecție socială.
- **Asigurarea unui cadru etic și legal adecvat**, bazat pe valorile Uniunii și în conformitate cu Carta drepturilor fundamentale a UE. Aceasta cuprinde orientările viitoare asupra normelor existente privind responsabilitatea pentru produse, o analiză detaliată a noilor

⁵ Articolul 2 din Tratatul privind UE: „Uniunea se întemeiază pe valorile respectării demnității umane, libertății, democrației, egalității, statului de drept, precum și pe respectarea drepturilor omului, inclusiv a drepturilor persoanelor care aparțin minorităților”. Statele membre împărtășesc aceleași valori „într-o societate caracterizată prin pluralism, nediscriminare, toleranță, justiție, solidaritate și egalitate între femei și bărbați.”

⁶ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/?uri=COM%3A2017%3A228%3AFIN>

⁷ <http://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-14-2017-INIT/en/pdf>

⁸ Rezoluția Parlamentului European care conține recomandări adresate Comisiei privind normele de drept civil în domeniul roboticii [2015/2103 (INL)]; Avizul Comitetului Economic și Social European privind IA (INT/806-EESC-2016-05369-00-00-AC-TRA).

⁹ IA poate îmbunătăți în mod semnificativ serviciile publice și poate contribui la îndeplinirea obiectivelor stabilite în Declarația ministerială privind guvernarea electronică - Declarația de la Tallinn (octombrie 2017, <https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/news/ministerial-declaration-egovernment-tallinn-declaration>). De exemplu, Comisia va studia potențialul IA de a analiza volume mari de date și de a contribui la verificarea modului în care se aplică regulile pieței unice.

provocări și cooperarea cu părțile interesate, prin intermediul unei Alianțe europene pentru IA, pentru elaborarea orientărilor de etică a IA¹⁰.

Toate acestea necesită **unirea forțelor**. Pe baza abordării stabilite în prezenta Comunicare și a declarației¹¹ de cooperare semnată de 24 de state membre la 10 aprilie 2018, **Comisia va colabora cu statele membre la un plan coordonat privind IA**. Discuția va avea loc în cadrul platformei europene existente a inițiativelor naționale de digitizare a industriei, **în vederea aprobării acestui plan până la sfârșitul anului 2018**. Obiectivele principale vor viza maximizarea impactului investițiilor la nivelul UE și la nivel național, încurajarea sinergiilor și a cooperării în întreaga UE, schimbul de bune practici și definirea împreună a direcției de urmat pentru a se asigura că întreaga UE poate concura la nivel global.

În următoarele săptămâni, Comisia va emite o comunicare privind viitorul mobilității conectate și automatizate în Europa și o comunicare privind viitoarele ambiții de cercetare și inovare pentru Europa. IA va fi un element-cheie în cadrul acestor inițiative.

2. POZIȚIA UE ÎNTR-UN PEISAJ INTERNAȚIONAL COMPETITIV

Cele mai dezvoltate economii recunosc natura revoluționară a IA și au adoptat diferite abordări care reflectă propriile sisteme politice, economice, culturale și sociale¹².

Guvernul Statelor Unite a prezentat o strategie privind IA și a investit circa 970 de milioane de euro în cercetare neclasificată în domeniul IA în 2016. Prin „Planul de dezvoltare a inteligenței artificiale pentru generația viitoare”, China urmărește să devină lider global până în 2030 și face investiții masive¹³. Alte țări, cum ar fi Japonia și Canada, au adoptat, de asemenea, strategii în domeniul IA.

În SUA și China, mari companii investesc în mod semnificativ în IA și exploatează cantități mari de date¹⁴.

În ansamblu, **Europa a rămas în urmă cu investițiile private** în domeniul IA, care au totalizat aproximativ 2,4-3,2 miliarde EUR în 2016, în comparație cu 6,5-9,7 miliarde EUR în Asia și 12,1-18,6 miliarde EUR în America de Nord¹⁵.

Prin urmare, este esențial ca UE să continue eforturile **de creare a unui mediu care să stimuleze investițiile** și să utilizeze fonduri publice pentru a stimula investițiile private. În acest sens, UE trebuie să **păstreze și să-și valorifice activele sale**.

Europa găzduiește **o comunitate de cercetare în domeniul IA de nivel mondial**, precum și **antreprenori inovatori și startup-uri deep-tech** (bazate pe descoperiri științifice sau inginerie)¹⁶. UE are o **industrie puternică**, produce mai mult de un sfert din roboții

¹⁰ Bazându-se pe activitatea Grupului european pentru etică în domeniul științei și al noilor tehnologii

¹¹ <https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/news/eu-member-states-sign-cooperate-artificial-intelligence>

¹² A se vedea, de asemenea, nota strategică a Centrului European de Strategie Politică a Comisiei: Epoca inteligenței artificiale, 2018.

¹³ Anunțurile recente includ un parc tehnologic în valoare de 1,7 miliarde EUR în Beijing.

¹⁴ Cu 1,4 miliarde de abonamente la telefonie mobilă și 800 de milioane de utilizatori de internet - mai mult decât SUA și UE combinate - chinezii generează cantități mari de date cu caracter personal care sunt folosite pentru a dezvolta produse conexe IA.

¹⁵ *10 imperatives for Europe in the age of AI and automation*, McKinsey, 2017.

¹⁶ Europa ocupă primul loc ca pondere în topul 100 al instituțiilor de cercetare în domeniul IA din întreaga lume. 32 de instituții de cercetare în topul 100 la nivel mondial în ceea ce privește citatele din lucrări de cercetare în domeniul IA, față de 30 din SUA și 15 din China. Sursă: Atomico, *State of European Tech*, 2017. De asemenea,

industriali și pentru servicii profesionale din întreaga lume (de exemplu, pentru agricultura de precizie, securitate, sănătate, logistică)¹⁷ și este lider în sectorul prelucrării, al sănătății, al transportului și al tehnologiilor spațiale, toate bazându-se din ce în ce mai mult pe IA. Europa joacă, de asemenea, un rol important în dezvoltarea și exploatarea platformelor care oferă **servicii companiilor și organizațiilor (business-to-business)**, a aplicațiilor pentru progresul către „întreprinderea inteligentă” și a serviciilor de guvernare electronică.

Una dintre principalele provocări pentru UE pentru a fi competitivă este **de a se asigura că tehnologia IA este utilizată în întreaga sa economie**. Industria europeană nu poate rata ocazia. Doar o mică parte din companiile europene au adoptat deja tehnologii digitale. Această tendință este deosebit de acută în întreprinderile mici și mijlocii. În 2017, 25 % dintre întreprinderile mari din UE și 10 % din întreprinderile mici și mijlocii au folosit analize cu volume mari de date. Doar una din cinci întreprinderi mici sau mijlocii era foarte digitizată, iar o treime din forța de muncă nu avea încă abilități digitale de bază¹⁸. În același timp, beneficiile adoptării IA sunt recunoscute pe scară largă. De exemplu, Tabloul de bord al transformării digitale din 2018 arată că întreprinderile din sectorul agroalimentar și din sectorul construcțiilor care au adoptat IA confirmă impactul pozitiv în ceea ce privește intrarea pe noi piețe, îmbunătățirea produselor sau serviciilor și câștigarea de noi clienți¹⁹.

Eforturile UE până acum: punerea bazelor pentru a utiliza la maximum avantajele IA

IA a fost inclusă în programele-cadru de cercetare și dezvoltare ale UE din 2004, cu un accent special pe robotică. Investițiile au crescut cu până la 700 de milioane EUR în perioada 2014-2020, fiind suplimentate cu 2,1 miliarde EUR de investițiile private în cadrul unui parteneriat public-privat în domeniul roboticii²⁰. Aceste eforturi au contribuit semnificativ la **ocuparea unei poziții de lider a Europei în domeniul roboticii**.

În ansamblu, în perioada 2014-2017, în cadrul programului pentru cercetare și inovare Orizont 2020 s-a investit aprox. 1,1 miliard EUR în cercetare și inovare în domeniul IA, inclusiv în cercetări cu volum mare de date, sănătate, reabilitare, transport și cercetări orientate spre spațiu.

În plus, Comisia a lansat inițiative majore care sunt esențiale pentru IA. Acestea includ dezvoltarea unor componente și sisteme electronice

Proiectele finanțate de UE au dezvoltat de exemplu:

- un vehicul agricol fără conducător care poate elimina în mod mecanic buruienile, reducând nevoia de pesticide;
- un proiect pilot de autostradă care utilizează IA și internetul obiectelor pentru a oferi recomandări de conducere în condiții de siguranță și pentru a reduce numărul accidentelor rutiere mortale;
- o proteză ortopedică robotică pentru a restabili mobilitatea persoanelor cu membre amputate;
- roboți care să realizeze sarcinile repetitive în locul muncitorilor din fabricile de autovehicule și să îmbunătățească eficiența procesului de fabricație.

se poate remarca faptul că Centrul German de Cercetare a Inteligenței Artificiale (DFKI), fondat în 1988, este unul dintre cele mai mari centre de cercetare din lume în domeniul IA.

¹⁷ *World Robotics 2017*, Federația Internațională de Robotică. Europa găzduiește trei dintre cei mai mari producători de roboți industriali din lume (KUKA, ABB și Comau).

¹⁸ <https://ec.europa.eu/digital-single-market/digital-scoreboard>. Conform McKinsey (2016), companiile europene care operează la frontiera digitală ating doar un nivel de digitizare de 60 % în comparație cu colegii lor din SUA.

¹⁹ <https://ec.europa.eu/growth/tools-databases/dem/monitor/scoreboard>

²⁰ <https://eu-robotics.net/sparc/>.

mai eficiente, precum **cipurile produse special pentru desfășurarea operațiunilor de IA** (cipuri neuromorfe)²¹; **calculatoare de înaltă performanță de clasă mondială**²², precum și proiecte emblematiche privind **tehnologiile cuantice** și cartografierea **creierului uman**²³.

3. CALEA DE URMAT: O INIȚIATIVĂ A UE PRIVIND IA

3.1. Consolidarea capacității tehnologice și industriale a UE și a utilizării IA în întreaga economie

Sectorul public și privat trebuie să profite de oportunitățile pe care le oferă atât dezvoltarea soluțiilor de IA inovatoare, cât și aplicarea acestora într-o serie de domenii²⁴.

UE trebuie să **facă față evoluțiilor tehnologice ale IA** și să se asigure că acestea sunt preluate rapid în întreaga economie. Aceasta implică **creșterea investițiilor** pentru consolidarea cercetării fundamentale și realizarea de descoperiri științifice, îmbunătățirea infrastructurii de cercetare a IA, dezvoltarea aplicațiilor IA în sectoare-cheie, de la sănătate la transport, facilitarea utilizării IA și a accesului la date.

Sunt necesare **eforturi comune atât ale sectorului public** (la nivel național și la nivelul UE) , **cât și ale sectorului privat** pentru a crește treptat investițiile globale până în **2020** și ulterior, în conformitate cu ponderea economică a UE și investițiile de pe alte continente.

Anul trecut, **investițiile** publice și private în **cercetare și dezvoltare în domeniul IA** din UE au fost estimate la **4-5** miliarde EUR²⁵. **UE în ansamblul său (sectorul public și privat combinate)** trebuie să vizeze creșterea acestor investiții **la cel puțin 20 de miliarde EUR până la sfârșitul anului 2020**. Apoi, trebuie să **investească mai mult de 20 de miliarde EUR pe an în următorul deceniu** (acest obiectiv nu împiedică luarea unei decizii cu privire la următorul cadru financiar multianual al UE).

²¹ Cipurile neuromorfe sunt modelate pe structuri biologice, precum creierul. Acest proiect face parte din întreprinderea comună Componente și sisteme electronice pentru poziția de lider a Europei (**4,8** miliarde EUR de investiții publice-privat până în **2020**).

²² <https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/eurohpc-joint-undertaking>. Această infrastructură va susține Cloudul european destinat științei deschise, care va oferi cercetătorilor un mediu virtual pentru stocarea, procesarea, partajarea și reutilizarea datelor la nivel interdisciplinar și transfrontalier: <https://ec.europa.eu/research/openscience/>

²³ <https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/fet-flagships>

²⁴ Raportul recent al „Grupului la nivel înalt privind tehnologiile industriale” a recunoscut IA ca o „tehnologie generică esențială” și a subliniat rolul transformator al IA și necesitatea ca industria să folosească IA pentru a-și menține poziția de lider:

http://ec.europa.eu/research/industrial_technologies/pdf/re_finding_industry_022018.pdf

²⁵ Estimare pe baza datelor privind cheltuielile publice și private în domeniul cercetării și dezvoltării (C&D) în tehnologiile informației și comunicațiilor (TIC) (sursa: *Prospective Insights in ICT R&D*, PREDICT, Comisia Europeană) și a cotei de finanțare a IA ca parte a bugetului Comisiei pentru cercetare și dezvoltare în domeniul tehnologiilor informației și comunicațiilor începând cu **2014** (aproximativ **13** %). Pe baza tendințelor anterioare, o cotă similară este calculată pentru alocările din bugetele naționale pentru cercetare și dezvoltare și pentru cheltuielile întreprinderilor în domeniul cercetării și dezvoltării, care reprezintă cea mai mare parte a investițiilor (aprox. **4** miliarde EUR, ceea ce este în concordanță cu recente constatări formulate de McKinsey).

Comisia va colabora cu statele membre la un plan coordonat care să contribuie la alinierea și creșterea investițiilor, pe baza declarației de cooperare semnate la 10 aprilie 2018.

Fără astfel de eforturi, UE riscă să piardă din oportunitățile oferite de IA, confruntându-se cu un exod de inteligență și fiind un consumator de soluții elaborate în altă parte. Prin urmare, UE trebuie să-și consolideze poziția de centru important de cercetare și să introducă mai multe inovații pe piață. Marea majoritate a companiilor europene - fie mari sau mici - ar trebui să adopte tehnologii de IA.

Creșterea investițiilor

2018-2020

Pentru a sprijini eforturile comune, **Comisia crește investițiile în IA** în cadrul programului-cadru pentru cercetare și inovare Orizont 2020 până la aproximativ **1,5 miliarde EUR până la sfârșitul anului 2020** (în medie aproximativ 500 de milioane EUR pe an, reprezentând o creștere de aprox. 70 %). În cadrul parteneriatelor public-privat existente (de exemplu în domeniul roboticii și al volumelor mari de date), această investiție va atrage o sumă suplimentară de **2,5 miliarde EUR** în aceeași perioadă.

Aceste investiții vor viza consolidarea cercetării și inovării în domeniul IA, încurajarea testelor și a experimentelor, consolidarea centrelor de cercetare pentru excelență în IA și demararea eforturilor pentru a aduce IA la toți potențialii utilizatori, cu accent pe întreprinderile mici și mijlocii.

Dacă statele membre²⁶ și sectorul privat (dincolo de parteneriatele stabilite) **fac eforturi similare în materie de investiții, investițiile totale în UE** vor crește la aproximativ **7 miliarde EUR** pe an, cu o valoare totală de **peste 20 de miliarde EUR până la sfârșitul anului 2020**. Astfel, UE se va plasa pe o poziție bună pentru a intensifica în continuare eforturile în următorul deceniu.

Consolidarea cercetării și a inovării de la laborator la piață

Comisia va sprijini **tehnologiile IA atât în cercetarea de bază, cât și în cea industrială²⁷**. Aceasta include investiții în proiecte în domenii-cheie de aplicare, precum sănătatea, conducerea conectată și automatizată, agricultura, industria prelucrătoare, energia, tehnologiile de internet de ultimă generație și administrațiile publice (inclusiv justiția). Finanțarea va consolida, de asemenea, avantajele europene în domeniul IA/roboticii integrate.

Comisia va sprijini, de asemenea, **inovarea revoluționară și creatoare de piețe, precum IA**, prin intermediul etapei pilot a **Consiliului European pentru Inovare²⁸**. Pentru perioada **2018-2020** este disponibil un buget de **2,7 miliarde EUR** pentru a susține **1 000** de potențiale proiecte revoluționare și **3 000** de prime de fezabilitate. Această schemă-pilot poate fi deosebit de utilă pentru dezvoltarea IA, deoarece se așteaptă ca tehnologia IA să facă parte din multe proiecte, pentru aplicații în, de exemplu, sănătate, agricultură și industria prelucrătoare.

²⁶ De exemplu, Franța tocmai a anunțat o investiție de **1,5 miliarde EUR** în IA pe o perioadă de cinci ani.

²⁷ Principiul de orientare al întregului sprijin pentru cercetarea legată de IA va fi dezvoltarea „IA responsabile”, punând omul în centrul său; a se vedea axa de lucru a Comisiei „Cercetare și inovare responsabilă”:

<https://ec.europa.eu/programmes/horizon2020/en/h2020-section/responsible-research-innovation>

²⁸ <https://ec.europa.eu/programmes/horizon2020/en/h2020-section/european-innovation-council-eic-pilot>

Se estimează că finanțarea în cercetarea fundamentală va fi asigurată de **Consiliul European pentru Cercetare**, pe baza excelenței științifice. **Acțiunile Marie Skłodowska-Curie** oferă granturi pentru toate etapele carierei de cercetător și a sprijinit cercetarea în domeniul IA în ultimii ani.

Sprijinirea centrelor de excelență în cercetarea în IA în Europa

Bazându-se pe eforturile statelor membre de a **înființa împreună centre de cercetare axate pe IA**, Comisia va sprijini și va consolida centrele de excelență în domeniul IA din întreaga Europă. De asemenea, Comisia va încuraja și va facilita colaborarea și conectarea dintre acestea.

Aducerea IA în toate întreprinderile mici și la potențialii utilizatori

Europa nu va putea să profite pe deplin de avantajele IA decât dacă aceasta va fi disponibilă și accesibilă tuturor. Comisia va **facilita accesul tuturor utilizatorilor potențiali, în special al întreprinderilor mici și mijlocii, al companiilor din sectoarele non-tehnice și al administrațiilor publice, la cele mai recente tehnologii și le va încuraja să testeze IA**. În acest scop, Comisia va sprijini dezvoltarea unei „platforme de IA la cerere”. Aceasta va oferi un punct de acces unic pentru toți utilizatorii la resursele relevante privind IA din UE, inclusiv cunoștințe, depozite de date, putere de calcul (cloud, calcul de înaltă performanță), instrumente și algoritmi. Platforma va oferi servicii și sprijin potențialilor utilizatori ai tehnologiei, va analiza argumentele științifice în favoarea IA în circumstanțele specifice și îi va ajuta să integreze soluțiile IA în procesele, produsele și serviciile lor.

Centrele de inovare digitală ajută companiile (în special întreprinderile mici și mijlocii) să beneficieze de oportunitățile din domeniul digital. Acestea oferă expertiză în domeniul tehnologiilor, testării, competențelor, modelelor de afaceri, finanțelor, cunoașterii pieței și conectării.

De exemplu, o mică întreprindere care produce componente metalice pentru industria automobilelor ar putea consulta centrul regional (care poate fi un parc științific, de exemplu) pentru a cere sfaturi privind modul de îmbunătățire a procesului de fabricație cu ajutorul IA. Experții centrului vor vizita apoi fabrica, vor analiza procesul de producție, se vor consulta cu alți experți în domeniul IA din rețeaua de centre, vor face o propunere și apoi o vor implementa. Aceste activități vor fi finanțate parțial din fonduri UE.

Pentru a facilita accesul la platformă, va fi foarte utilă rețeaua existentă de peste **400** de centre de inovare digitală²⁹. Centre suplimentare urmează a fi lansate și va fi creată o rețea specială de **centre de inovare digitală axate pe IA**.

Comisia va analiza, de asemenea, schimbările sistemice ale lanțurilor valorice, pentru a anticipa oportunitățile oferite de IA pentru întreprinderile mici și mijlocii, a coordona utilizarea aplicațiilor industriale esențiale ale IA în sectoarele non-tehnice și a consolida centrul european de sprijinire a capacității avansate de producție pentru întreprinderile mici și mijlocii.

Sprijinirea testelor și a experimentărilor

Testarea și experimentarea produselor și serviciilor cu IA este esențială pentru a le adapta pieței, a asigura conformitatea cu standardele și normele de siguranță, precum și siguranța prin proiectare și a permite factorilor de decizie politică să câștige experiență cu noile

²⁹A se vedea, de asemenea, Comunicarea Comisiei din **19** aprilie **2016** privind digitizarea industriei europene (COM/2016/0180 final) și [lista centrelor](#).

tehnologii în scopul de a elabora cadre juridice adecvate. Comisia va sprijini crearea de infrastructuri de testare și de experimentare care să fie deschise întreprinderilor de toate dimensiunile și din toate regiunile. Bazându-se pe rețeaua deja stabilită a centrelor de inovare digitală, va fi înființată **o primă serie de infrastructuri de testare și experimentare pentru produsele și serviciile cu IA** în domeniul asistenței medicale, al transportului, al inspecției și întreținerii infrastructurii, al producției agroalimentare și al producției agile.

Atragerea de investiții private

Pe lângă investițiile programului-cadru pentru cercetare și inovare, este esențial un nivel suficient de investiții private în transformarea IA. **Fondul european pentru investiții strategice** (FEIS) va fi mobilizat în continuare pentru a atrage investițiile private cu scopul de a sprijini dezvoltarea și adoptarea IA, ca parte din eforturile mai ample de promovare a digitalizării. Comisia va colabora cu Grupul Băncii Europene de Investiții cu scopul de a atinge **investiții totale în valoare de cel puțin 500 de milioane EUR** în perioada **2018-2020**. În plus, Comisia Europeană și Fondul european de investiții au lansat recent un program paneuropean de fonduri de fonduri cu capital de risc (Pan-European Venture Capital Funds-of-Funds -**VentureEU**) în valoare de **2,1 miliarde EUR** cu scopul de a stimula investițiile în întreprinderile nou-înființate (start-up) și în cele în curs de extindere (scale-up) inovatoare din întreaga Europă. De asemenea, Comisia oferă asistență în cadrul **inițiativelor sale de digitizare a industriei**³⁰.

În **2018-20**³¹, Comisia va investi aproximativ **1,5 miliarde EUR** în:

- **cercetare și inovare în tehnologiile IA** pentru a consolida poziția europeană de leadership în domeniul industrial, excelența în știință și pentru a sprijini aplicațiile IA care abordează provocările societale în sectoare precum sănătatea, transportul și domeniul agroalimentar. Comisia va sprijini, de asemenea, inovarea revoluționară și crearea de piețe prin intermediul etapei-pilot a Consiliului European pentru Inovare;
- consolidarea **centrelor de excelență în domeniul cercetării privind IA**; și
- **utilizarea IA în întreaga Europă**, prin intermediul **unui set de instrumente pentru potențialii utilizatori, cu accent pe întreprinderile mici și mijlocii, pe companiile non-tehnice și pe administrațiile publice**: aceasta va include **o platformă de IA la cerere** care să ofere suport și acces ușor la cei mai recenți algoritmi și expertize; o rețea de **centre de inovare digitală axată pe IA** care să faciliteze **testarea și experimentarea**; precum și crearea de **platforme de date industriale** care să ofere seturi de date de înaltă calitate.

În plus, Comisia dorește să stimuleze mai multe investiții private în IA în cadrul **Fondului european pentru investiții strategice (cel puțin 500 de milioane EUR în 2018-20)**.

După anul 2020

³⁰ Comisia tocmai a lansat Forumul strategic pentru proiecte importante de interes european comun, pentru a identifica și a asigura finanțarea adecvată pe scară largă pentru lanțurile de valori de importanță strategică pentru Europa, inclusiv integrarea IA cu scopul de a consolida leadership-ul industrial al UE. În plus, Comisia susține și facilitează parteneriatele interregionale pentru investiții în tehnologii avansate și IA prin intermediul platformei sale de specializare inteligentă în domeniul modernizării industriale.

³¹ Acțiunile vor decurge din programul de lucru „Orizont **2020**”. Acestea vor fi finanțate în cadrul pachetului actual de programare financiară și vor fi supuse revizuirii viitoare a programului de lucru în cadrul procedurii de comitologie.

Propunerile Comisiei pentru **viitorul cadru financiar multianual al UE (2021-2027)** vor încuraja investițiile în:

- **îmbunătățirea rețelei paneuropene a centrelor de excelență în domeniul IA;**
- **cercetare și inovare în domenii precum IA transparentă³², învățarea automatizată nesupravegheată, energie și eficiența datelor³³;**
- centre suplimentare de inovare digitală, **facilități de testare și experimentare** de nivel mondial în domenii precum transportul, sănătatea, sectorul agroalimentar și prelucrarea, susținute de **spații de testare în materie de reglementare³⁴;**
- sprijinirea adoptării IA de către organizații din toate sectoarele, inclusiv **aplicații de interes public**, prin co-investiția cu statele membre;
- exploatarea **achizițiilor comune în domeniul inovării** pentru utilizarea și dezvoltarea IA; și
- un **centru de asistență pentru partajarea datelor**, care va fi în strânsă legătură cu **platforma de IA la cerere** pentru a facilita dezvoltarea aplicațiilor din sectorul public și de afaceri.

De asemenea, Comisia intenționează să își continue sprijinul pentru tehnologiile și infrastructura care stau la baza IA și o fac posibilă, cum ar fi calculul de înaltă performanță, microelectronica, fotonica, tehnologiile cuantice, internetul obiectelor și cloud computingul.

În acest sens, Comisia va sprijini **tehnologiile mai eficiente din punct de vedere energetic** și infrastructura, **astfel încât lanțul valoric al IA să devină mai ecologic.**

Mai multe date disponibile

Pentru dezvoltarea IA sunt necesare volume mari de date. Învățarea automatizată, un tip de IA, funcționează prin identificarea modelelor din datele disponibile și apoi prin aplicarea cunoștințelor asupra datelor noi³⁵. Cu cât un set de date este mai mare, cu atât mai mult pot fi descoperite relații mai subtile în date. Când este vorba de utilizarea IA, mediile bogate în date oferă, de asemenea, mai multe oportunități. Acest lucru se datorează faptului că datele reprezintă modul în care algoritmul învață și interacționează cu mediul său. De exemplu, dacă toate utilajele și procesele dintr-o fabrică produc date în mod continuu, este probabil ca automatizarea și optimizarea ulterioară să poată fi realizate cu ajutorul IA. Într-un context analogic, de ex. o operațiune realizată pe suport de hârtie, fără date digitizate despre ceea ce se întâmplă, acest lucru nu este posibil.

³² Pentru a crește transparența și a minimiza riscul de greșeli sau de erori, sistemele de IA ar trebui să fie dezvoltate într-o manieră care să permită oamenilor să înțeleagă (baza) acțiunilor lor.

³³ Acestea sunt metode pentru a utiliza mai puține date pentru a instrui IA.

³⁴ Acestea sunt terenuri de testare pentru noi modele de afaceri care nu sunt (încă) reglementate.

³⁵ Uneori găsirea modelului este obiectivul activității: în domeniul extragerii de text și de date, cercetătorii folosesc algoritmi pentru a „citi” un număr mare de texte (de ex. lucrări științifice de chimie) și pentru a extrage automat informații (de ex. găsirea unor elemente care nu sunt exprimate explicit în niciuna dintre lucrări, dar care reies din întreg conținutul). Comisia a introdus o excepție pentru extragerile de text și de date ca parte a modernizării normelor UE privind drepturile de autor.

În acest sens, accesul la date este un element-cheie pentru un cadru competitiv al IA, pe care UE ar trebui să îl faciliteze.

În ultimii **15** ani, UE a depus eforturi semnificative **pentru a permite accesul la informații din sectorul public și la rezultate de cercetare finanțate din fonduri publice** pentru reutilizare, precum datele generate de programele spațiale ale UE (Copernicus³⁶, Galileo). Prin inițiativa sa de îmbunătățire a accesibilității și reutilizării acestor date, acest fond de date va crește în continuare.

Politica publică trebuie, de asemenea, să încurajeze **disponibilitatea mai mare a datelor aflate în proprietate privată**, asigurând în același timp respectarea deplină a legislației privind protecția datelor cu caracter personal. Comisia invită societățile comerciale să recunoască importanța reutilizării datelor cu caracter nepersonal, inclusiv în scopuri de instruire a IA.

Un nou **centru de asistență pentru partajarea datelor** va oferi autorităților publice și companiilor asistență juridică și tehnică atunci când încearcă să acceseze date de la organisme din sectorul public și companii.

Comisia va continua să studieze modul în care pot fi puse la dispoziție mai multe date.

Învățarea profundă a reprezentat o schimbare radicală pentru IA, cu o îmbunătățire imensă a performanței pentru sarcini specifice, precum recunoașterea imaginii sau a vocii ori traducerea automată.

Instruirea unui algoritm de învățare profundă pentru a clasifica obiecte funcționează prin expunerea acestuia la un număr mare de exemple etichetate (de ex. imagini) care sunt corect clasificate (de ex. imagini de avioane).

Odată instruiți, algoritmi pot clasifica corect obiecte pe care nu le-au văzut niciodată, în unele cazuri cu o precizie care depășește performanțele oamenilor.

S-au făcut progrese semnificative în ceea ce privește aceste tehnologii prin utilizarea seturilor mari de date și a puterii de calcul fără precedent.

În paralel cu această comunicare, Comisia a prezentat un set de inițiative pentru creșterea spațiului european de date³⁷. Acestea sunt:

- o **directivă actualizată privind informațiile din sectorul public**, de ex. datele privind traficul, datele meteorologice, economice și financiare sau registrele comerțului;
- **orientări privind partajarea datelor din sectorul privat în domeniul economic** (inclusiv a datelor industriale);
- o **recomandare actualizată privind accesul la informațiile științifice și păstrarea acestora**; și
- o **comunicare privind transformarea digitală a sănătății și a îngrijirii**, inclusiv schimbul de seturi de date genomice și alte date din domeniul sănătății.

3.2. Pregătirea pentru schimbări socioeconomice

De-a lungul istoriei, apariția noilor tehnologii - de la electricitate la internet - a schimbat natura muncii. Aceasta a adus beneficii majore societății și economiei noastre, dar a ridicat și

³⁶ Serviciile de acces la date și informații Copernicus (DIAS): <http://copernicus.eu/news/upcoming-copernicus-data-and-information-access-services-dias>

³⁷ <https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/policies/building-european-data-economy>

preocupări. Apariția automatizării, a roboticii și a IA transformă piața muncii și este esențial ca UE să gestioneze această schimbare.

Aceste tehnologii pot ușura viața lucrătorilor. Ele pot, de exemplu, să-i ajute pentru sarcinile repetitive, extenuante și chiar periculoase (de exemplu, curățarea unor locuri nesigure sau dificil de accesat, precum conductele industriale). De asemenea, ele pot contribui la sintetizarea unui volum mare de date, pot furniza informații mai precise și pot sugera decizii, inclusiv în contextul utilizării IA pentru a asista medicii în diagnosticare. În cele din urmă, ele ajută la **îmbunătățirea abilităților persoanelor**. În contextul unei societăți în curs de îmbătrânire, IA poate oferi noi soluții pentru a ajuta mai mulți oameni să participe și să rămână pe piața muncii, inclusiv persoanele cu handicap. **Noi locuri de muncă și sarcini vor apărea datorită IA**, unele dintre ele fiind dificil sau chiar imposibil de prevăzut. Alte locuri de muncă și sarcini vor fi înlocuite. În timp ce cuantificarea exactă a impactului IA asupra locurilor de muncă este dificil de determinat în acest stadiu, există o nevoie clară de a acționa.

În ansamblu, există trei provocări principale pentru UE - care evidențiază rolul fundamental al educației și formării, inclusiv al profesorilor și formatorilor, domeniu în care responsabilitatea revine statelor membre. Prima provocare este de **a pregăti societatea în ansamblu**. Prin aceasta se înțelege că toți europenii trebuie să dezvolte competențe digitale de bază, precum și competențe complementare care nu pot fi înlocuite de niciun fel de inteligență artificială (precum gândirea critică, creativitatea, managementul). În al doilea rând, UE trebuie să-și concentreze eforturile pentru a ajuta persoanele **ale căror locuri de muncă ar putea suferi cele mai mari transformări sau ar putea dispărea** ca urmare a automatizării, roboticii și IA. De asemenea, se vizează asigurarea accesului la protecția socială al tuturor cetățenilor³⁸, inclusiv al muncitorilor și al celor care desfășoară activități independente³⁹, în conformitate cu **Pilonul european al drepturilor sociale**. În cele din urmă, UE trebuie să **instruiască mai mulți specialiști în domeniul IA**, pe baza lungii sale tradiții de excelență academică, să le creeze un mediu adecvat pentru a lucra în UE și să atragă mai multe talente din străinătate.

Să nu lăsăm pe nimeni în urmă

În **2016**, Comisia Europeană a lansat un plan exhaustiv pentru a ajuta oamenii să-și îmbunătățească competențele necesare pentru evoluția pieței forței de muncă: o **nouă agendă pentru competențe în Europa**⁴⁰. Ca parte a acestei agende, Comisia a emis o Recomandare pentru statele membre privind parcursuri de actualizare a competențelor: noi oportunități pentru adulți” pentru a favoriza dobândirea unor niveluri minime de competențe numerice, digitale și de alfabetizare. De asemenea, a fost adoptată o recomandare privind competențele-cheie pentru învățarea continuă, care se axează, în special, pe dobândirea de competențe în domeniul științei, tehnologiei, ingineriei și matematicii (STEM), competențe digitale, antreprenoriat și creativitate. De asemenea, Comisia a prezentat un Plan de acțiune⁴¹ privind educația digitală care urmărește promovarea aptitudinilor și a competențelor digitale pentru toți cetățenii. Acest plan explorează impactul IA asupra educației și formării prin programe-pilot.

³⁸ <http://ec.europa.eu/social/BlobServlet?docId=19158&langId=en>

³⁹ Automatizarea poate avea un impact asupra modului de finanțare a protecției sociale, necesitând o reflecție adecvată asupra durabilității și a caracterului adecvat al sistemelor de securitate socială.

⁴⁰ <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:52016DC0381>

⁴¹ <https://ec.europa.eu/education/sites/education/files/digital-education-action-plan.pdf>

În timp ce digitizarea afectează structura pieței de muncă, în special prin automatizarea locurilor de muncă cu calificare medie, IA ar putea avea un impact mai semnificativ asupra locurilor de muncă cu un nivel de calificare redus⁴². Dacă nu se iau măsuri prompte și proactive, aceasta poate exacerba inegalitățile dintre oameni, regiuni și industrii din UE.

Pentru a face față transformării IA, lucrătorii ale căror locuri de muncă se schimbă sau pot dispărea din cauza automatizării trebuie să beneficieze de toate oportunitățile de a dobândi aptitudinile și cunoștințele de care au nevoie pentru a stăpâni noua tehnologie și să primească sprijin pe durata tranzițiilor de pe piața muncii. Această abordare anticipată și accentul pus pe investițiile în oameni reprezintă piatra de temelie a unei abordări centrate pe oameni și favorabile incluziunii cu privire la IA și va necesita investiții semnificative. Schemele naționale vor fi esențiale în furnizarea acestor calificări și formări. Acestea vor beneficia de sprijin din partea fondurilor europene structurale și de investiții (care oferă sprijin pentru dezvoltarea aptitudinilor în valoare de 27 de miliarde EUR în perioada 2014-2020, din care Fondul social european investește 2,3 miliarde în mod specific în aptitudini digitale) și ar trebui să beneficieze de sprijin și din partea sectorului privat. Comisia va continua, de asemenea, să sprijine cercetarea privind interacțiunea și cooperarea dintre oameni și IA.

Cultivarea talentului, a diversității și a interdisciplinarității

IA a creat noi profiluri profesionale, inclusiv în domeniul dezvoltării algoritmilor de învățare automatizată și a altor inovații digitale⁴³. În general, numărul specialiștilor în tehnologia informației și comunicării din UE a crescut anual cu 5 % din 2011, ceea ce reprezintă 1,8 milioane de noi locuri de muncă și o creștere rapidă a ponderii din totalul locurilor de muncă, de la 3 % la 3,7 % în doar cinci ani. Există cel puțin 350 000 de posturi vacante pentru astfel de profesioniști în Europa, ceea ce demonstrează deficite semnificative de competențe⁴⁴. Din acest motiv, Europa trebuie să depună eforturi pentru a **mări numărul de persoane formate în domeniul IA și a încuraja diversitatea**. Mai multe femei și persoane provenind din medii diferite, inclusiv persoane cu dizabilități, trebuie să fie implicate în dezvoltarea IA, începând cu educația și formarea incluzivă în domeniul IA, pentru a se asigura că IA este nediscriminatorie și favorabilă incluziunii. **Interdisciplinaritatea** ar trebui, de asemenea, să fie sprijinită (prin încurajarea unor diplome comune, de exemplu în domeniul dreptului sau psihologiei și în domeniul IA). Programele și cursurile ar trebui să abordeze subiectul importanței eticii în dezvoltarea și utilizarea noilor tehnologii. Nu este vorba doar de formarea celor mai mari talente, ci și de crearea unui **mediu atractiv pentru ca acestea să rămână în UE**.

Trebuie promovate inițiative care să încurajeze tinerii să aleagă materii din domeniul IA și domenii conexe drept cariere. Comisia a lansat recent „stagiile pentru oportunități digitale”⁴⁵, care sprijină stagiile ce au drept obiectiv dobândirea de aptitudini digitale avansate, iar o serie de acțiuni ale Coaliției pentru competențe și locuri de muncă în sectorul digital⁴⁶ au drept obiectiv transmiterea de aptitudini de codare și creșterea numărului de experți în sectorul digital.

⁴² Organizația pentru Cooperare și Dezvoltare Economică, *Automation, skills use and training*, 2018.

⁴³ <https://www.cognizant.com/whitepapers/21-jobs-of-the-future-a-guide-to-getting-and-staying-employed-over-the-next-10-years-codex3049.pdf>

⁴⁴ http://www.pocbigdata.eu/monitorICTonlinevacancies/general_info/

⁴⁵ <https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/digital-opportunity-traineeships-boosting-digital-skills-job>

⁴⁶ <https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/digital-skills-jobs-coalition>

Pentru a asigura acceptarea IA la nivelul societății, este esențial ca lucrătorii să aibă posibilitatea de a se adapta și să aibă acces la noi oportunități. Ca oricare altă tehnologie, IA nu este doar „impusă” societății. Guvernele, în dialog cu partenerii sociali și cu organismele societății civile, trebuie să coordoneze acest proces pentru a se asigura că beneficiile sale sunt răspândite pe scară largă, că toți cetățenii sunt pregătiți în mod corespunzător pentru a profita la maximum de această tehnologie și că are loc o reflecție mai largă privind potențialele schimbări societale mai profunde.

În anul **2018**, pentru a sprijini eforturile statelor membre, cărora le revine responsabilitatea pentru politicile în domeniul muncii și al educației, Comisia:

- va înființa **scheme speciale de (re-)calificare**, în colaborare cu Planul de cooperare sectorială în materie de competențe⁴⁷ – care reunește întreprinderi, sindicate, instituții de învățământ superior și autorități publice – pentru profilurile profesionale care sunt expuse riscului de automatizare, cu sprijin financiar din Fondul social european⁴⁸;
- va colecta analizele detaliate și contribuțiile experților pentru a **anticipa schimbările de pe piața muncii și discrepanțele în materie de competențe** din UE și pentru a oferi informații utile pentru procesele de luare a deciziilor la nivelul UE, național și local. Mai precis, Comisia (i) va publica un raport cu previziuni privind impactul IA în educație; (ii) va lansa proiecte-pilot pentru a anticipa cerințele de formare pentru viitoarele profiluri de competențe; și (iii) va publica un **raport de expertiză care să abordeze impactul pe care îl are IA asupra pieței muncii, cu recomandări**;
- va sprijini **stagiile** pentru oportunități digitale (**2018-20**) **în domeniul competențelor digitale avansate** pentru studenți și proaspeții absolvenți;
- va încuraja, prin intermediul Coaliției privind competențele digitale și locurile de muncă, **parteneriatele între întreprinderi și educație** să ia măsuri pentru a atrage și a menține mai multe talente în domeniul IA și pentru a promova colaborarea continuă; și
- va invita **partenerii sociali** să includă IA și impactul acesteia asupra economiei și ocupării forței de muncă, precum și importanța diversității și a echilibrului între femei și bărbați în cadrul posturilor în domeniul IA, în programele lor comune de lucru la nivel sectorial și intersectorial, atunci când este cazul.

Institutul European de Inovare și Tehnologie va integra **IA în programele de învățământ ale cursurilor pe care le susține**, pentru a contribui la dezvoltarea în Europa a unei baze de talente în domeniul IA.

Propunerile privind viitorul cadru financiar multianual (2021-2027) vor include un sprijin consolidat pentru dobândirea competențelor digitale avansate, inclusiv expertiza specifică IA.

De asemenea, Comisia intenționează să extindă sfera de aplicare a actualului Fond european de ajustare la globalizare dincolo de disponibilizările cauzate de delocalizare, incluzându-le pe cele rezultate din digitizare și automatizare.

⁴⁷ <http://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=1415&langId=en>

⁴⁸ Cooperarea se axează în prezent pe sectorul automobilelor, tehnologia maritimă, spațiu, sectorul textil și turism și va aborda încă șase sectoare în viitor: fabricarea aditivilor; construcții; tehnologii ecologice și energia din surse regenerabile; transport maritim; lanțul valoric bazat de hârtie; industria siderurgică.

3.3. Asigurarea unui cadru etic și juridic adecvat

Este necesar un mediu de încredere și responsabilitate în ceea ce privește dezvoltarea și utilizarea IA.

Valorile stabilite la articolul 2 din Tratatul privind Uniunea Europeană constituie fundamentul drepturilor de care beneficiază cei care trăiesc în Uniune. În plus, **Carta drepturilor fundamentale a UE** reunește într-un singur text toate drepturile personale, civice, politice, economice și sociale de care se bucură locuitorii din UE.

UE are un cadru de reglementare puternic și echilibrat pe care se poate baza și care poate contribui la crearea unui standard global privind o abordare durabilă a acestei tehnologii. Uniunea Europeană are **standarde înalte în ceea ce privește siguranța și răspunderea pentru produsele cu defect**. Primele norme la nivelul UE privind **securitatea rețelilor și a sistemelor informatice** și normele mai stricte privind **protecția datelor cu caracter personal** vor deveni o realitate în mai 2018.

Regulamentul general privind protecția datelor asigură un standard înalt pentru protecția datelor cu caracter personal, inclusiv principiile protecției datelor începând cu momentul conceperii și în mod implicit. Acesta garantează libera circulație a datelor cu caracter personal în cadrul Uniunii Europene. Conține dispoziții privind luarea deciziilor bazate exclusiv pe prelucrarea automată, inclusiv realizarea de profiluri. În astfel de cazuri, persoanele vizate au **dreptul să primească informații pertinente** cu privire la logica implicată în decizie⁴⁹. De asemenea, Regulamentul general privind protecția datelor oferă persoanelor dreptul de a nu face obiectul unei decizii bazate exclusiv pe procese automatizate, cu excepția anumitor situații⁵⁰. Comisia va urmări îndeaproape aplicarea regulamentului în contextul IA și solicită autorităților naționale de protecție a datelor și Comitetului european pentru protecția datelor să facă același lucru.

Comisia a prezentat, de asemenea, o serie de propuneri în cadrul Strategiei **pentru o piață unică digitală** care vor fi un factor-cheie pentru dezvoltarea IA, precum Regulamentul privind fluxul liber de date fără caracter personal, și care vor consolida încrederea în mediul online, precum Regulamentul privind confidențialitatea în mediul online și Legea privind securitatea cibernetică. Aceste propuneri trebuie adoptate cât mai curând posibil. **Acest lucru este esențial, deoarece atât cetățenii, cât și întreprinderile trebuie să poată să aibă încredere în tehnologia cu care interacționează**, să beneficieze de un mediu juridic previzibil și să se poată baza pe măsuri de protecție eficiente care să le protejeze drepturile și libertățile fundamentale.

Pentru a se consolida în continuare încrederea, oamenii trebuie, de asemenea, să înțeleagă modul în care funcționează tehnologia, acesta fiind un motiv al importanței cercetării privind modalitățile de **a explica sistemele de IA**. Într-adevăr, pentru a crește transparența și a minimiza riscul de greșeli sau de erori, sistemele de IA ar trebui să fie elaborate într-o manieră care să le permită oamenilor să înțeleagă (baza) acțiunilor acestora.

La fel ca orice tehnologie sau instrument, IA poate fi folosită în scopuri pozitive, dar și negative. În timp ce IA generează în mod evident noi oportunități, aceasta prezintă, de

⁴⁹ Articolul 13 alineatul (2) litera (f), articolul 14 alineatul (2) litera (g) și articolul 15 alineatul (1) litera (h) din Regulamentul general privind protecția datelor.

⁵⁰ Articolul 22 din Regulamentul general privind protecția datelor.

asemenea, provocări și riscuri, de exemplu în ceea ce privește siguranța și răspunderea, securitatea (utilizare infracțională sau atacuri), erorile⁵¹ și discriminarea.

De asemenea, va fi necesară o reflecție privind interacțiunile dintre IA și drepturile de proprietate intelectuală, atât din perspectiva oficiilor pentru proprietate intelectuală, cât și a utilizatorilor, în vederea promovării inovațiilor și a securității juridice într-un mod echilibrat⁵².

Proiect de orientări privind etica IA

Ca prim pas pentru abordarea preocupărilor etice, **până la sfârșitul anului se vor elabora orientări etice privind IA**, cu respectarea Cartei drepturilor fundamentale ale Uniunii Europene. Comisia va reuni toate părțile interesate relevante pentru a contribui la elaborarea acestui proiect de orientări.

Proiectul va aborda aspecte precum viitorul muncii, echitatea, siguranța, securitatea, incluziunea socială, transparența algoritmică. În sens mai larg, se va examina impactul asupra drepturilor fundamentale, inclusiv viața privată, demnitatea, protecția consumatorilor și nediscriminarea. Orientările se vor baza pe activitatea Grupului european pentru etică în domeniul științei și al noilor tehnologii⁵³ și se vor inspira din alte eforturi similare⁵⁴. Companiile, instituțiile academice și alte organizații ale societății civile vor fi invitate să contribuie. În paralel, Comisia își va continua activitatea în direcția progreselor în domeniul eticii la nivel internațional⁵⁵.

În timp ce autoreglementarea poate oferi un prim set de repere în funcție de care pot fi evaluate aplicațiile și rezultatele emergente, autoritățile publice trebuie să se asigure că toate cadrele de reglementare pentru dezvoltarea și utilizarea tehnologiilor IA sunt în concordanță cu aceste valori și cu drepturile fundamentale. Comisia va monitoriza evoluțiile și, dacă este necesar, va revizui cadrele juridice existente pentru a le adapta mai bine la provocările specifice, în special pentru a asigura respectarea valorilor fundamentale ale Uniunii și a drepturilor fundamentale.

Siguranță și răspundere

Apariția IA, în special ecosistemul său complex și caracterul autonom al procesului de luare a deciziilor, impune o reflecție asupra caracterului adecvat al unor norme existente privind problemele de siguranță și al unor chestiuni de drept civil legate de răspundere.

⁵¹ În funcție de datele de intrare folosite pentru a instrui sistemele AI, rezultatele lor pot avea erori.

⁵² Utilizarea IA pentru a crea lucrări poate avea implicații asupra proprietății intelectuale, și vor apărea întrebări legate, de exemplu, de caracterul brevetabil, drepturile de autor și drepturile de proprietate.

⁵³ Grupul european pentru etică în domeniul științei și al noilor tehnologii este un grup consultativ al Comisiei.

⁵⁴ La nivel european, Agenția pentru Drepturi Fundamentale a UE va efectua o evaluare a provocărilor actuale cu care se confruntă producătorii și utilizatorii noilor tehnologii în ceea ce privește respectarea drepturilor fundamentale. Grupul european pentru etică în domeniul științei și al noilor tehnologii a publicat, la 9 martie 2018, o declarație relevantă privind IA, sistemele „autonome” și robotică. Exemple de eforturi internaționale: principiile de la Asilomar privind IA (<https://futureoflife.org/ai-principles/>), declarația de la Montréal privind un proiect de principii pentru o IA responsabilă (<https://www.montrealdeclaration-responsibleai.com/>), cele 10 principii ale UNI Global Union pentru o IA etică (<http://www.thefutureworldofwork.org/opinions/10-principles-for-ethical-ai/>).

⁵⁵ Dialogul internațional al Comisiei Europene privind bioetica și etica în domeniul științei și al noilor tehnologii reunește consiliile naționale de etică ale statelor membre ale UE și ale țărilor terțe, pentru a coopera pe aceste probleme de interes comun.

De exemplu, roboții avansați și produsele internetului obiectelor cu IA pot acționa în moduri care nu au fost avute în vedere la momentul punerii în funcțiune a sistemului. Având în vedere utilizarea pe scară largă a IA, ar putea fi necesar să se revizuiască atât normele orizontale, cât și cele sectoriale⁵⁶.

Cadrul UE privind siguranța⁵⁷ abordează deja utilizările prevăzute și utilizările (necorespunzătoare) ale produselor, atunci când acestea sunt introduse pe piață. Acest lucru a dus la dezvoltarea unui set solid de standarde în domeniul dispozitivelor cu IA, care este în continuare adaptare la progresul tehnic.

Dezvoltarea și promovarea suplimentară a acestor standarde de siguranță și sprijinul în cadrul organizațiilor UE și internaționale de standardizare vor ajuta întreprinderile europene să beneficieze de avantaje competitive și vor consolida încrederea consumatorilor.⁵⁸

În prezent, Comisia evaluează dacă siguranța și cadrele privind responsabilitatea la nivelul UE și la nivel național sunt adecvate scopului, ținând cont de aceste noi provocări, sau dacă ar trebui abordate eventuale lacune. Un nivel ridicat de siguranță și un mecanism eficient de obținere a reparațiilor de către victime în caz de daune favorizează consolidarea încrederii utilizatorilor și, prin urmare, acceptarea socială a acestor tehnologii.

Evaluările Directivei privind răspunderea pentru produsele cu defect⁵⁹ și Directiva privind echipamentele tehnice au fost deja realizate⁶⁰. Totodată, a fost efectuată o evaluare inițială privind cadrele actuale de răspundere ținând cont de IA și de noile tehnologii⁶¹. Un grup de experți va ajuta Comisia să continue să analizeze aceste provocări⁶².

Capacitarea persoanelor și a consumatorilor pentru a utiliza la maximum avantajele IA

Utilizarea la scară largă a instrumentelor cu IA în tranzacțiile între întreprinderi și consumatori trebuie să fie echitabilă, transparentă și conformă cu legislația privind protecția consumatorilor. Consumatorii ar trebui să primească informații clare cu privire la utilizarea, caracteristicile și proprietățile produselor cu IA. Persoanele fizice ar trebui să poată controla datele generate prin utilizarea acestor instrumente și ar trebui să știe dacă comunică cu o mașină sau cu un alt om. În special, atunci când interacționează cu un sistem automatizat, trebuie luat în considerare momentul în care utilizatorii ar trebui să fie informați cu privire la

⁵⁶ Pentru orice noi propuneri de reglementare care vor fi necesare pentru a aborda noi aspecte care decurg din IA și tehnologiile aferente, Comisia aplică principiul inovării, un set de instrumente și orientări care au fost elaborate pentru a se asigura că toate inițiativele Comisiei sunt favorabile inovării: https://ec.europa.eu/epsc/publications/strategic-notes/towards-innovation-principle-endorsed-better-regulation_en

⁵⁷ De exemplu, Directiva privind echipamentele tehnice, Directiva privind echipamentele radio, Directiva privind siguranța generală a produselor, precum și normele specifice de siguranță, de exemplu pentru dispozitivele medicale sau jucării.

⁵⁸ Standardele ar trebui să abordeze, de asemenea, interoperabilitatea, care este esențială pentru a oferi consumatorilor o ofertă mai variată și a asigura o concurență loială.

⁵⁹ Directiva privind răspunderea pentru produsele cu defect prevede că, în cazul în care un produs defect cauzează un prejudiciu consumatorilor sau bunurilor acestora, producătorul trebuie să acorde despăgubiri, indiferent dacă există o neglijență sau o vină din partea acestuia.

⁶⁰ Evaluarea Directivei privind echipamentele tehnice indică faptul că unele dispoziții nu abordează în mod explicit anumite aspecte ale tehnologiilor digitale emergente, iar Comisia va examina dacă acest lucru necesită modificări legislative. În ceea ce privește evaluarea Directivei privind răspunderea pentru produsele defecte, Comisia va emite un document de orientare interpretativă care va clarifica conceptele importante din directivă.

⁶¹ A se vedea documentul de lucru al serviciilor Comisiei privind răspunderea, care însoțește prezenta comunicare [SWD (2018) 137].

⁶² http://ec.europa.eu/newsroom/just/item-detail.cfm?item_id=615947

modul în care pot contacta o persoană și cum să se asigure că deciziile unui sistem pot fi verificate sau corectate.

Comisia:

- va stabili un cadru pentru părțile interesate și experți – Alianța europeană pentru IA – pentru a elabora, **până la sfârșitul anului**, un **proiect de orientări de etică privind IA**, acordând atenția cuvenită drepturilor fundamentale, în cooperare cu Grupul european pentru etică în domeniul științei și al noilor tehnologii;
- **va emite un document de orientare în legătură cu interpretarea directivei privind răspunderea pentru produsele cu defect** în funcție de evoluțiile tehnologice **până la jumătatea anului 2019**. Documentul va urmări să asigure securitatea juridică pentru consumatori și producători în cazul produselor defecte;
- va publica, **până la mijlocul anului 2019**, un **raport privind implicațiile** în sens mai larg ale eventualelor **lacune ale cadrelor de răspundere și siguranță** pentru IA, internetul obiectelor și robotică, precum și ale orientărilor în acest domeniu;
- va sprijini cercetarea în domeniul dezvoltării unei **IA explicabile** și va pune în aplicare un proiect-pilot propus de Parlamentul European referitor la **sensibilizarea cu privire la algoritmi**⁶³, pentru a forma o bază solidă de dovezi și a sprijini elaborarea răspunsurilor politice la provocările aduse de procesele decizionale automate, inclusiv în ceea ce privește prejudecățile și discriminarea (2018-2019); și
- va sprijini **organizațiile de consumatori și autoritățile de supraveghere din domeniul protecției datelor** la nivel național și la nivelul UE în vederea dezvoltării cunoștințelor privind aplicațiile bazate pe IA, cu ajutorul Grupului consultativ european al consumatorilor și al Comitetului european pentru protecția datelor.

3.4. Unirea forțelor

Implicarea Statelor membre

Mai multe state membre au elaborat sau lucrează la strategii în sprijinul IA. În **29 martie 2018**, Franța și-a prezentat strategia națională pentru IA, având la bază raportul Villani⁶⁴. Germania, urmând exemplul „Industrie 4.0”, a creat o platformă privind sistemele de învățare pentru a permite un dialog strategic între mediul academic, industrie și guvern și a prezentat un raport privind etica conducerii automatizate și conectate⁶⁵. Finlanda și-a prezentat strategia "Tekoälyaika" pentru a deveni lider în domeniu⁶⁶. Fiecare stat membru este încurajat să aibă o strategie în domeniul IA, care să includă investițiile.

Schimbul de bune practici, identificarea sinergiilor și alinierea acțiunilor acolo unde este cazul vor maximiza impactul investițiilor în IA și vor ajuta întreaga UE să concureze la nivel global. Cooperarea privind interoperabilitatea și seturile de date și colaborarea în domeniul soluțiilor juridice vor împiedica o fragmentare a pieței unice și vor contribui prin urmare la apariția unor startup-uri în domeniul IA. **24** de state membre și Norvegia s-au angajat deja să-

⁶³ <https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/algorithmic-awareness-building>

⁶⁴ <https://www.aiforhumanity.fr>

⁶⁵ <https://www.plattform-lernende-systeme.de>

⁶⁶ <https://tekoalyaika.fi/>

și unească eforturile în domeniul IA și să participe la un dialog strategic cu Comisia⁶⁷. **Comisia va facilita acest dialog și intenționează să stabilească un plan coordonat pentru IA cu statele membre până la sfârșitul anului.**

Implicarea părților interesate: crearea unei Alianțe europene pentru IA

Având în vedere amploarea provocării asociate cu IA, este esențială mobilizarea deplină a diferitor categorii de participanți, inclusiv întreprinderi, organizații ale consumatorilor, sindicate și alți reprezentanți ai organismelor societății civile. Prin urmare, Comisia va facilita crearea și funcționarea unei **ample platforme multipartite, Alianța europeană pentru IA**, care să examineze toate aspectele legate de IA⁶⁸. Comisia va facilita, de asemenea, interacțiunile Alianței cu Parlamentul European, statele membre, Comitetul Economic și Social European, Comitetul Regiunilor, precum și cu organizațiile internaționale. Alianța va fi un spațiu pentru schimbul de bune practici, va încuraja investițiile private și activitățile legate de dezvoltarea IA.

Monitorizarea dezvoltării și a utilizării IA

Multe dintre dezbaterile actuale despre IA se bazează pe opinii, zvonuri și ipoteze și nu întotdeauna pe fapte și știință. Pentru a asigura o contribuție calitativă și pentru a oferi informații în cadrul procesului de elaborare a politicilor, Comisia va monitoriza adoptarea aplicațiilor IA în întreaga economie și va identifica posibilele schimbări din lanțurile valorice industriale cauzate de IA, precum și evoluțiile societale și juridice și situația de pe piața muncii. De asemenea, Comisia va evalua capacitățile tehnice ale componentelor și sistemelor IA pentru a oferi o înțelegere realistă asupra situației tehnologiei și pentru a contribui la creșterea gradului de sensibilizare a publicului⁶⁹. De asemenea, Comisia va evalua periodic progresele realizate în vederea atingerii obiectivelor și inițiativelor stabilite în prezenta comunicare.

Acțiuni la nivel internațional

Discuțiile internaționale privind IA au fost intensificate după ce președinția japoneză a **G7** a ridicat problema în **2016**. Uniunea Europeană a susținut aceste discuții atât la reuniunile ministeriale ale **G7**, cât și la Organizația pentru Cooperare și Dezvoltare Economică, care devine un cadru major al discuțiilor privind acest subiect. Mai exact, Comisia a încurajat discuțiile privind etica IA în cadrul **G7**.

Având în vedere că IA este ușor de tranzacționat dincolo de frontiere, numai soluțiile globale vor fi sustenabile în acest domeniu. **G7/G20**, Organizația Națiunilor Unite și Organizația pentru Cooperare și Dezvoltare Economică au început să abordeze rolul IA, inclusiv în domeniul militar. UE va continua să încurajeze discuțiile internaționale privind IA și diversele sale dimensiuni - inclusiv cooperarea în domeniul cercetării și inovării - în astfel de foruri. UE va încuraja utilizarea IA și a tehnologiilor în general în sprijinul rezolvării unor provocări globale, al implementării Acordului de la Paris privind schimbările climatice și al îndeplinirii obiectivelor de dezvoltare durabilă ale ONU.

⁶⁷ <https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/news/eu-member-states-sign-cooperate-artificial-intelligence>

⁶⁸ <https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/news/call-high-level-expert-group-artificial-intelligence>

⁶⁹ În această activitate vor fi utilizate de asemenea informații oferite de Agenția Europeană pentru Drepturi Fundamentale.

UE poate aduce o contribuție unică la dezbateră internațională privind IA, pe baza valorilor și a drepturilor sale fundamentale.

- **Până la sfârșitul anului**, Comisia va lucra, în cadrul platformei europene existente a inițiativelor naționale de digitizare a industriei, **la un plan coordonat cu statele membre** pentru a maximiza impactul investițiilor la nivel național și european, pentru a face schimburi de experiență privind cel mai bun mod în care guvernele pot pregăti europenii pentru transformarea adusă de IA, precum și pentru a aborda aspectele juridice și etice. În paralel, Comisia **va monitoriza în mod sistematic evoluțiile legate de IA**, de ex. inițiativele politice din statele membre, gradul de utilizare a IA și impactul acesteia asupra piețelor forței de muncă, precum și capacitățile IA, inclusiv analiza comparativă la nivel înalt, prezentarea capacităților actuale și elaborarea unui index privind IA pentru a oferi informațiile necesare discuțiilor.
- **Alianța europeană pentru IA** va fi instituită **până în iulie 2018**. Aceasta va implica toate părțile interesate relevante cu scopul de a aduna informații, de a schimba opinii, de a dezvolta și de a pune în aplicare măsuri comune pentru a încuraja dezvoltarea și utilizarea IA.

4. CONCLUZII

UE are o bază științifică și industrială puternică pentru dezvoltare, cu universități și laboratoare de vârf, cu o poziție de lider recunoscută în robotică și cu startup-uri inovatoare. Aceasta are un cadru juridic cuprinzător care protejează consumatorii, promovând în același timp inovarea și face progrese în ceea ce privește crearea unei piețe unice digitale. **UE deține principalele ingrediente pentru a deveni lider în revoluția IA**, în felul său propriu și pe baza valorilor sale.

Abordarea privind IA descrisă în acest document prezintă calea de urmat și subliniază necesitatea de a uni forțele la nivel european, pentru a se asigura că toți europenii participă la transformarea digitală, că se alocă resursele adecvate pentru IA și că valorile și drepturile fundamentale ale Uniunii se află în prima linie a peisajului IA.

Împreună, putem plasa **puterea IA în slujba progresului uman**.

#DSM

Digital Single Market

ARTIFICIAL INTELLIGENCE FOR EUROPE

1. WHAT IS ARTIFICIAL INTELLIGENCE?

Artificial intelligence (AI) refers to systems that show intelligent behaviour: by analysing their environment they can perform various tasks with some degree of autonomy to achieve specific goals.

Mobile phones, e-commerce tools, navigation systems and many other different sensors constantly gather data or images. AI, particularly machine-learning technologies, can learn from this torrent of data to make predictions and create useful insights.

2. WHY IS IT IMPORTANT?

Artificial intelligence can significantly **improve people's lives** and bring major benefits to our society and economy through **better healthcare, more efficient public administration, safer transport, a more competitive industry and sustainable farming**. AI can be used to make more accurate and faster medical diagnoses, carry out dangerous and repetitive tasks and free up valuable time. It can also help in the fight against cybercrime and minimise the use of electricity.

Fewer traffic accidents

Better use of energy and water resources

Less risk of work-related injuries

Help surgeons operate more precisely

Smart machines that minimise their environmental impact

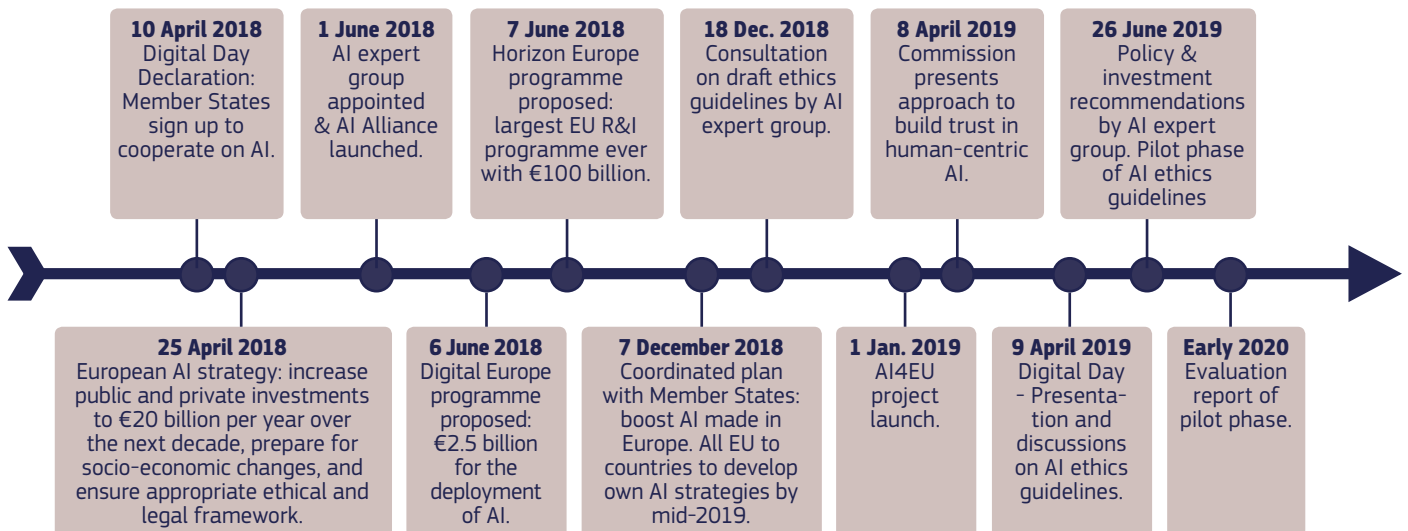
By 2025 the economic impact of the automation of knowledge work, robots and autonomous vehicles will reach between €6.5 and €12 trillion annually.

Europe is behind in private investments in AI: €2.4-3.2 billion in 2016, compared to €6.5-9.7 billion in Asia and €12.1-18.6 billion in North America.

3. WHAT IS THE EU'S ROLE IN ARTIFICIAL INTELLIGENCE?

The EU is facilitating and enhancing cooperation on AI across the Union to boost its competitiveness and ensure trust based on EU values. Its approach to AI and robotics deals with technological, ethical, legal and socio-economic aspects to boost the EU's research and industrial capacity and to put AI at the service of European citizens and economy.

4. HOW MUCH IS THE COMMISSION GOING TO INVEST IN AI?

The European Commission has already invested significant amounts in artificial intelligence (2014-2020), cognitive systems, robotics, big data and future and emerging technologies to help Europe be competitive.

AI-RELATED AREAS

Around **€2.6 billion** over the duration of Horizon 2020 on AI-related areas (robotics, big data, health, transport, future and emerging technologies).

ROBOTICS

€700 million under Horizon 2020 + **€2.1 billion** from private investment in one of the biggest civilian research programmes in smart robots in the world.

SKILLS

€27 billion through European Structural and Investment Funds, on Skills development out of which European Social Fund invests, **€2.3 billion** specifically in digital skills.

More investment is coming **now until the end of 2020**:

RESEARCH & INNOVATION

Under Horizon 2020 **€1.5 billion** for the period 2018-2020

€20 billion

of combined public and private investment for the period 2018-2020

To establish a solid base for AI in the future, more investment is needed **after 2020**:

AI

€20 billion per year of combined public and private investment

€1 billion per year

through Horizon Europe and the Digital Europe Programme

PROJECT EXAMPLES

AGRICULTURE

AI can improve the process and minimise the use of fertilisers, pesticides and irrigation and provide better productivity, food and reduce environmental impact.

Trimbot2020

The project develops an intelligent gardening robot which can trim hedges, roses and bushes.

Contribution: €5.4 million

DATA & EHEALTH

AI can recognise a cardiac arrest during emergency calls faster and more frequently than the medical dispatcher.

KConnect

Multi-lingual text and search services that help people find the most relevant medical information available.

Contribution: €3 million

PUBLIC ADMINISTRATION AND SERVICES

AI can provide early warnings and prevent natural disasters; or simulate contagion in pandemic events to save human lives.

SmokeBot

Civil robots support fire brigades in search and rescue missions to perform in harsh conditions.

Contribution: €3.8 million

TRANSPORT

AI can minimise wheel friction of a suspended train against the track while maximising the speed and impact and enables autonomous driving.

VI-DAS

Automated sensors detect possible dangerous situations and accidents. The driver is alerted and road safety is improved.

Contribution: €6.2 million

MANUFACTURING

AI can predict maintenance and breakdowns in smart factories to improve work experience.

SATISFACTORY

Collaborative and augmented-reality system to increase work satisfaction in smart factories.

Contribution: €4 million

SERENA

AI techniques to predict maintenance of industrial equipment.

Contribution: €5.5 million

**ȘCOALA DE VARĂ - COMUNICARE STRATEGICĂ,
GUVERNANȚĂ ȘI SECURITATE ÎN UNIUNEA EUROPEANĂ
26 - 30 iunie 2023
Ediția a III-a**

- **Tehnica scenariilor alternative**

Tehnica scenariilor alternative

Tehnică derulată pe principiul proiectării unor variante de viitor posibil, în funcție de factori predefiniți

Globalytica, 2017; Bishop, Hines, și Collins, 2007; Ogilvy, 2000; Van Notten, Rotmans, van Asselt, Tothman, 2003

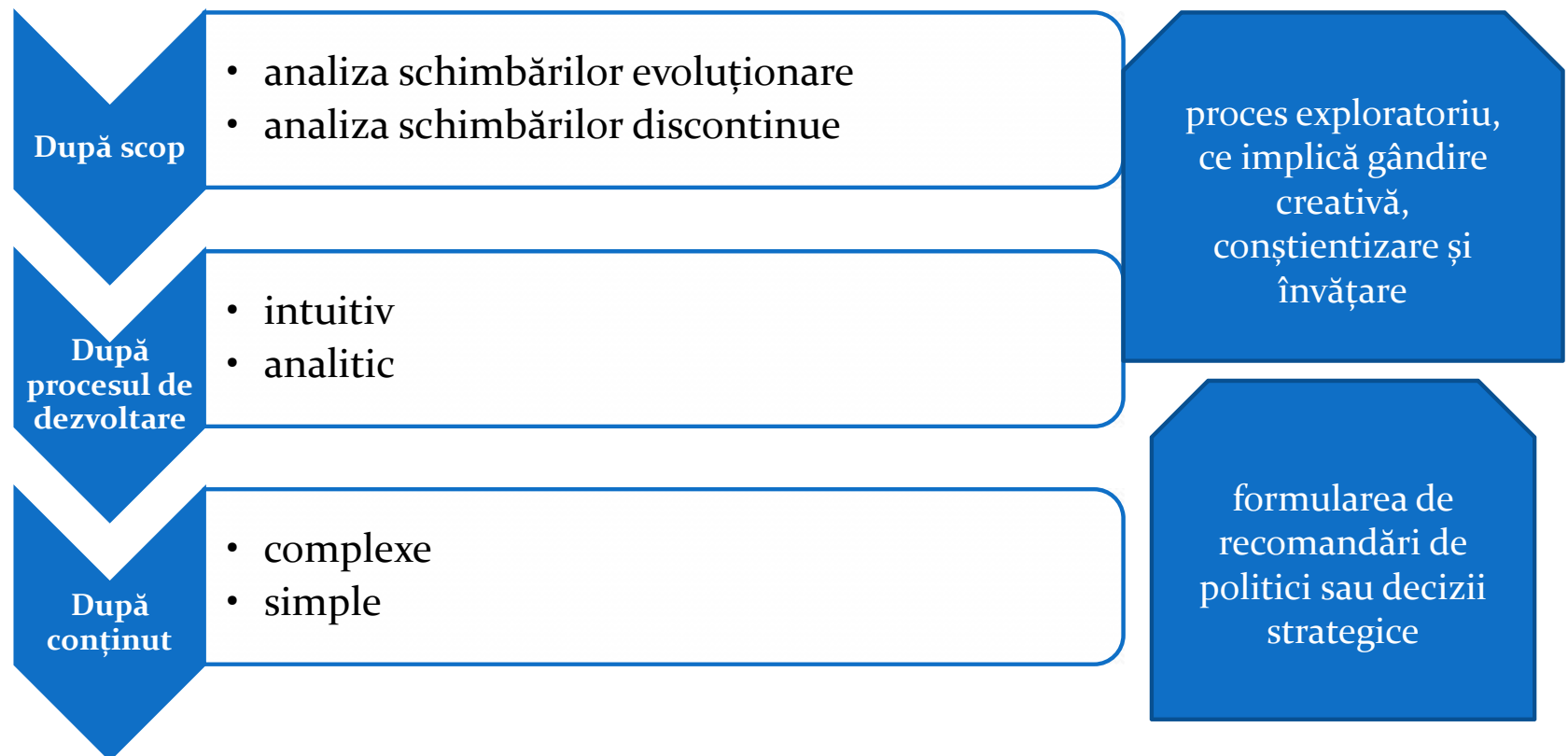
Rezultatul procesului de anticipare a diferitelor variante de viitor posibil, pornind de la o serie de variabile

Globalytica, 2017

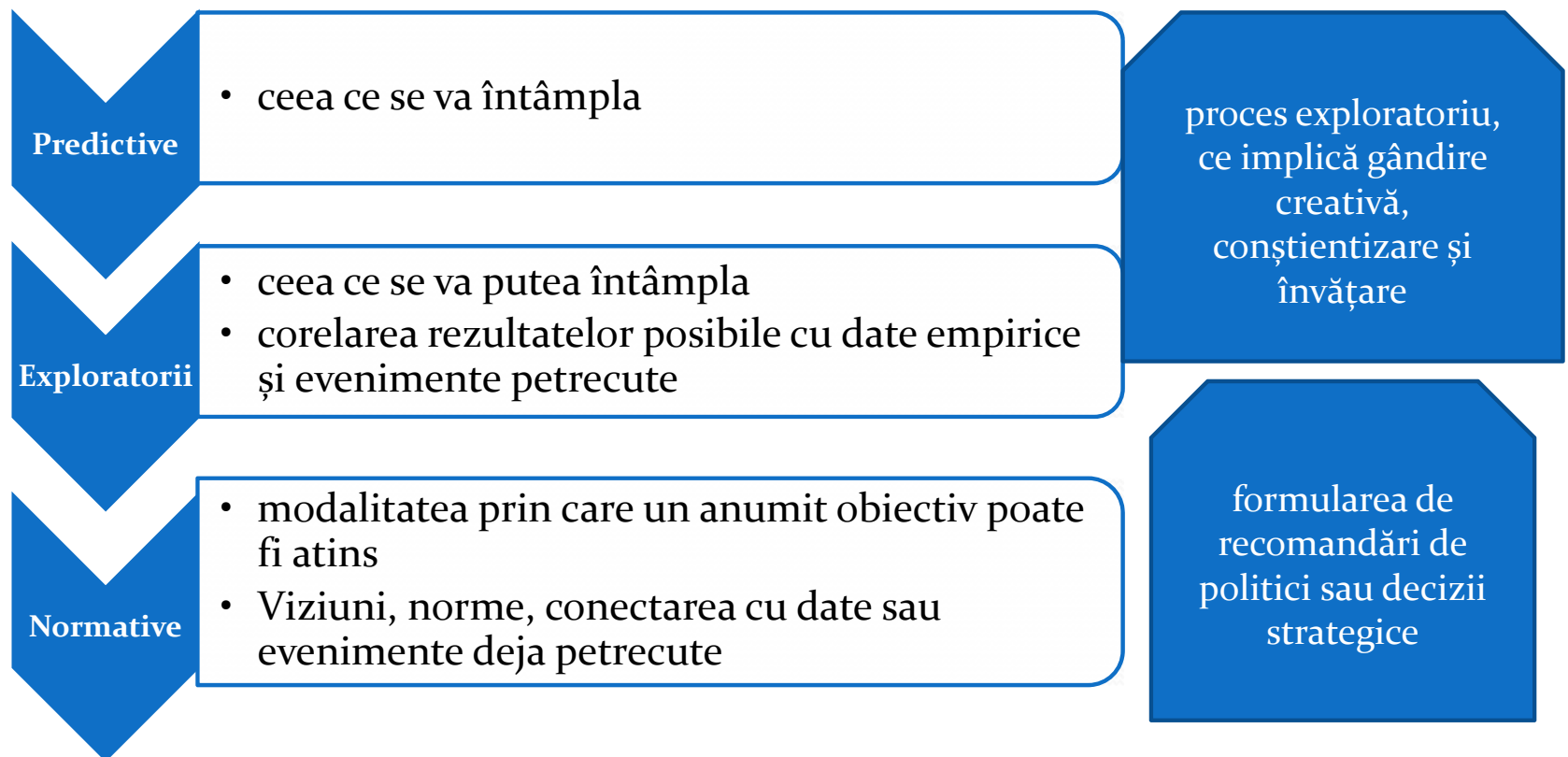
NU sunt predicții, ci sunt descrieri consistente și coerente, se bazează pe reflecția asupra evenimentelor trecute, prezente și posibile în viitor

Jackson, 2011, p. 24

Caracteristici ale scenariilor alternative

Categorii de scenarii alternative

Dezvoltarea scenariilor alternative

Workshop:

Scenarii alternative pentru a identifica posibile riscuri de securitate ale utilizării IA la nivelul UE

Scop: Identificarea posibilelor riscuri de securitate ale
utilizării IA la nivelul UE

Construirea de scenarii alternative folosind modelul cu patru cadrane, având la bază o matrice cu doi factori

Exercițiu

Cerințele exercițiului

Tema exercițiului: Construiți la nivelul echipei dumneavoastră de lucru **patru scenarii alternative**, folosind modelul cu patru cadrane, urmărind să **identificați posibilele riscuri de securitate ale utilizării IA la nivelul UE**.

În elaborarea celor patru scenarii alternative utilizați o matrice cu următorii **factori**:

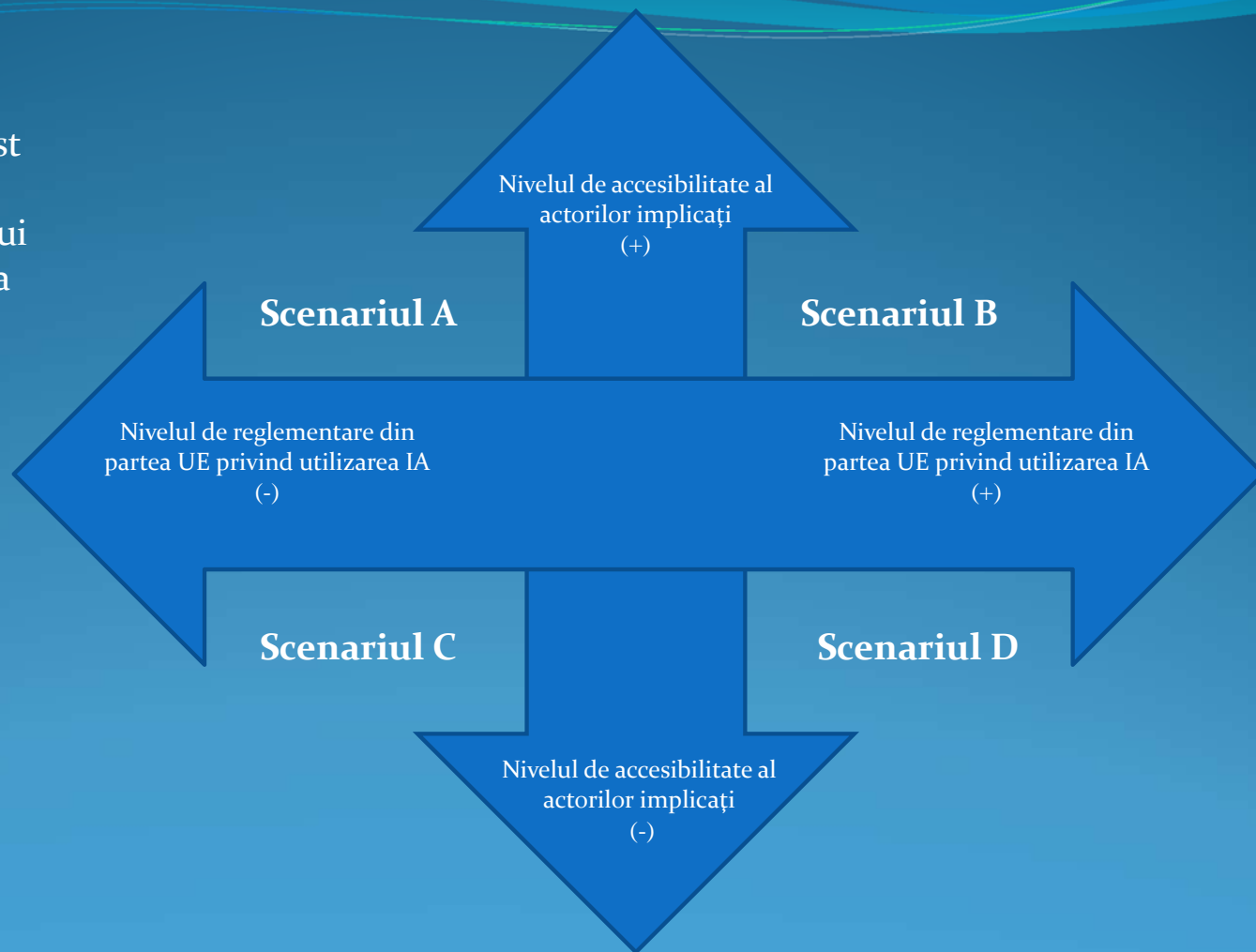
1. Nivelul de accesibilitate al actorilor implicați;
2. Nivelul de reglementare din partea UE privind utilizarea IA.

Răspundeți la următoarele întrebări:

- Cine sunt actorii care pot utiliza IA la nivelul UE?
- Care sunt domeniile/ instanțele în care poate fi utilizată IA?
- Ce fel de reglementări poate institui UE în ceea ce privește utilizarea IA?

Discutați la nivel de echipă **caracteristicile și implicațiile** variabilelor ce descriu fiecare dintre cele patru scenarii posibile, create prin intersectarea valorilor minime și maxime ale celor doi factori.

Utilizați formularul *Google docs* care v-a fost distribuit la nivel de echipă, pentru a contribui în timp real la elaborarea celor patru scenarii.

Etape ale exercițiului

1. Dezvoltați fiecare scenariu pe rând, creat prin intersectarea valorilor minime și maxime ale celor doi factori.
2. Notați caracteristicile și implicațiile variabilelor ce le descriu.
3. Acordați un titlu descriptiv pentru fiecare scenariu rezultat.
4. Selectați:
 - a) scenariul superpesimist,
 - b) scenariul pesimist,
 - c) scenariul optimist și
 - d) scenariul superoptimist.
5. Selectați indicatorii/ caracteristicile de urmărit în viitor, care ne-ar putea indica îndeplinirea celor patru scenarii alternative.
6. Alegeți un reprezentant al echipei dumneavoastră pentru a prezenta cele patru scenarii rezultate: caracteristici și implicații, titlu, încadrarea într-una din cele patru categorii de la punctul 4, indicatorii de urmărit (timp estimat pentru prezentare: 10 minute).

ȘCOALA DE VARĂ ON-LINE
26 – 20 iunie 2023
COMUNICARE STRATEGICĂ,
GUVERNANȚĂ ȘI SECURITATE ÎN UNIUNEA EUROPEANĂ
(Modulul Jean Monnet EUSEGOV 621227-EPP-1-2020-1-RO-EPPJMO-MODULE)

Ediția a III-a

Workshop

**Comunicare strategică, guvernanță și securitate în UE: Scenarii alternative privind
Exercițiu**

Scopul exercițiului: Identificarea posibilelor riscuri de securitate ale utilizării IA la nivelul UE

Exercițiul de față propune construirea de scenarii alternative folosind modelul cu patru cadrane, având la bază o matrice cu doi factori. Scenariile se vor dezvolta la nivelul echipelor de lucru formate. **Vor rezulta, astfel, 4 scenarii x numărul de echipe.**

Matricile se vor construi prin gruparea următorilor **factori:**

1. nivelul de accesibilitate al actorilor implicați;
2. nivelul de reglementare din partea UE privind utilizarea IA.

Întrebări la care veți răspunde înainte de damararea exercițiului:

1. Cine sunt actorii care pot utiliza IA la nivelul UE?
2. Care sunt domeniile/ instanțele în care poate fi utilizată IA?
3. Ce fel de reglementări poate institui UE în ceea ce privește utilizarea IA?

Etape în realizarea exercițiului:

1. Tehnica scenariilor alternative – Recapitulare: în plen (5 minute);
2. Prezentarea sarcinilor: în plen (10 minute);
3. Lucru pe echipe, cu asistarea de către moderatori: în grupuri, utilizând *Google Docs* (60 minute);

4. Prezentarea rezultatelor de către un delegat al fiecărei echipe: în plen (50 minute);
5. Votarea scenariului alternativ cel mai probabil: în plen, utilizând o aplicație online (5 minute).

Resurse:

- prezentarea tehnicii scenariilor alternative;
- prezentarea exercițiilor;
- formulare *Google docs* x numărul de echipe, ce prezintă schema cu patru cadrane și o matrice cu doi factori;
- formular online utilizat în timpul votului.

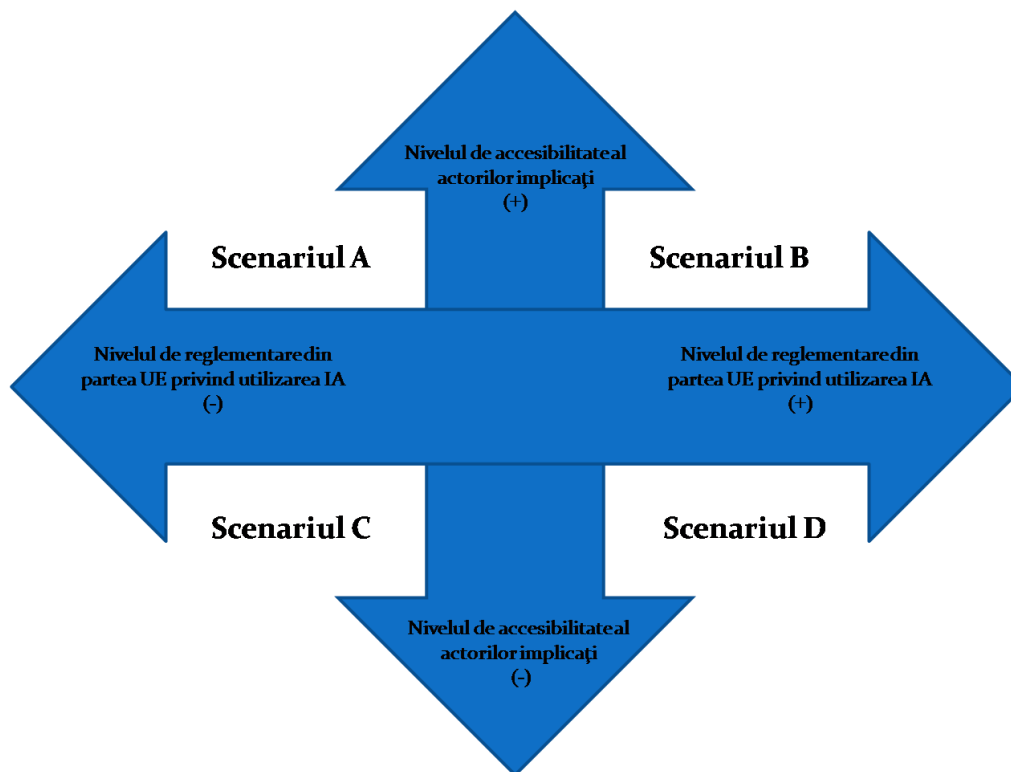
Instrucțiuni pentru participanți

➤ Tema exercițiului:

- Construiți la nivelul echipei dumneavoastră de lucru **patru scenarii alternative**, folosind modelul cu patru cadrane, urmărind să **identificați posibilele riscuri de securitate ale utilizării IA la nivelul UE**.
- În elaborarea celor patru scenarii alternative utilizați o matrice cu următorii **factori**:
 1. nivelul de accesibilitate al actorilor implicați;
 2. nivelul de reglementare din partea UE privind utilizarea IA.

➤ Etape ale exercițiului:

- Utilizați **formularul Google docs** care v-a fost distribuit la nivel de echipă, pentru a contribui în timp real la elaborarea celor patru scenarii.
- Răspundeți la următoarele întrebări:
 - Cine sunt actorii care pot utiliza IA la nivelul UE?
 - Care sunt domeniile/ instanțele în care poate fi utilizată IA?
 - Ce fel de reglementări poate institui UE în ceea ce privește utilizarea IA?
- Discutați la nivel de echipă **caracteristicile și implicațiile** variabilelor ce descriu fiecare dintre cele patru scenarii posibile, create prin intersectarea valorilor minime și maxime ale celor doi factori, utilizând schema de mai jos:

1. Dezvoltați fiecare scenariu pe rând, creat prin intersectarea valorilor minime și maxime ale celor doi factori;
2. Notați caracteristicile și implicațiile variabilelor ce le descriu;
3. Acordați un titlu descriptiv pentru fiecare scenariu rezultat;
4. Selectați a) scenariul superpesimist, b) scenariul pesimist; c) scenariul optimist și d) scenariul superoptimist dintre cele create la nivel de echipă;
5. Selectați indicatorii/ caracteristicile de urmărit în viitor, care ne-ar putea indica îndeplinirea celor patru scenarii alternative.
6. Alegeți un reprezentant al echipei dumneavoastră pentru a prezenta cele patru scenarii rezultate: caracteristici și implicații, titlu, încadrarea într-una din cele patru categorii de la punctul 4, indicatorii de urmărit (timp estimat pentru prezentare: 10 minute).

- **Timp alocat:** 60 min

Instrucțiuni pentru moderatori

- Recapitulați tema și etapele exercițiului ori de câte ori constatați că este nevoie (*conform instrucțiunilor pentru participanți*).
- Intervenți doar pentru a-i determina pe participanți să fie activi, ci nu pentru a le furniza idei de completare a matricei.
- Oferiți-le suport în completarea efectivă a matricei dacă este cazul, respectiv în selectarea unui reprezentant pentru a prezenta rezultatele.
- Intervenți dacă este necesar, pentru a-i determina să parcurgă tot exercițiul, astfel încât să se încadreze în timpul alocat.

Scenarii rezultate

Scenarii rezultate – Grupa 1

<p>Scenariul A - The end of reality</p> <p>Caracteristici:</p> <ul style="list-style-type: none"> •riscuri mari din partea unor entități interne și externe •pandemia AI - robotizarea societății •incapacitatea de a controla dezvoltarea AI <p>Implicații:</p> <ul style="list-style-type: none"> •crearea de conținut care nu poate fi validat •crearea de noi viziuni sociale •scăderea capacității de inovație umană •impredictibilitate •dezvoltarea neîngrădităa tehnologiei (necontrolată) •lezarea datelor personale <p>Indicatori:</p> <ul style="list-style-type: none"> •infracționalitatea de la cyber la fizic •vulnerabilitate •reglementare lacunară sau absentă 	<p>Scenariul B - Welcome to UTOPIA</p> <p>Caracteristici:</p> <ul style="list-style-type: none"> •dezvoltare tehnologică și economică •estomparea inegalităților •mediul sigur •optimizarea resurselor (timp, reducerea costurilor) •transumanismul (mutarea în conștiință virtuală) <p>Implicații:</p> <ul style="list-style-type: none"> •rămânerea UE în elita mondială •dezvoltare în cadru organizat - inovare- progres- dezvoltarea actorilor •respectarea considerentelor etice •stabilitate bugetară •bunăstare •extinderea bunelor practici către celelalte zone/state/organizații (recomandare) <p>Indicatori:</p> <ul style="list-style-type: none"> •nivel de securitate ridicat •nivel de încredere •accesibilitate •protecția datelor personale •nivelul de educație al populației 		
<p>Scenariul C - NO MAN's LAND</p> <p>Caracteristici:</p> <ul style="list-style-type: none"> •evoluție/stagnare în toate domeniile (rămânerea în urmă față de celelalte entități) •adâncirea clivajelor la nivel mondial •accentuarea diferențelor dintre cei care au acces și cei care nu •societatea rămâne centrată pe om <p>Implicații:</p> <ul style="list-style-type: none"> •risc de interferență/intruziune a actorilor ostili, străini sau domestici •atacuri cyber •posibilitatea de monopol pe plan local sau regional •dezvoltarea unei piețe negre a tehnologiei •UE devine piață de desfacere •UE devine obiect de studiu <p>Indicatori:</p> <ul style="list-style-type: none"> •creșterea/reducere de costuri •viziune inedită •migrarea resursei umane •productivitate scăzută sau ridicată 	<p>Scenariul D - ACCESS DENIED</p> <p>Caracteristici:</p> <ul style="list-style-type: none"> •securitate crescută intern, riscuri ca actorii externi să destabilizeze mediul (UE vs. non UE) •control total asupra datelor •existența standardizării •lipsa educației digitale •deprofesionalizarea forței de muncă <p>Implicații:</p> <ul style="list-style-type: none"> •rămânerea în urmă la nivel internațional •risc de control absolut al statului asupra cetățeanului •manipularea populației •transformare la nivelul categoriilor sociale •pierderea oportunităților <p>Indicatori:</p> <ul style="list-style-type: none"> •scăderea relevanței rolului primordial al UE •evoluția/involuția UE pe scena internațională •nivelul de dezvoltare •creșterea/scăderea numărului de experți în domeniu 		
Scenariul super-pesimist	Scenariul pesimist	Scenariul optimist	Scenariul super-optimist

Scenarii rezultate – Grupa 2

Scenariul A: IA în folosul umanității

Caracteristici:

- echilibrul cererii cu oferta
- partenerul LA
- siguranța

Implicații:

- revoluție industrială
- win-win
- reducerea inegalității și diferențelor de gen

Indicatori:

- progres
- stare de bine
- ocuparea deplină
- creșterea nivelului de trai

Scenariul B : IA lucrează doar pentru mine

Caracteristici:

- viabilitate
- investiție
- creatorul LA
- subordonarea IA omului

Implicații:

- sociale
- digitale

Indicatori:

- prosperitate deplină
- fericire
- sustenabilitate

Scenariul C: Eu în slujba IA

Caracteristici:

- involuție
- Subalternul

Implicații:

- nesiguranță socială
- productivitate și competitivitate scăzută
- criza

Indicatori:

- reducerea locurilor de muncă
- scăderea nivelului de trai

Scenariul D: IA a înlocuit umanitatea

Caracteristici:

- sinucidere socială
- sclavul LA
- win-lose

Implicații:

- haos
- o nouă ordine socială
- inechitate

Indicatori:

- o rată mare a șomajului
- rată a sărăciei la nivelul subzistentei

Scenariul super-pesimist

Scenariul pesimist

Scenariul optimist

Scenariul super-optimist

Scenarii rezultate – Grupa 3

<p>Scenariul A - Generația Chat GPT</p> <p>Caracteristici:</p> <ul style="list-style-type: none"> •dezvoltare •inovare •lipsa controlului <p>Implicații:</p> <ul style="list-style-type: none"> •actori indezirabili •criminalitate organizată •nivel minim de educație în domeniu •necesitatea unui răspuns rapid •imposibilitate din partea autorităților de a genera răspunsuri adecvate •imposibilitate de contracarare •specializare în anumite domenii •traduceri îngreunate din lipsa de timp •costuri foarte mici •creșterea vizibilității unor actori ne semnificativi (companii, firme) pe diferite domenii •concurența ne loială / spionaj economic •securitate personală redusă •lipsa răspunderii juridice / penale •impredictibilitate <p>Indicatori:</p> <ul style="list-style-type: none"> •rata de performanță •nivelul de securitate al sistemului •scopurile utilizării •predictibilitatea comportamentului sistemului 	<p>Scenariul B: Mrs. Robota</p> <p>Caracteristici:</p> <ul style="list-style-type: none"> •limitarea dezvoltării de terțe părți (dezvoltare personalizată pe scop) •testare extensivă a sistemului •reglementarea scopului de utilizare <p>Implicații:</p> <ul style="list-style-type: none"> •cazuri de utilizare limitată •acces limitat al actorilor indezirabili •detectarea rapidă a încercărilor de manipulare a codului sursă <p>Indicatori:</p> <ul style="list-style-type: none"> •rata de performanță •nivelul de securitate al sistemului •scopurile utilizării •predictibilitatea comportamentului sistemului
<p>Scenariul C - Cyber Hell</p> <p>Caracteristici:</p> <ul style="list-style-type: none"> •metode de accesare a sistemului prin terțe părți •lipsă de securitate și control •dezvoltarea mare a actorilor care oferă acces (însule / "paradis cibernetic") <p>Implicații:</p> <ul style="list-style-type: none"> •scurgere masivă de informații •reorientarea specialiștilor către alte specializări, ceea ce afectează domeniul IA •pierderea datelor personale •profilare (creșterea susceptibilității la manipulare / persuadare etc.) •acces neautorizat la sistemele informaționale / acces de la distanță <p>Indicatori:</p> <ul style="list-style-type: none"> •rata de performanță •nivelul de securitate a sistemului •scopurile utilizării •predictibilitatea comportamentului sistemului •acapararea actorilor mici 	<p>Scenariul D - Cyber Heaven</p> <p>Caracteristici:</p> <ul style="list-style-type: none"> •probleme de cazuri de utilizare comercială •lipsa testării / a datelor •predictibilitate scăzută •costuri mari •date insuficiente pentru seturi de antrenament a sistemelor AI, astfel încât să poată produce date relevante pentru utilizare <p>Implicații:</p> <ul style="list-style-type: none"> •grad scăzut de accesibilitate •locuri de muncă în domeniul antrenării •poate fi controlat, fiind utilizate punctual, pe domenii nișate •corupție <p>Indicatori:</p> <ul style="list-style-type: none"> •număr de utilizatori •număr de scopuri de utilizare / use cases •predictibilitatea comportamentului sistemului •agregarea actorilor mari, acapararea actorilor mici

Scenariul super-pesimist Scenariul pesimist Scenariul optimist Scenariul super-optimist

Scenarii rezultate – Grupa 4

<p>Scenariul A - Elon Musk Caracteristici: • risc de confidențialitate și de integritate a datelor • riscuri de aport și de export de date Implicații: • dezvoltare mult mai rapidă • un control mai mare a populației din partea statului Indicatori: • dezvoltare economică • grad de fericire a populației • grad de dezvoltarea tehnologică • PIB • inflație</p>	<p>Scenariul B - Woodrow Wilson Caracteristici: • programe de prevenție (educarea populației, traininguri, informarea prin cât mai multe canale) • distanță mică între reglementare și aplicare • stabilitatea politică • nu există cazuri de forță majoră: pandemie, război • riscuri minime la nivelul sănătății • riscuri minime cu privire la securitatea informației • competențe digitale la nivelul personalului actorilor cu drept de acces • riscuri minime de utilizare neautorizată din interiorul sistemului AI: atacuri cibernetice, atacuri de dezinformare, scurgere de informații • distrugerea sateliților Implicații: • inovația • prevenție la nivel individual și de grup Indicatori: • interoperabilitatea • conștientizarea populației cu privire la riscuri • PIB • gradul de satisfacție a populației • încrederea în instituțiile statului • criminalitate redusă</p>
<p>Scenariul C - Putin Caracteristici: • distanță mare între reglementare și aplicare • instabilitatea politică • cazuri de forță majoră: pandemie, război • riscuri la nivelul sănătății • riscuri cu privire la securitatea informației: atacul cablurilor subacvatic, fragilizarea sistemelor digitale, infrastructură slabă/improprie • lipsă de competențe digitale la nivelul personalului actorilor cu drept de acces • riscuri de utilizare neautorizată din interiorul sistemului AI: atacuri cibernetice, atacuri de dezinformare, scurgere de informații • distrugerea sateliților Implicații: • afectarea datelor personale • afectarea credibilității instituționale • afectarea integrității de stat • vulnerabilizarea drepturilor copiilor și tinerilor • conflict inter-statal Indicatori: • PIB • inflație • migrație • criminalitate crescută • riscul sărăciei • dezordine socială • indicatori democrației • gradul de satisfacție a populației</p>	<p>Scenariul D - Ceaușescu Caracteristici: • tehnologie veche • buget redus • personal calificat fără formare adecvată • instabilitate politică Implicații: • cadru juridic adecvat, independent, puternic Indicatori: • PIB • gradul de satisfacție a populației • încrederea în instituțiile statului • criminalitate redusă</p>

Scenariul super-pesimist
Scenariul pesimist
Scenariul optimist
Scenariul super-optimist

Bune practici în diferite cazuri de comunicare în situații de criză și dezastru

Un act terorist sau un dezastru natural vor avea întotdeauna ca rezultat un reportaj mass-media, motiv pentru care este foarte important un răspuns rapid din partea organizației afectate. Dacă autoritățile publice sau orice organizație afectată nu comunică sau doar comunică lent, alți actori își vor asuma acest rol. În acest caz, redobândirea autorității asupra proceselor de comunicare și a subiectelor relatate se va realiza într-o manieră mult mai dificilă.

Construiți-vă un plan. Fii gata pentru evenimente inopinate. Cine trebuie angajat? Cine sunt factorii de decizie? Care sunt procesele și canalele interne de comunicare? Care sunt nivelurile de manifestare a unei crize?

Înțelegeți și asumați-vă problema. Aceasta este partea esențială - înțelegeți care este problema reală înainte de a oferi scuze. Analizarea situației cu atenție este de o importanță majoră în orice situație de criză.

Adoptați măsuri imediate. Indiferent care sunt motivele crizei, instituțiile și organizațiile trebuie să reacționeze. Este vorba doar despre luarea deciziilor corecte într-un interval de timp potrivit. Nu uitați, puteți ascunde sau vă puteți asuma problema în mod public.

Fiți transparent. Uneori, problema nu poate fi rezolvată într-o singură zi. Veți avea nevoie de timp. În timp ce rezolvați situația, nu vă faceți nevăzuți. Rămâneți alături de publicul vostru. El vrea să știe ce se întâmplă și dacă nu îi oferiți răspunsuri, va trage propriile concluzii. Strategia de comunicare ar trebui să fie concepută în temeiul transparenței, al integrității și al onestității.

Gândiți-vă la emoțiile care trebuie transmise și cântăriți-vă cu atenție cuvintele. Când sunteți pregătiți să vă cereți scuze, procedați așa cum trebuie. Vorbiți din inimă și nu faceți o declarație care seamănă cu un comunicat de presă. Este întotdeauna de ajutor să manifestăm empatie.

Comunicați cu publicul vostru (pe cale internă și externă). Explicați ce s-a întâmplat și cum intenționați să remediați problema. Oamenii vor întotdeauna să știe ce s-a întâmplat, care sunt riscurile și consecințele/efectele, ce trebuie să facă sau ce pot face pentru a ajuta, ce resurse sunt necesare și care sunt cele mai bune metode de a genera resursele respective și așa mai departe. În acest context, *new media* joacă un rol crucial în comunicarea în caz de dezastru, datorită faptului că informațiile pot fi transmise direct de la fața locului (locul unde s-a produs dezastrul) și de la persoanele care se confruntă cu efectele și consecințele situației de criză. În funcție de natura incidentului, comunicările interne vor oferi instrucțiuni clare angajaților cu privire la modul de interacțiune cu mass-media sau cu alte terțe părți. În general, angajaților li se recomandă să nu dezvăluie informații în exterior și să li transmită numele persoanelor din companie care se ocupă de relația cu mass-media, în cazul derulării unor anchete de presă.

Furnizați publicului informații actualizate. A aștepta până când problema este rezolvată, pentru a comunica cu publicul, reprezintă o greșeală comună. Dacă decideți să

faceți publică problema, asigurați-vă că toată lumea crede că aveți situația sub control și că lucrați în mod conștiincios pentru remedierea respectivei probleme. Transmiteți beneficiarilor informații actualizate cu privire la starea problemei, inclusiv referitor la ceea ce se întâmplă și la cât timp va dura remedierea situației. Încercați să comunicați în strânsă coordonare cu autoritățile, pentru a evita mesajele contradictorii. Contactele-cheie cu autoritățile relevante, inclusiv cu poliția, ar trebui să fie deja identificate. Asigurați-vă că nu dezvăluiți informații care pot fi utile. Experții în managementul situațiilor de urgență provocate de dezastru au convenit, în mod unanim, că: „În momentul declanșării unei situații de criză, comunicarea proactivă, rapidă și detaliată este vitală”.

Preluăți inițiativa de comunicare. Un responsabil de rang înalt și un adjunct, la nivel local, trebuie să fie gata să intre în acțiune imediat ce se declară o situație de urgență. Responsabilul de rang înalt ar trebui să preia inițiativa în relația cu mass-media prin lansarea unei declarații de presă. În declarație ar trebui să se recunoască situația de urgență survenită; se se exprime regretul față de cele întâmplate (indiferent dacă este vina organizației din care respectivul face parte, un „act al lui Dumnezeu” sau rezultatul acțiunii unei terțe părți) și să se prezinte modul în care organizația intenționează să rezolve problema.

Anticipați nevoile de comunicare și selectați tipul adecvat de media.

Un pas important de urmat în comunicarea în caz de criză este de a încerca să anticipați ceea ce mass-media dorește și trebuie să știe pentru a transmite publicului mesaj corect și adecvat. După declarația de presă, echipa de PR și principalul purtător de cuvânt ar trebui să asigure, la intervale regulate, furnizarea de informații presei. Respectați acest program, chiar dacă nu aveți nimic nou de anunțat, deoarece va demonstra mass-media că intenționați să le faceți cunoscute ultimele informații. Mai mult decât atât, comunicarea proactivă în timpul unei situații de criză asigură evitarea speculațiilor cu privire la cele întâmplate. Valorificarea modului de propagare și al vitezei de acțiune a mass-media poate reprezenta un instrument extrem de eficient în comunicarea pe timpul unei situații de criză.

Este foarte important ca, pe timpul situațiilor de risc, de criză sau de dezastru, să selectăm tipul adecvat de media. Fiecare dintre mijloacele de comunicare în masă prezintă anumite caracteristici comunicaționale, influențând cum, unde și de ce un anumit mesaj este generat și livrat membrilor unei arene retorice. În plus, este important să evaluăm nivelul tehnologic al fiecărei zone de pe teritoriul unui stat, pentru a ne asigura că mijloacele de comunicare utilizate sunt disponibile cetățenilor, precum și pentru a stabili nivelul de alfabetizare a cetățenilor, pentru a avea siguranța că mesajul este înțeles.

Atelier 2:
**Hybrid is coming! Scenariu de consiliere și comunicare strategică
într-o situație de criză generată de un atac hibrid**

**Etapa 1 - Prezentarea în plen a regulilor jocului
– 10 minute (Ruxandra Buluc și Cristian Condruț) – 28 iunie 2023**

Scopul: Scopul scenariului Hybrid is coming! este de a oferi un punct de plecare pentru discutarea gestionării răspunsului guvernamental în fața unui atac hibrid la adresa unui stat vecin.

Exercițiul se va concentra pe următoarele aspecte:

- analizarea problemei din punct de vedere al atacului cibernetic și al atacului informațional,
- analizarea informațiilor,
- comunicarea strategică într-o situație de criză și
- posibilitățile de acțiune ale decidenților în condițiile unui mediu politic complex.

Formatul, rolurile și exercițiul

Participanții vor fi împărțiți în grupuri de aproximativ 10-15 persoane. Toate grupurile vor primi aceleași informații. Informațiile noi vor fi distribuite către fiecare grup. După o serie de rapoarte și mesaje cu privire la situație, **fiecare grup va trebui să pregătească recomandări pentru primul ministru, pe baza întrebărilor pe care le vor primi** (Google doc).

Fiecare grup va acționa ca o **celulă de criză din aparatul de lucru al primului ministru**, dintr-o țară numită **Nairia**. Celula de criză a fost organizată **pentru a consilia primul ministru și cabinetul**. Fiecare celulă a fost desemnată să urmărească situația în evoluție și să **ofere analize și recomandări**. În primele ore ale evoluției unei crize, informațiile sunt puține.

Cele mai importante sarcini ale celei sunt:

- să sugereze guvernului **modalități de clarificare a situației curente** și de gestionare a implicațiilor atacului hibrid asupra securității propriului stat și a statului vecin;
- să anticipeze **posibile complicații** și să evalueze **potențialele costuri și beneficii ale cursurilor de acțiune alternative**.

În prima zi, membrii celulelor vor avea **aproximativ 40 de minute la dispoziție pentru discuții și 40 de minute pentru redactarea recomandărilor propuse**.

În ziua a doua, fiecare grup va face o **scurtă prezentare a recomandărilor de aproximativ 15 minute**. **Prezentarea va fi ținută de un membru al grupului** care va fi purtătorul de cuvânt desemnat. După prezentare, celelalte grupuri vor avea posibilitatea de a pune întrebări și de a discuta cele prezentate.

Utilizați **formularul Google docs** care v-a fost distribuit la nivel de echipă, pentru a contribui în timp real la elaborarea recomandărilor și a mesajelor. Alegeți un reprezentant al echipei dumneavoastră pentru a prezenta rezultatele.

Țineți cont de faptul că, în calitate de membri ai celei de criză, **sunteți responsabili să mențineți o perspectivă strategică națională în timp ce elaborați răspunsurile**. În plus, sunteți abilitați doar ca **structură de consiliere, nu ca structură decizională**.

Succes!

Etapa 2 - Prezentarea exercițiului în grupuri
10 minute (moderatorul sau facilitatorul în funcție de grup) – 28 iunie

Contextul și actorii implicați

Scenariul are loc într-o țară fictivă denumită Nairia, o țară de mărime medie, cu un grad mare de dezvoltare și membră a unor alianțe:

Este membră a **Alianței Statelor Democratice** (o alianță internațională ce are ca scop promovarea și garantarea drepturilor și libertăților cetățenești) și a **Alianței Forțelor Integre** (o alianță internațională ce are ca scop protejarea țărilor membre în fața unor agresiuni și ingerințe străine).

Primul-ministru aparține **partidului liberal, Partidul Inițiativei Totale**, și și-a făcut un nume în politică prin:

- promovarea intereselor strategice ale **Nairia în plan internațional**;
- adoptarea de politici publice care să sporească **gradul de protecție și reziliență cibernetică** (ex. facilități fiscale pentru companiile în domeniu, atragerea de resursă umană specializată în instituțiile statului, grad sporit de tehnologizare);
- adoptarea de politici publice care încurajează inițiativele antreprenoriale în special în domeniul tehnologic, transformând țara într-un **hub tehnologic regional**.

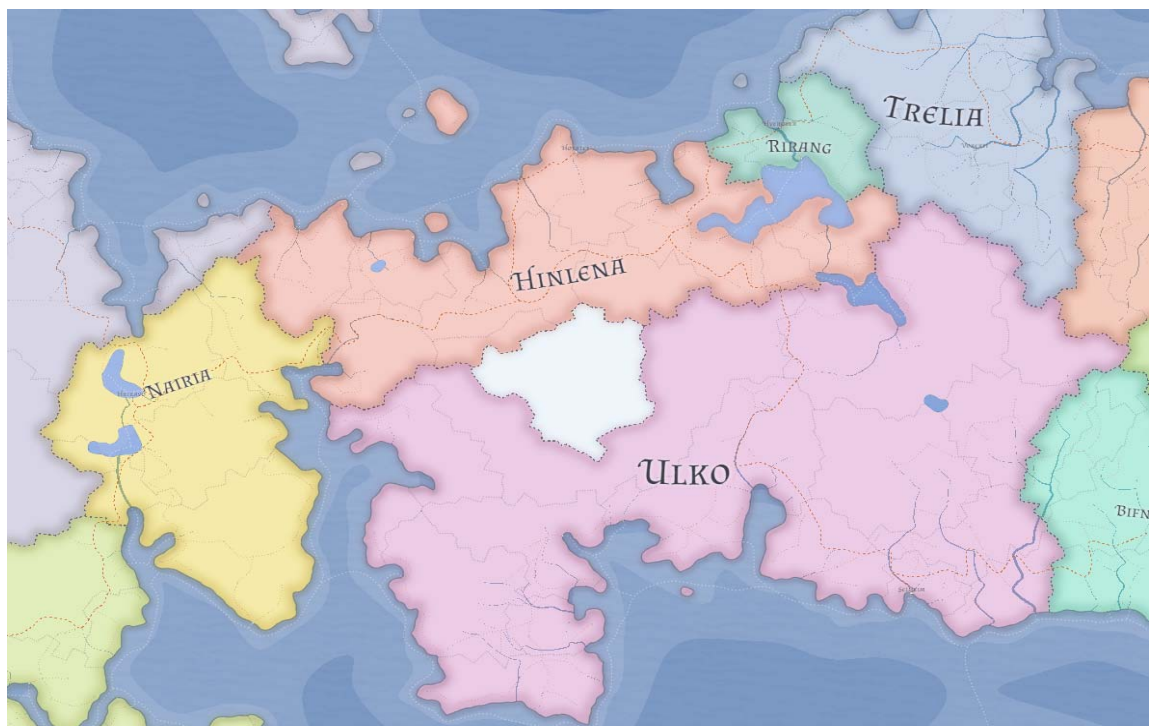
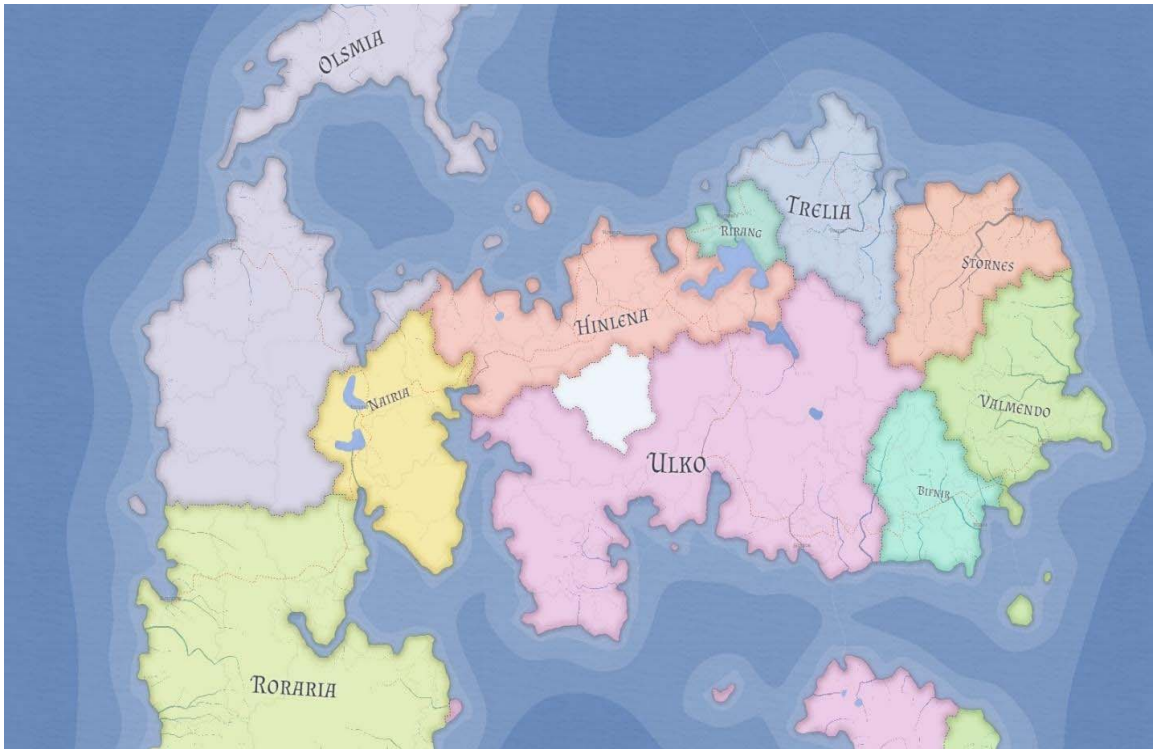
Nairia este în vecinătatea Hinlenei cu care are în comun o serie de elemente culturale, lingvistice și religioase, datorate unui trecut în care au fost parte a aceluiași imperiu (Moranco). Nairia, Hinlena, Rirang și Ulko au făcut parte din Imperiul Moranco, până în urmă cu 200 de ani, când, în urma unor războaie, și-au proclamat independența.

O provincie din Hinlena este Rirang care, în urmă cu 20 de ani, și-a proclamat independența, însă nu este recunoscută la nivel internațional decât de Ulko. Populația din provincia Rirang este majoritar ulkiană, în timp ce **Hinlena are populația atât de etnie ulkiană cât și nairiană**, acesta fiind motivul pentru care Hinlena a făcut parte în ultimii 200 de ani din sfera de influență ulkiană.

Ulko se învecinează cu Hinlena la nord. Conducerea actuală **își dorește să restabilească Imperiul Moranco**, sens în care deja a desfășurat **campanii de propagandă în provincia Rirang**, unde a instalat un guvern care îi este favorabil.

În prezent, campaniile de propagandă ulkiene se concentrează asupra Hinlenei. În iunie 2023, Ulko declanșează un **campanie de atacuri hibride** concertate menite să destabilizeze Hinlena pentru a facilita **anexarea atât a Hinlenei cât și a provinciei Rirang**.

Nairia nu este atacată de Ulko, dar trebuie să analizeze situația creată și să determine gradul de implicare în rezolvarea crizei, având în vedere etnia unei părți a populației din Hinlena, dar și **interesele strategice nairiene și ale celor două alianțe în regiune, precum și stabilitatea întregii regiuni**.

Hărți fictive ale actorilor implicați în scenariu (sursa autorii exercițiului)

SITUAȚIA DE CONSILIERE I

Briefing confidențial

De la: Serviciul de Comunicații Electronice și Securitate Cibernetică al Nairiei

Către: Cabinetul primului-ministru

Ora: 07:17

Raportăm că la ora locală 07:00 a avut loc o **campanie de atacuri cibernetice de tip web-defacement¹** la adresa mai multor **website-uri aparținând unor instituții guvernamentale din Hinlena.**

La accesarea paginilor web aparținând Ministerului de Interne, Ministerului Apărării, Serviciului de Telecomunicații și Acțiune în Spațiul Cibernetic și Departamentului de Situații de Criză din Hinlena, aflat în subordinea Președintelui Hinlenei, **este afișat următorul mesaj:**

„Salutări oamenilor liberi și suverani în gând și spirit ai Hinlenei!

Noi, h4H, suntem revoltați de abuzurile repetate ale celor care „ne conduc statul”. Corupția, abuzurile și puterile străine ne-au distrus în ultimii 20 de ani și nu se mai poate așa! Nici măcar armata nu ne mai poate salva! Au furat tot și și-au băgat în buzunare când ar fi trebuit să cumpere tancuri, avioane, arme și să antreneze militarii Hinlenei. Poate că dacă nu ar fi fost atâția nairieni care să ne conducă, am fi fost mai bine.

Astăzi i-am pus pe mut și am oprit lanțul de minciuni, persecuție și bătaie de joc la care am fost supuși de atâta timp. „Măine” îi vom opri de tot.

Alăturați-vă nouă, rămânem singura speranță.

To be continued!

h4H”

În acest moment **nu deținem date și informații** suplimentare cu privire la derularea altor atacuri cibernetice la adresa rețelelor și sistemelor informatice din Hinlena. Menționăm că anterior atacurilor cibernetice menționate în acest briefing, nu am observat nicio activitate a grupării **h4H**.

¹ Web-defacement sau defacement este un atac cibernetic în care **este înlocuit conținutul legitim al unei pagini web cu mesajele proprii ale hackerilor care derulează atacul.** În general, mesajele pot aborda teme politice, religioase sau pot prezenta conținut neadecvat menit să îi pună într-o lumină proastă pe administratori.

Informația ajunge în presa din Nairia și apar comentarii în social-media (neatribuite clar cetățenilor din Nairia sau celor din Hinlena).

	<p>Breaking News televiziune din Nairia Ora 07:45</p> <p>Vă informăm că în urmă cu aproximativ 30 minute a avut loc o campanie de atacuri cibernetice de tip web-defacement² la adresa mai multor website-uri aparținând unor instituții guvernamentale din Hinlena. Aceste site-uri nu mai sunt funcționale în acest moment și nu se știe exact care este de fapt scopul atacurilor.</p> <p>Surse confidențiale din guvern ne informează că cel mai probabil atacurile au fost plănuite și executate de o grupare de hacking asociată statului Ulko în scopul de a destabiliza guvernarea din Hinlena.</p> <p>Expertul în politică internațională Stratulat Yockovicus explică: „Scopul unei astfel de campanii inițiate cel mai probabil de Ulko este de a submina leadership-ul din Hinlena, de a declanșa un posibil conflict intern care ar facilita răsturnarea guvernului aflat acum la putere, posibil organizarea unor referendumuri de anexare a țării, împreună cu provincia Rirang la Ulko. Să nu uităm că dorința cea mai mare a premierului din Ulko este să vadă Imperiul Moranco refăcut. Dacă aceste presupuneri se dovedesc adevărate, nu putem să minimalizăm pericolul pentru Nairia. Un astfel de imperiu la granița noastră, mai ales dată fiind apartenența noastră acum 200 de ani la același imperiu și ambițiile declarate ale primului-ministru ulkian, poate conduce la destabilizarea Nairia și chiar la declanșarea unui război. Părerea mea este că Nairia nu poate fi doar un observator neutru în această situație, ci ar trebui să sprijine Hinlena în rezolvarea atât a crizei cibernetice, cât și a celei informaționale pe cât posibil. Apelez la guvernul nairian să ia situația în serios, să discute cu partenerii strategici și să întocmească un plan de măsuri.”</p>
	<p>Utilizator 273: Ulko a luat-o razna de tot. Cum adica, mah, să ataci alta tara suverana?!?!? Doar pentru ca un nebun are vise de preamarire!1 Cum scapam de ala, ca parca vad ca o sa vina si peste noi in curand ca vezi doamne suntem tot de-ai lui. 300k likes 100k shares</p> <p>Utilizator 898: Da, eu sunt de acord cu h4H astia. Coruptia ucide frate, nu vad si ei in ce hal suntem, vai de noi. nu mai avem nimic, nici industrie, nici armata, abia avem ce manca de pe-o zi pe alta. asa nu se mai poate. da, sa ne ia Ulko odata ca o sa ne fie mai bine, fac aia ordine 250k likes 4000 shares</p> <p>Utilizator 456: Pfaa, ce bine a zis asta, chiar asa. m-am saturat de nairineii astia care ne conduc cu aerele lor de mari granguri. cum ne fac ei favoruri cand ne ajuta cu una si alta. de fapt vor sa le fim supusi, noi si guvernul nostru. pe aia din guvern i-au convins, pe noi nu, nu mai vrem guvernul asta, gata, jos cu coruptii 200k likes</p>

² Web-defacement sau defacement este un atac cibernetice în care este înlocuit conținutul legitim al unei pagini web cu mesajele proprii ale hackerilor care derulează atacul. În general, mesajele pot aborda teme politice, religioase sau pot prezenta conținut neadecvat menit să îi pună într-o lumină proastă pe administratori.

	<p>1500 shares</p> <p>Utilizator 0798: ulko astia nu ne mai lasa o data in pace!!!! ce tot vor de la noi ca m.am saturat de ei peste cap. incercam si noi sa nevдем de viata si se tot baga astia sa ne traga inapoi in imperiul lor de tot rasul. poate or reusi totusi nairienii sa ne salveze cumva</p> <p>240k likes 2000 shares</p> <p>Utilizator 657: Am tot crezut ca vom scapa de Ulko. Am crezut ca vom ajunge si noi sa fim parte din Alianta Statelor Democratice, dar nu se poate. oricat de mult încercăm sa ne eliberam, intotdeauna gaseste Ulko o metoda sa ne traga inapoi.</p> <p>180k likes 150 shares</p> <p>Utilizator 1075: vad ca ni se tot zice ca Ulko ne-a atacat, dar de unde stiu asta?! eu zic ca totul e un complot al nairienilor ca sa puna mana complet pe tara noastra. ca stim ca ne vor resursele, mai ales terenurile agricole. si acum dau vina pe Ulko. dar de fapt Ulko nu vrea decat sa ne ajute, sa ne scape de coruptii astia care ne-au vandut deja catre nairia fara nici o jena si care ne-au si lasat fara aparare in fata lor.</p> <p>500k likes 100k shares</p> <p>Utilizator 345: Nairienii astia sunt niste mari smecheri. s-au infiltrat peste tot in guvern, au pus mana pe armata, au furat tot ce se putea fura, suntem fara aparare acum. si acum vine lovitura suprema, cica ne ataca Ulko si ei vor sa ne salveze. hai sa fim seriosi domne ca rad si curcile de asa un plan transparent.</p> <p>550k likes 150k shares</p> <p>Utilizator 2630: clar, nairienii astia vor sa ne rupe de tot de Ulko, ca le e teama de ce mari am fi daca am fi cu Ulko</p> <p>600k likes 120k shares</p> <p>Utilizator 784: Ce ne tot pasa atata de astia din Hinlena? Sunt niste inapoiati totali, vai de capul lor. acum sa le dam din resursele noastre pentru care noi am muncit atata ca sa ce?! ca tot niste parliti de fani Ulko raman?!?!</p> <p>300k likes 80k shares</p>
--	---

Informare confidențială

De la: Serviciul de Intelligence al Nairiei
Către: Cabinetul primului-ministru
Ora: 08:30

Cu referire la situația de CRIZĂ CIBERNETICĂ ȘI INFORMAȚIONALĂ EXISTENTĂ ÎN HINLENA, vă aducem la cunoștință următoarele aspecte:

1. În mediul relațional al grupării de hackeri Sp00kS3C, preponderent format din persoane cu cetățenie hinleniană, se vehiculează ideea conform căreia, Antonio PARUSCOV este implicat în atacurile cibernetice derulate la adresa site-urilor guvernamentale din Hinlena.

În continuare prezentăm o serie de elemente referitoare la Antonio PARUSCOV:

- Antonio PARUSCOV este cetățean al Hinlenei, etnic ulkian, cu reședința stabilă în Corpik (capitala provinciei Rirang).
 - Acesta este cunoscut pentru coordonarea activității unei facțiuni a grupării de hackeri Sp00kS3C, Tr0llDeffy, care a derulat în trecut atacuri cibernetice de tip *Distributed Denial of Service*, *SQL Injection* și *ransomware* asupra unor infrastructuri guvernamentale aparținând unor state membre ale Alianței Forțelor Integre, inclusiv asupra Nairiei.
 - Pe fondul unor divergențe pe care PARUSCOV le-a avut cu liderul grupării Sp00kS3C, Tony RANG, acesta a continuat să deruleze atacuri cibernetice prin utilizarea exclusivă a denumirii facțiunii din care făcea parte, Tr0llDeffy. Din această facțiune mai fac parte Vladko GOLAZZO, cetățean hinlenian, etnic ulkian și Michel FREIER, cetățean ulkian, etnic ulkian.
 - Într-o discuție informală recentă, Antonio PARUSCOV a afirmat următoarele: „Acum e șansa noastră să scăpăm de nairienii ăștia. Mama (nn. probabil leadership-ul Ulko, având în vedere că orașul capitală este Mamaburg) ne dă bani, oameni și cele mai șmechere tool-uri ca să-i facem pe ăștia. Unde mai pui că au pregătit băieții și chestii din astea psihologice pentru populație. De astea de bagă spaima în ei că guvernul îi lasă baltă. Oricum i-au lăsat. N-au nicio șansă... Eu îi pun pe băieții mei la treabă și le punem sistemele pe pauză. Nici să scoată cardul din buzunar n-o să mai poată. Nu mai zic de pastile și doctori. O să fie mare haos! Praf îi facem.”
2. Având în vedere **corelarea dintre evenimentele recente (i.e. atacurile cibernetice de tip defacement asupra site-urilor guvernamentale din Hinlena) și elementele referitoare la Antonio PARUSCOV, apreciem cu un grad ridicat de probabilitate că acestea au fost derulate de persoana în cauză.** De asemenea, apreciem că *h4H* este un pseudonim utilizat de Antonio PARUSCOV special pentru acest scop, pentru a separa persoana sa și Tr0llDeffy de evenimentele recente.

Comunicat de presă

De la: Serviciul de intelligence al Nairiei, Centrul OSINT

Către: Cabinetul primului ministru

Ora 09:00

Ca urmare a activităților OSINT derulate de serviciul nostru, vă aducem la cunoștință următoarele aspecte privind starea de securitate din Hinlena:

- La ora 08:30, Președintele Hinlenei a susținut o **declarație de presă privind evenimentele recente derulate în spațiul informațional și cibernetic al republicii.**
- **Redăm pe scurt discursul Președintelui:**

Dragi Hinlenieni,

Mă adresez astăzi în fața dumneavoastră pentru a-mi exprima îngrijorarea și pentru a condamna ferm activitățile derulate în spațiul informațional în vederea subminării democrației țării noastre. Din păcate, în spatele acestor atacuri se află entități statale care nu doresc continuarea parcursului democratic și pro-occidental al Hinlenei.

A răspunde mesajelor menite să destabilizeze intern Hinlena și să altereze imaginea statului nostru pe plan extern, este lipsit de sens, deoarece am genera o accentuare a activităților ostile din spațiul informațional hinlenian. Important este să acționăm!

Astfel, pentru a evita materializarea unor evenimente care să pună în pericol suveranitatea și independența Hinlenei, adresez partenerilor noștri rugămintea de a ne sprijini în demersurile de remediere a riscurilor de securitate materializate astăzi! Combaterea atacurilor derulate în spațiul informațional este o responsabilitate comună, dat fiind faptul că acesta nu are frontiere și nu se supune normelor internaționale convenționale. De asemenea, rog cetățenii Hinlenei să trateze cu precauție toate informațiile circulate în spațiul mediatic în această perioadă și să îi asigur că statul hinlenian face toate demersurile necesare pentru a remedia situația curentă.

Vă mulțumesc pentru atenție și vă asigur că Hinlena va rămâne unită și independentă!

Briefing confidențial

De la: Serviciul de Comunicații Electronice și Securitate Cibernetică al Nairiei

Către: Cabinetul primului ministru

Ora: 09:15

Raportăm că la ora locală 08:45 a avut loc o campanie de atacuri cibernetice de tip *Distributed Denial of Service (DDoS)*³ al cărei efect a fost indisponibilizarea capacității de comunicare publică a principalului post de televiziune din Hinlena, *Televiziunea Hinleniană*.

Atacul cibernetic a indisponibilizat atât infrastructura IT&C care facilita derularea activităților mediatice, cât și pe cea care asigură comunicarea postului de televiziune cu alte entități.

În acest context, **evidențiem două riscuri:**

1. Pierderea contactului *Televiziunii Hinleniene* cu alte entități este în măsură să **izoleze postul de televiziune de atât de entități similare din exterior, cât și de colaboratorii acesteia.**
2. **Imposibilitatea de realizare a activităților mediatice** este în măsură să genereze o **lipsă de coerență în comunicarea oficială** la nivelul statului hinlenian și să accentueze criza din spațiul informațional și cibernetic existentă în acest moment. Acest risc este accentuat și de faptul că *Televiziunea Hinleniană* este unul dintre puținele posturi de televiziune din Hinlena care respectă

³ DDoS este un atac cibernetic menit să afecteze sau chiar să întrerupă disponibilitatea unui anumit serviciu online. Practic, victima unui atac cibernetic DDoS nu mai poate utiliza serviciile infrastructurii IT&C compromise.

criteriile de obiectivitate jurnalistică. Televiziuni precum *Regina TV*, *Adevărul Național* sau *Colectiv TV* au fost asociate de-a lungul timpului cu activități de promovare a mesajelor strategice ulkiene.

În evaluarea noastră, **singura modalitate de comunicare mediatică pe care o mai are la dispoziție în acest moment guvernul Hinlenei este postul radio *Hinlena FM***. Ne manifestăm disponibilitatea de a acorda sprijin pentru diminuarea riscurilor de securitate din Hinlena!

Mesaj de cooperare internațională

De la: Alianța Statelor Democratice

Către: Cabinetul primului ministru - toate statele aliate

Ora 10:00

Am luat act de **activitățile hibride derulate pe teritoriul Hinlenei**, în special pe linie informațională și cibernetică. Monitorizăm cu atenție situația și adresăm rugămintea tuturor statelor aliate de a sprijini guvernul hinlenian, având în vedere că acțiunile de acest tip sunt în măsură să perturbe echilibrul strategic al Alianței.

Cu toate că nu există o certitudine în acest sens, acțiunile din această dimineață se circumscriu celor derulate de Ulko în statele aflate în sfera de influență. **Sprijinul în aceste situații trebuie să fie oferit cu rapiditate, având în vedere că o parte dintre statele Alianței împărtășesc mai mult decât relații diplomatice și economice cu Hinlena**, existând legături puternice din punct de vedere cultural, istoric și lingvistic.

Vă asigurăm că Alianța Statelor Democratice va oferi tot sprijinul necesar pentru remedierea situației de securitate din Hinlena!

Briefing confidențial

De la: Serviciul de intelligence al Nairiei, Centrul OSINT

Către: Cabinetul primului ministru

Ora: 11:30

Analiza informațiilor din social media (transmise în perioada imediat ulterioară atacului) asociate conturilor utilizatorilor din Hinlena a identificat **o serie de mesaje cheie diseminate și promovate intens prin utilizarea de boți și trolli care pot fi asociați Serviciului de Informații Externe al Ulko**.

Aceste mesaje au următoarele elemente comune:

- **acuzarea Nairiei** de ingerințe în guvernarea Hinlena
- **blamarea Nairiei** pentru corupția din guvernul hinlenian (prin impunerea numirii unor supuși nairieni în poziții cheie)
- **lăudarea Ulko** pentru sprijinul concret pe care îl acordă Hinlenei

- **promovarea ideii** că alipirea Hinlenei la Ulko ar fi o mișcare înțeleaptă pentru protejarea intereselor naționale în fața agresivității Nairia

În același timp, observăm că o serie de mesaje cheie destabilizatoare sunt diseminate și pe paginile de social media din Nairia, tot prin intermediul boților și trollilor asociați Serviciului de Informații Externe al Ulko.

Acestea mesaje se centrează pe următoarele idei:

- **Hinlena nu merită ajutorul Nairiei pentru că nu sunt decât niște supuși ai Ulko**
- **Nairia nu ar trebui să cheltuiască fonduri proprii pentru a salva Hinlena**
- **Nairia nu ar trebui să trimită ajutoare și personal calificat pentru a sprijini Hinlena să oprească acest atac**

	<p>Știri radio Hinlena Ora 12:00</p> <p>Stimați cetățeni, Vă informăm că la ora 08:45 gruparea h4H a atacat Televiziunea Hinleniană și i-a blocat transmisia prin intermediul unui atac cibernetic de tip <i>Distributed Denial of Service (DDoS)</i>.⁴ Nu se știe cu certitudine cine este în spatele atacului, dar guvernul vă roagă insistent să nu intrați în panică. Specialiștii guvernamentali lucrează intens pentru stoparea atacului cibernetic. Avem nevoie să rămânem uniți în fața acestei agresiuni.</p>
	<p>Breaking news Ora 13:30</p> <p>În urma atacurilor hibride la care Hinlena a fost supusă în ultimele ore, care au destabilizat atât site-urile guvernamentale cât și Televiziunea Hinleniană, premierul a luat decizia de a purta discuții cu omologul său pentru a identifica cele mai optime măsuri de sprijin pentru stoparea atacului hibrid, repunerea în funcțiune a site-urilor și a postului de televiziune și combaterea atacului informațional care amenință să destabilizeze guvernul din Hinlena.</p>

Aveți la dispoziție 40 de minute pentru a formula recomandările consilierilor și a pregăti mesajele.

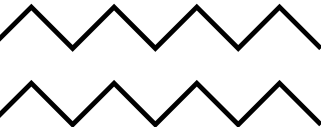
Etapa 4 – Prezentarea rezultatelor pe grupuri – 100 de minute (29 iunie 2023)

Fiecare grup va selecta un purtător de **cuvânt care va prezenta periodic recomandările celei de criză. Fiecare prezentare va avea maxim 15 minute** – sunt încurajate discuțiile.

⁴ DDoS este un atac cibernetic menit să afecteze sau chiar să întrerupă disponibilitatea unui anumit serviciu online. Practic, victima unui atac cibernetic DDoS nu mai poate utiliza serviciile infrastructurii IT&C compromise.

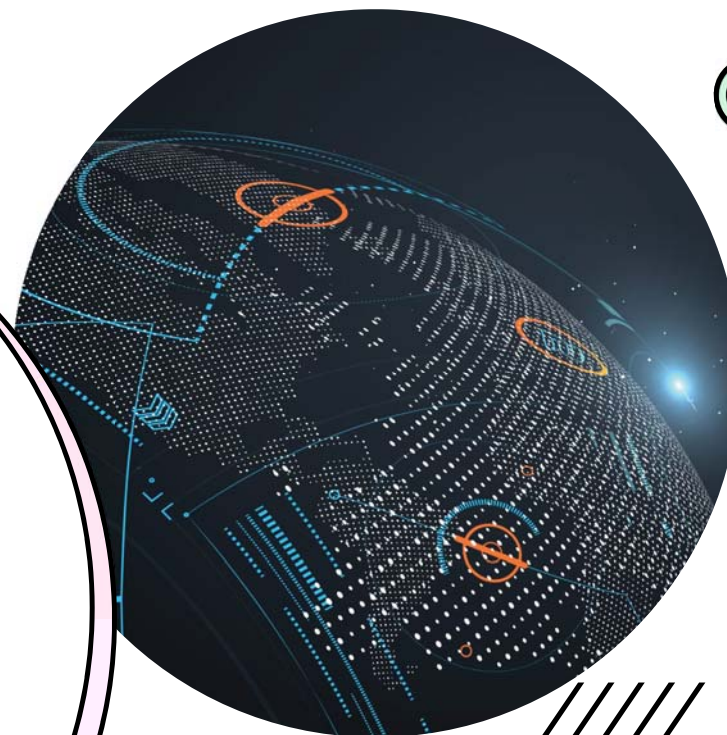
Primul Ministru este preocupat de situație și cere grupului de consilieri din celula de criză o **analiză a situației create (cu informații esențiale și precise)**. Mai precis, primul ministru din Nairia dorește răspunsuri la următoarele întrebări:

Întrebare	Răspuns/ mesaj
<ul style="list-style-type: none"> ● Ce ar trebui să ia în calcul Cabinetul Primului ministru cu privire la perspectivele de evoluție a situației pe termen scurt (ore, zile, săptămâni) și pe termen lung (luni, ani)? ● Care ar fi perspectivele de evoluție a situației pe termen lung (luni, ani) pentru Nairia și Alianța Forțelor Integre? 	
<ul style="list-style-type: none"> ● Care sunt principalele riscuri de securitate pentru Nairia? 	
<ul style="list-style-type: none"> ● Ce modalități de intervenție / ajutor ar putea Nairia oferi în cadrul discuțiilor primului ministru nairian cu omologul său din Hinlena? 	
<p>Ce mesaje publice ar putea transmite autoritățile din Nairia către:</p> <ol style="list-style-type: none"> a) cetățenii nairieni pentru a le obține acordul pentru sprijinirea guvernului din Hinlena și oferirea de ajutor către Hinlena? b) către cetățenii din Hinlena pentru a le spori reziliența în fața acțiunilor hibride generate de Ulko? 	

*B u s o l a
S e c u r i t ă ț i i ș i
A p ă r ă r i i
E u r o p e i : u n a n
d e l a m a r e a
p r o i e c ț i e
s t r a t e g i c ă . C u m
s e v e d e a c e a s t a
î n c â m p u l t a c t i c ?*

LECT.DR. ADRIAN STAN,
BUCUREȘTI, 27 Iunie 2023
EUSEGOV

Agenda prelegerii

- 1. Progresul înregistrat la un an de la lansarea Busolei Strategice
- 2. Configurația noului instrumentar al Busolei
- 3. Planificarea în domeniul apărării, borne atinse și impedimentele acestui proces
- 4. Lecțiile învățate din review-ul strategic și agenda noilor priorități
- 5. Concluzii

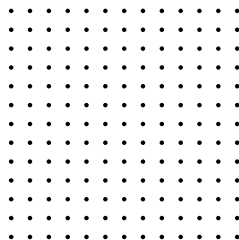
DEVELOPING A STRATEGIC COMPASS TO GUIDE OUR ACTIONS

The Strategic Compass will help strengthen a common European security and defence culture and help define the right objectives and concrete goals for our policies.

The Strategic Compass will address four different, inter-linked areas:

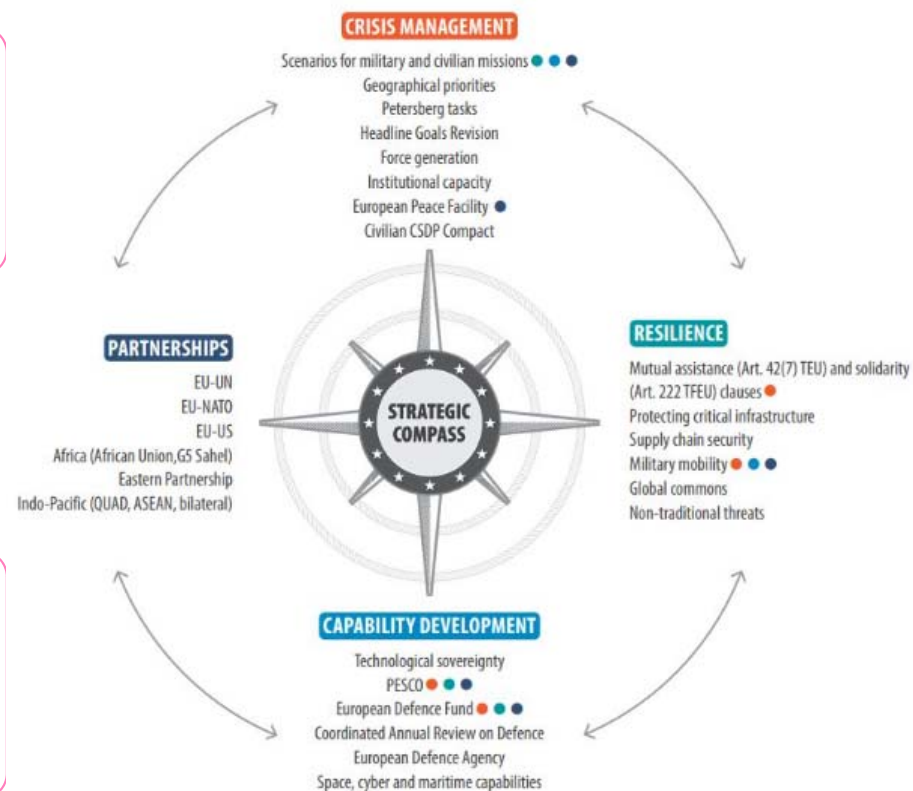
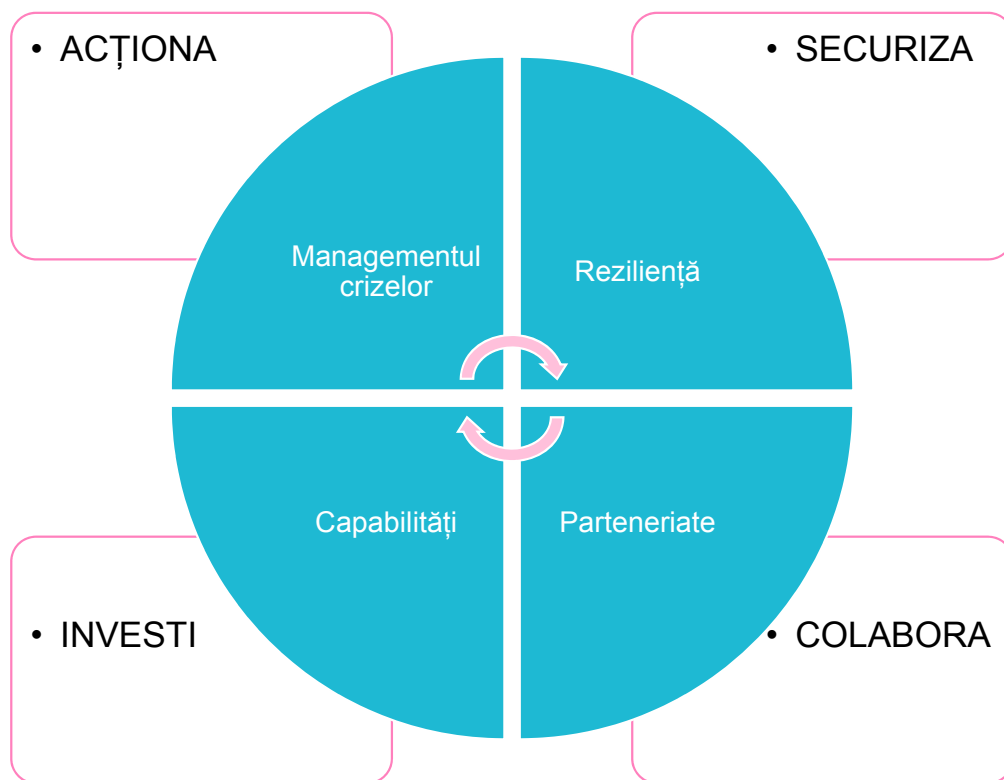

80 de acțiuni concrete și un calendar asumat până în 2030

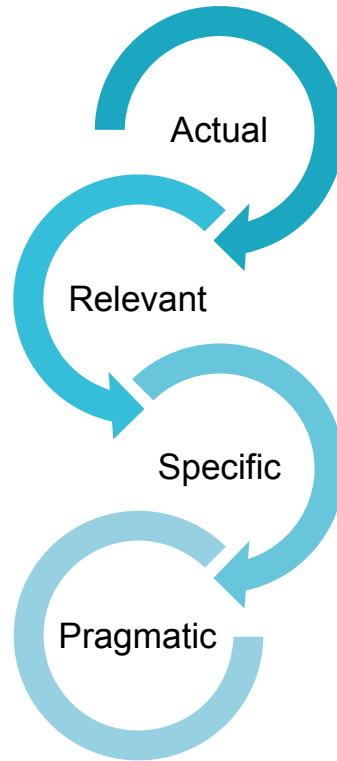

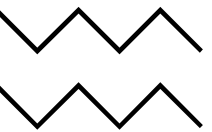
Pilonii de construcție ai Busolei

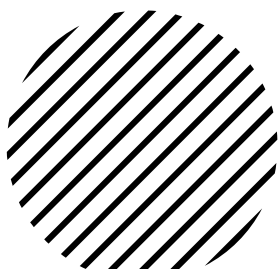

Care sunt elemente ce dau greutate și valoare operațională Busolei

ACȚIONA

Civilian Compact
2023

EUMAM

Misiunea civilă din
Armenia

Misiunea de
Parteneriat din Niger

EUCAP Sahel Niger

Extinderea finanțării
prin Mecanismul
European de Pace

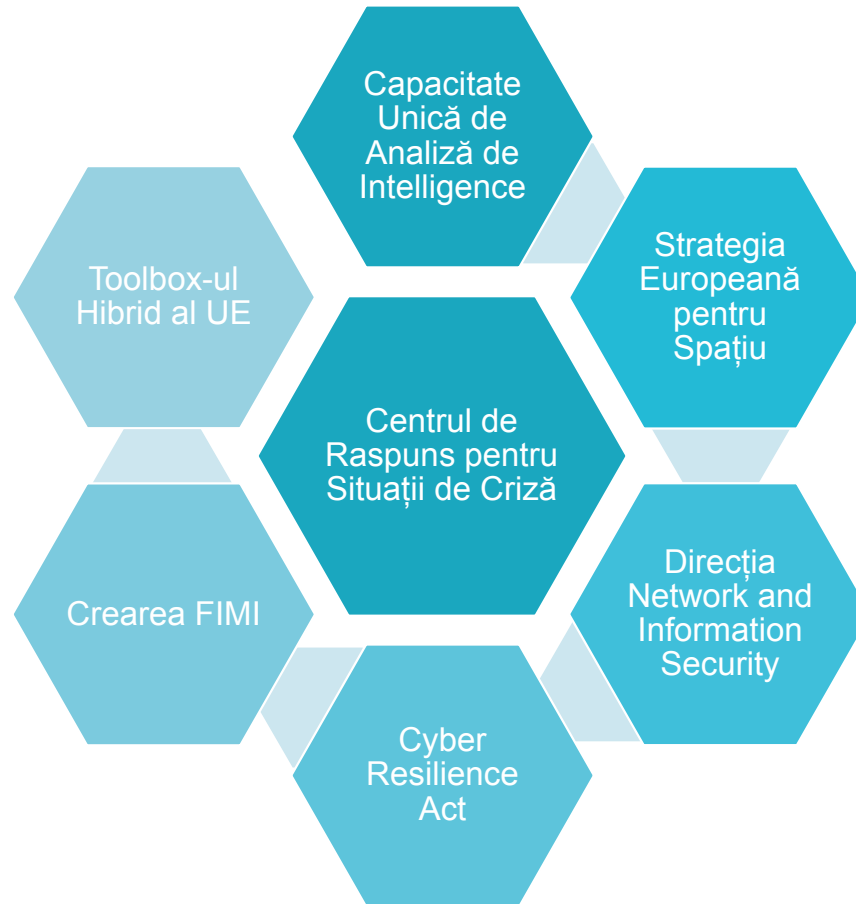
Capacitatea de
Mobilizare Rapidă a
UE

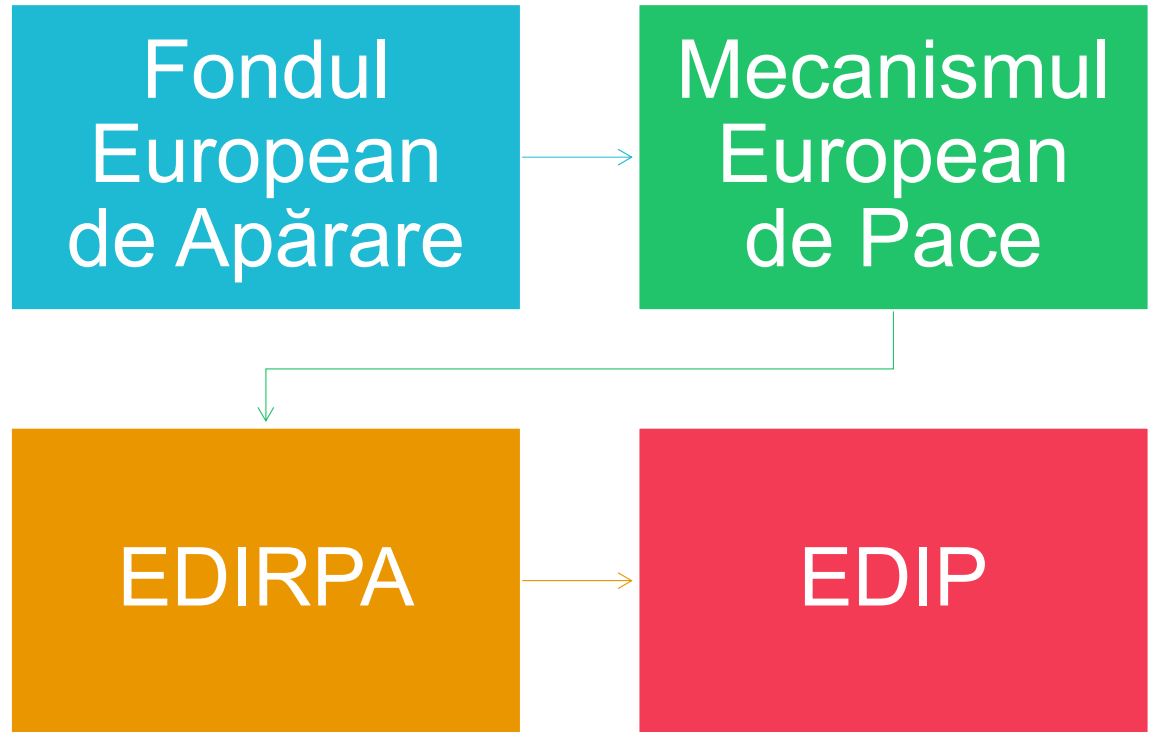
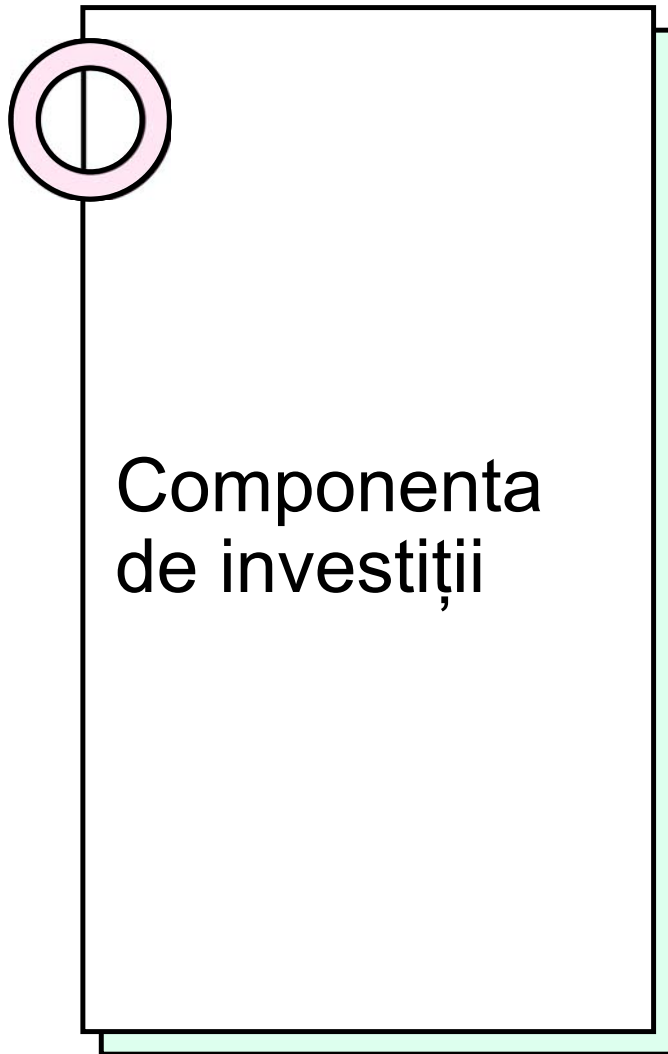
Extinderea
mandatului pentru
Military Planning and
Conduct Capability

Noul Plan pentru
Mobilitate Militară

Componenta de securitate

Componenta de parteneriat

- Parteneriatul strategic cu NATO
- Cooperare extinsă cu ONU și OSCE
- Cooperare cu Uniunea Africană, în operațiuni de sprijinirea a Păcii, 730 mil euro pentru 2021-2024 (EPF)
- Formatele bilaterale cu UK, Norvegia și Canada
- Asistența privind Ucraina, Moldova, Georgia, Balcanii de Vest
- Progrese limitate în Asia Pacific, America Latină, dialoguri anuale

Planificarea în domeniul apărării

- 1. Ce anume blochează cooperarea?
- 2. Cât de dificilă este tranziția de la național la multinațional?
- 3. Cum ne sincronizăm prioritățile în materie de proces decizional?

Ce lecții am
învățat din
review-ul
strategic al
Busolei?

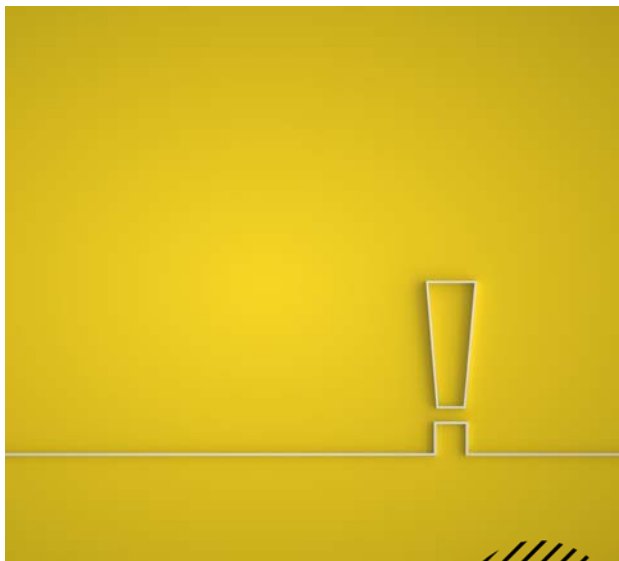
**LIFE'S BEST
LESSONS SEEM TO
BE LEARNED AT
THE WORST TIMES.**

"With the return of large-scale,
state-to-state conflict to
Europe, what must our future
military capabilities look like?"

JOSEP BORRELL

O posibilă agendă de priorități

- Un proces de luare a deciziilor mai robust
- Angajamente bugetare pe termen lung
- Procese de planning mai atent conturate și definite
- Planuri de investitii pentru perioade extinse
- Optiunea multinatională ca prioritate
- Standardizarea comunicarii tactice si a sistemului de informatii de la nivel european.
- Sprijin pentru cresterea fondurilor bugetare de la nivelul UE pentru proiecte de cooperare in domeniu

... În loc de concluzii

- Care este dozajul corect între a acoperi actualele goluri și investițiile în noile tehnologii și sisteme?
- Ce capacități ar trebui prioritizate pentru a răspunde simultan la nevoile tactice și operationale, cum le coroborăm cu obiectivele industriale de la nivel național?
- Mai avem vreo responsabilitate în câmpul tactic pe care ar trebui să o prioritizăm?

Lect. univ. dr. Adrian Stan

- stan.adrian@animv.eu
- adrian.stan@ubbcluj.ro

Războiul din Ucraina. Inovații în combaterea dezinformării

Alina Bârgăoanu
26 iunie 2023

Noul ecosistemul informațional (1)

Factorul tehnologic

Factorul geopolitic (blocurile regionale informaționale)

Noul ecosistem informațional (2)

Distincții estompate:

- Intern/ extern
- Război/ pace – The Age of Unpeace (Mark Leonard)
- Real/ ne-real (realitate computerizată, gamificare, deepfake, ChatGPT)
- Mainstream media – social media

Noul război informațional (1)

- **Exploatarea dependenței de tehnologie**
- **Exploatarea interdependențelor (globalizare + tehnologie)**

Exploatarea incertitudinii

“Influence operations are essentially weaponized uncertainty” (Nathaniel Gleicher, Facebook’s head of cybersecurity policy)

Originea virusului Sars-CoV-2

NordStream

Incertitudine extemă: amenințarea nucleară

Efecte

Polarizare

Derută

Apatie

Nesiguranță

Detășare

Paranoia

Neîncredere

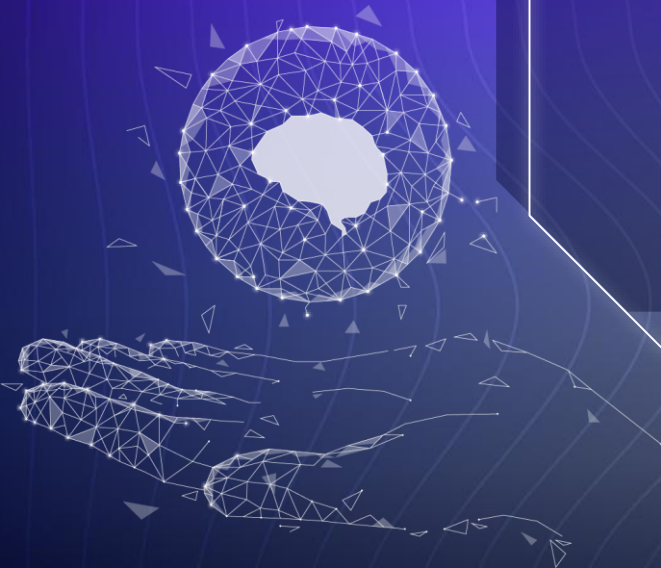
Oboseală

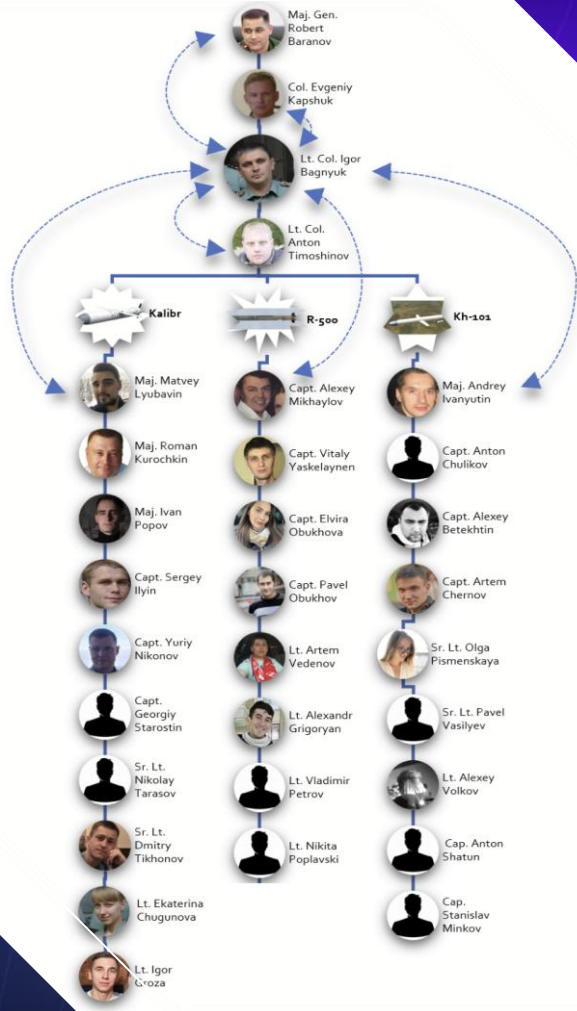
Noul război informațional (2)

Niall Ferguson, “The Fates of Ukraine and Putin Turn on 7 Forces of History”,
<https://www.bloomberg.com/opinion/articles/2022-03-09/niall-ferguson-ukraine-invasion-struggles-could-be-the-end-for-putin>

“De data aceasta, am sărit de la ciumă la război. În 1918, am sărit de la război la ciumă”

Inovații (1)

Pre-bunking (Ucraina, Republica Moldova):

<https://thedispatch.com/article/the-pros-and-cons-of-deterrence-by/>

OSINT, CSINT, jurnalismul de investigație – Bellingcat:

<https://www.bellingcat.com/news/uk-and-europe/2022/10/24/the-remote-control-killers-behind-russias-cruise-missile-strikes-on-ukraine/>

Inovații (2)

Implicarea companiilor satelitare (Maxar Technologies):
<https://www.livescience.com/bucha-massacre-captured-satellite>

Apelul la tehnologie

Team Partner

PALANTIR

Palantir Technologies is a software company that builds enterprise data platforms for organizations with highly complex and sensitive data environments.

From building safer cars and planes, to discovering new drugs and combatting terrorism, Palantir helps customers across the public, private, and nonprofit sectors transform the way they use their data. Palantir is headquartered in Denver, with major offices in New York, Washington, D.C., London, and Paris.

Data analytics pentru stabilirea țintelor:

<https://www.reuters.com/technology/ukraine-is-using-palantirs-software-targeting-ceo-says-2023-02-02/>

Data analytics pentru documentarea crimelor de război

<https://fedscoop.com/palantir-to-help-ukraine-process-data-in-war-crimes-investigations/>

Războiul memetic

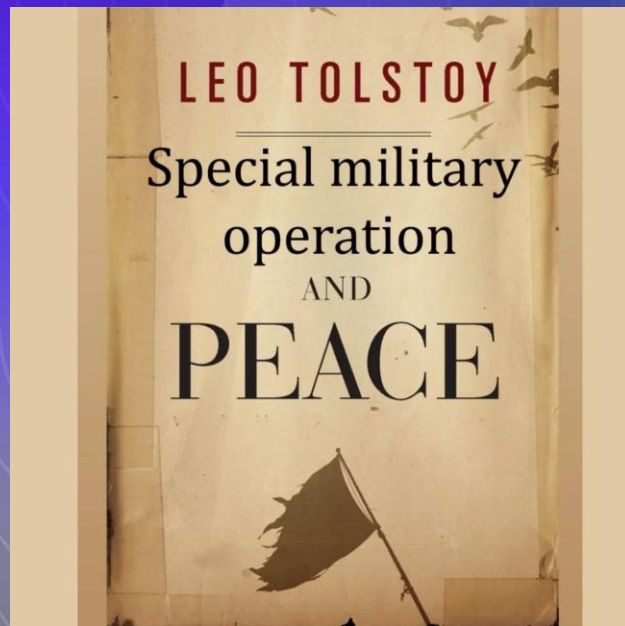
Meme war:

<https://www.demilked.com/russo-ukrainian-war-memes/>

Războiul memetic (2)

Meme war: <https://www.demilked.com/russo-ukrainian-war-memes/>

Gamificarea

<https://www.cresta-awards.com/special-love-operation>

specialloveoperation.com

A WAY TO OUTSMART PUTIN'S LIES. ON TINDER.

CONTEXT
Putin started a war in Ukraine and with it a dramatic censorship and propaganda blitz about the atrocities and called an all-out war just a Special Military Operation. Blocked Facebook, Twitter, Instagram plus 2,000 news websites operating in Russia. Thus, everyday Russians didn't have access to the truth about the invasion of Ukraine.

INSIGHT
As a former censorship intensifier, Tinder has continued to operate normally, we discovered that by using Tinder's Passport feature, we can bypass the censorship, get in contact with everyday Russians and show them the truth that Putin tries to hide from them.

IDEA
We launched the Special Love Operation, an invitation to anyone who hates the war to outsmart Putin's censorship. By simply changing the location on Tinder to anywhere in Russia, anyone can show Russian pictures and messages about the tragedy and resistance happening in Ukraine.

133	+40	+11	0
COUNTRIES REACHED	NEWS ARTICLES	MILLION ORGANIC REACH	MEDIA BUDGET

▶ 0:00 / 1:29

Logos: reddit, Like La Monde, @LUSPENNIS, GUMPERN, appwork, Hando, sofferent, Herd

Utilizarea star-systemului

Luke Skywalker “I am Zelenskyy’s good soldier:
<https://www.politico.eu/article/luke-skywalker-ukraine-war-mark-hamill-volodomyr-zelenskyy-good-soldier/>

<https://apnews.com/article/russia-ukraine-star-wars-luke-hamill-app-08ec03bf1a2c9c0378857090079f00f9>

Apelul la motivele culturale

Little wings, a story of hope:

<https://www.akqa.com/work/akqa/little-wings/>

A STORY OF HOPE [ІСТОРИЯ НАДІЇ]

Concluzie

Inovația este unul dintre răspunsuri

Sinergii între domenii noi/ emergente: tehnologie,
OSINT, CSINT, umor, entertainment, branding, cultură

Muțumesc!
Alina Bârgăoanu

**Ediția a III-a a Școlii de Vară
Comunicare Strategică, Guvernanță și Securitate în Uniunea Europeană
Campus Central ANIMV, Clădirea Inteligent, sala LCFI 1**

**Sesiune de dezbatere cu tema
Generative AI: provocări și posibile răspunsuri
Joi, 29 iunie 2023, 16.40 – 18.20**

Scopul: Școala de vară cu tema *Comunicare Strategică, Guvernanță și Securitate în Uniunea Europeană* propune abordare interdisciplinară, deschidere către societatea civilă și metodologii de predare și cercetare inovatoare. În fiecare an am propus în dezbateri o temă actuală de pe agenda de securitate a UE, în 2023 aceasta fiind reglementarea inteligenței artificiale, inclusiv a instrumentelor de IA generativă. Scopul nostru este ca la finalul dezbaterii să subliniem câteva dintre provocările utilizării instrumentelor bazate pe IA generativă în domeniul educațional și posibile abordări/ răspunsuri.

Moderator

Prof. univ. dr. Irena CHIRU

Participanți

Prof. univ. dr. Ioan DEAC, ANIMV

Conf. univ. dr. Cătălin VRABIE, SNSPA

Expert dr. Ligia BĂTRÎNCA, ITA

Expert Costinel ANUȚA

Studenți doctoranzi (ASE, SNSPA, UB, INAP, ANIMV)

Propunere direcții de dezbatere (la care se adaugă întrebările ad-hoc venite din partea studenți):

- ✓ Ce este și ce nu este un instrument bazat pe IA generativă? În ce domenii poate fi utilizat?
- ✓ Care sunt necunoscutele instrumentelor IA de uz general în rândul cărora se înscriu și cele bazate pe IA generativă?
- ✓ Care este rolul factorului uman și care sunt principiile etice în utilizarea instrumentelor bazate pe IA generativă?
- ✓ Care sunt provocările (etice, juridice, de securitate, creative, de responsabilitate etc.) utilizării extensive a instrumentelor bazate pe IA generativă în domeniul educațional?
- ✓ Cum putem valorifica potențialul inteligenței artificiale în general și a instrumentelor bazate pe IA generativă în domeniul educațional?
- ✓ Este posibil ceea ce propune Uniunea Europeană prin IA Act: testarea strictă a oricărei soluții bazate pe IA înainte de lansare pentru a determina nivelul de risc?

Disclaimer

Perspectivile exprimate in aceasta prezentare nu reprezinta perspectiva vreunei institutii cu care sunt asociat, a ANIMV, a vreunui guvern national, a Uniunii Europene sau NATO.

Continutul folosit in aceasta prezentare este menit a declansa discutii asupra unor perspective diverse si nu trebuie inteles ca sugestie de gandire politica, doctrinara, academica, de guvernanta sau securitate.

Continutul si livrarea sa sunt responsabilitatea mea exclusiva.

Utilizarea perspectivelor folosite in aceasta prezentare in alt context si consecintele care decurg tine de responsabilitatea fiecarui participant la aceasta dezbateri.

Alex Fotescu / 28.6.23

Alex Fotescu / Aria in care putem dialoga

- Fellow la German Institute for Defence & Strategic Studies : mediul informational, AI, scenarii.
- Cercetator la Helmut Schmidt University, Hamburg : rezilienta, coeziune, cooperare internationala.
- ESDC Doctoral Fellow : cognitive warfare & hybrid threats.
- Consultant : comunicare, strategie, risc.
- Analyst : geostrategie, activitati hibride, politici europene.
- Abordari : multiple, dar, de obicei, utile (sper).

Alex.Fotescu@FutureGovernance.org | <https://www.linkedin.com/in/fotescu/>

Operaționalizarea visului European

**Despre destinul global și realitățile unei puteri
introspective**

1. Despre ce ar trebui sa vorbim cand discutam acest titlu?

- Care / ce este visul european ?
- Destin ?
- Destin global ?
- Realitatile (nediscutate)
- Putere ?
- Introspectiva ?

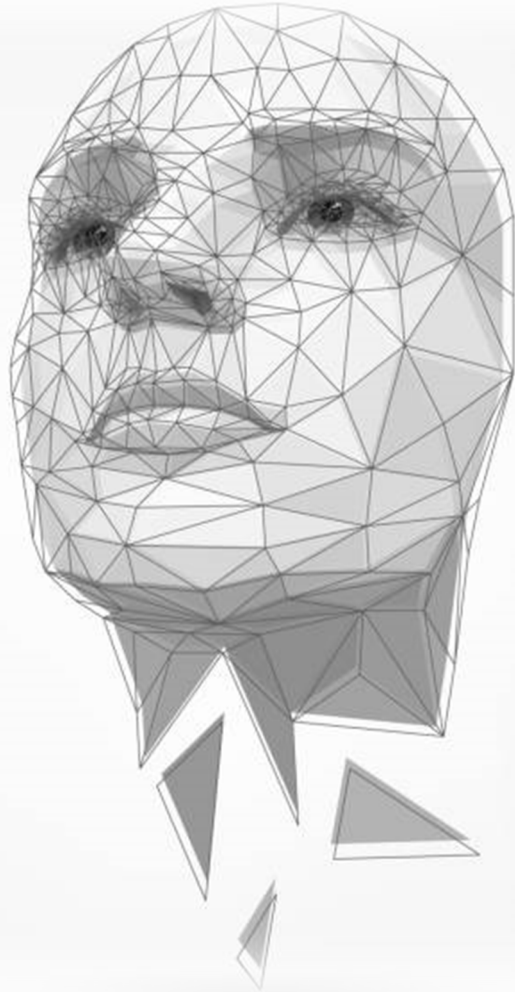

Operaționalizarea visului European
Despre destinul global și realitățile unei puteri introspective

2. Portretul robot al Europei / Europeanului

- perspectiva Noastra,
- perspectiva Altora,
- perspectiva Celorlalti

3. Parametri discutiei

- Ce / cine este Europa
- Cine, ce si cum (poate) comunica
- Construirea interna a visului vs construirea competitiva << si daca aceasta este o abordare suportabila pentru europeni

Construirea "Europei" nu este un exercitiu imperial,
nu poate fi determinat prin politici,
nu se poate intampla in absenta interactiunii dintre oameni.

4. Ce instrumente are la dispozitie Europa:

- Politici,
- Comunicare strategică,
- Securitate și guvernanta,

- Comunitate politica ?
Leadership ?
- \$\$\$ << foarte important
nu pentru \$, ci pentru
Global Europe

5. Comunicarea (strategica) ca mijloc de creare a realitatii

- Impuls politic – cineva este in frunte, dar reactii diferite ale SM
- Sadire a unei idei – intern, extern
- Crearea unei viziuni (comune)
- Orizont de asteptare (#hopes&dreams)

6. Comunicarea ca instrument strategic:

- Influentarea actorilor (interni, externi, publicurilor)
- Environment shaping / un joc de sah intr-o lume din ce in ce mai fluida ?

... Europe is like a grand and complex Opera. As the word itself says, Opera is work, hard work. What you see on stage is the end result of years of painstaking work behind the scenes. ...

Placido Domingo
2012/3, on EU Nobel Peace Prize

... Europe began to think over about their past misery and started to unite, under the leadership of statesmen like Jean Monnet and Robert Schuman, in a joint pursuit for lasting peace and prosperity. ...

2014, @ College of Europe

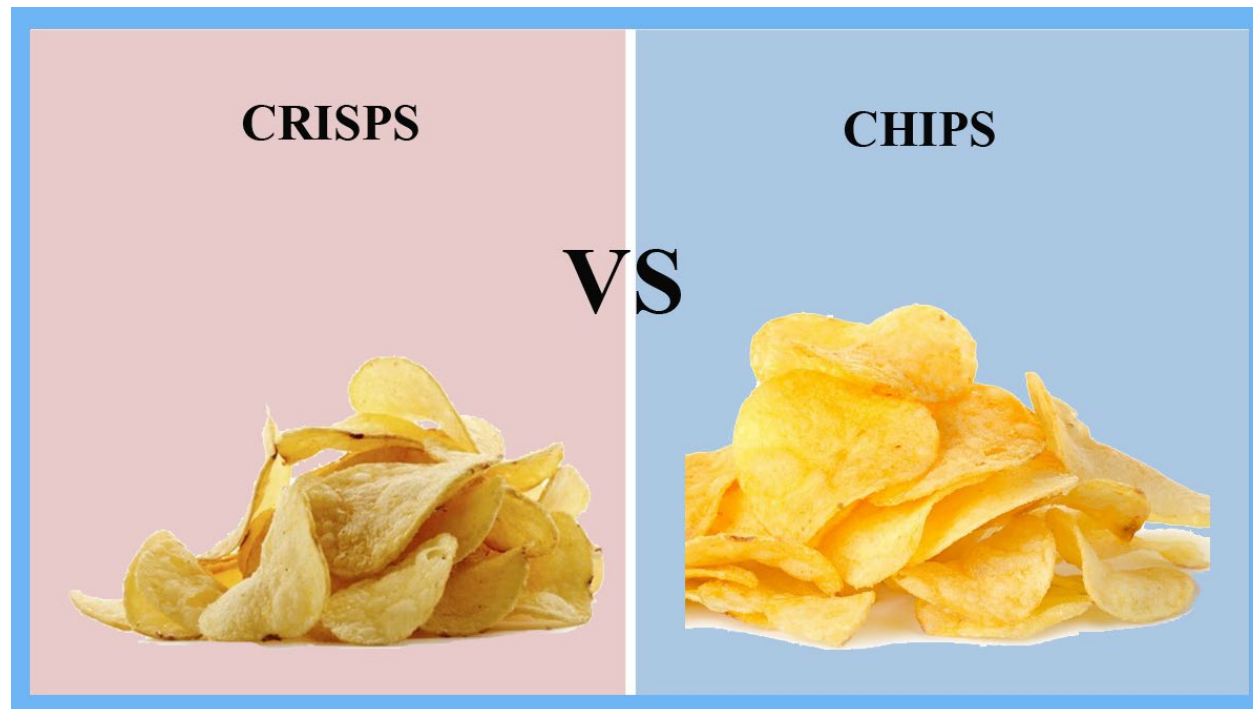

7. Geeking out on StratCom

In ce conditii functioneaza o abordare teoretica / bazata pe teorie ?

Cand discursul dominant / prevalent coincide cu propria abordare.

e.g. Europa vorbeste Chinei dintr-o perspectiva de theory of change / democratizare, unde Wandel durch Handel constituie ofranda Europeana, iar pentru chinezi, ofensa coloniala.

Fundal cultural de dezarmare si de-securitizare --> Stratcom + subiecte de securitate: intelegeri si reactii diferite, pregatirea negativa a populatiei in Vest / UE.

8. Viitorul StratCom UE

AI Stratcom?

- Awareness + sentiment analysis (of opinion makers and shapers)
- Stratcom Production --> testare si training (trialing responses)
- Probleme in Training: cultural lock-in (due to training data + doctrine/law mandated responses)
- Base-lines + interference (FIMI) detection
- Misiunile CSDP : Stratcom AI at the edge ?
 - In continuare Vestice, in continuare repeta tipare "anti-Global South" (?)

9. Visul european – proiectii

Viitoruri:

- 1) Muzeu si loc de vacanta,
- 2) Hermit Empire,
- 3) GPC / Geopolitical Europe,
- 4) Global Europe.

- Identitate si orientare strategica prin OET / amenintari existentiale ?
- 2024 – alegeri UE, SUA, UK, altele.

10. Destinul unei Europe Globale

- Ce ar putea face Europa, mentinand parametrii institutionalii curenti, dar tinand cont de dinamicile interne?
- Dar de dinamicile externe ?
- Reverse-engineer: Cum ar putea / trebui sa se pozitioneze Europa pentru a fi considerata un lider global valid ?
- Ce i-ar alinia pe europeni pentru crearea unui viitor comun ?
- Care este intersectia / proiectia dintre StratCom, Policy, si Securitate, ca agenda europeana care sa indeplineasca toate cerintele si sa ofere un model viitor valid ?

Q&A | Dezbateri

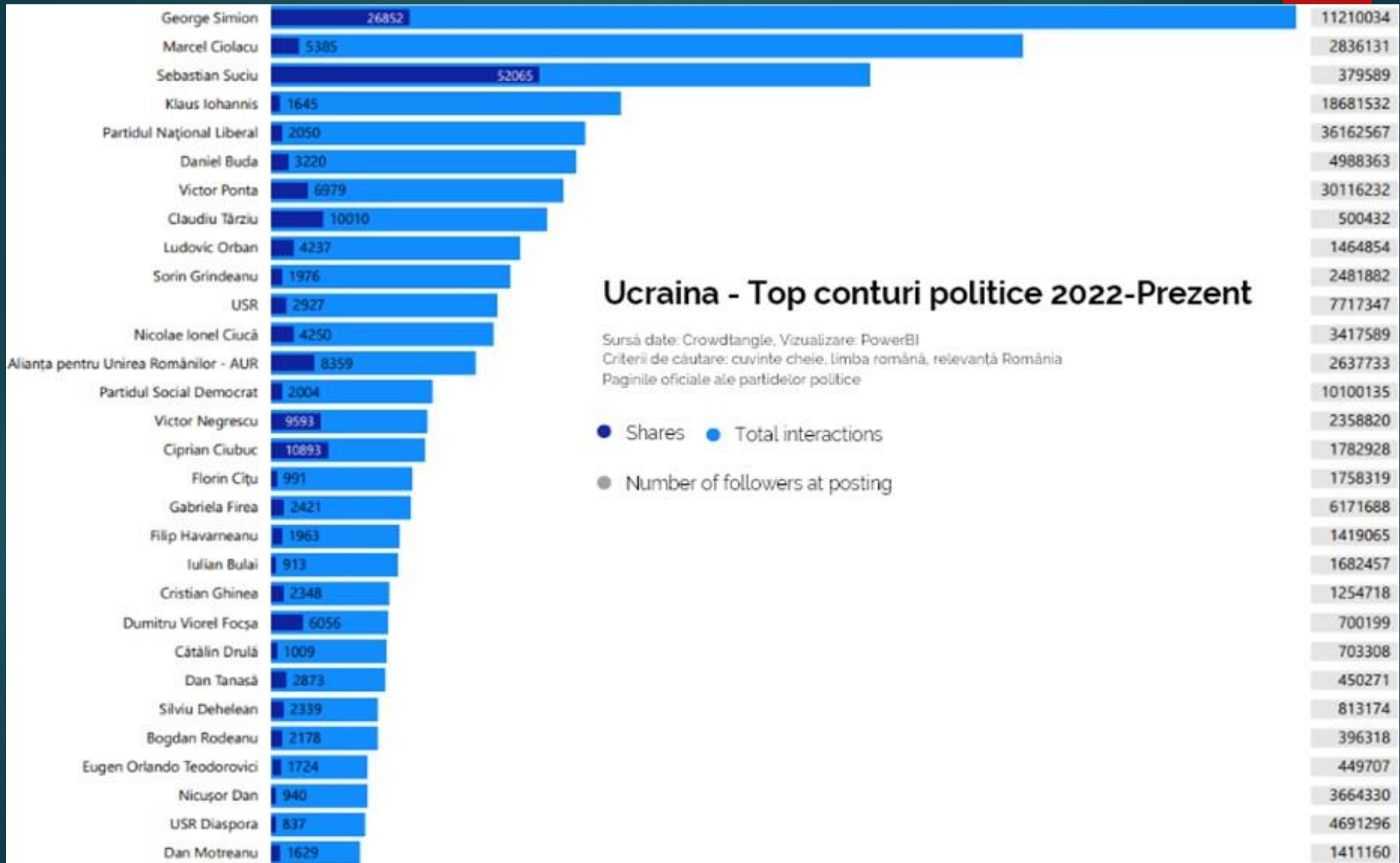

Populismul si razboiul din Ucraina

LECT.UNIV.DR. CLAUDIA ANAMARIA IOV

Cum să ne explicăm recrudescența preferințelor electorale naționalist-suveraniste și etnicist extremiste în Europa de azi și aderența mesajelor și partidelor xenofobe și fasciste?

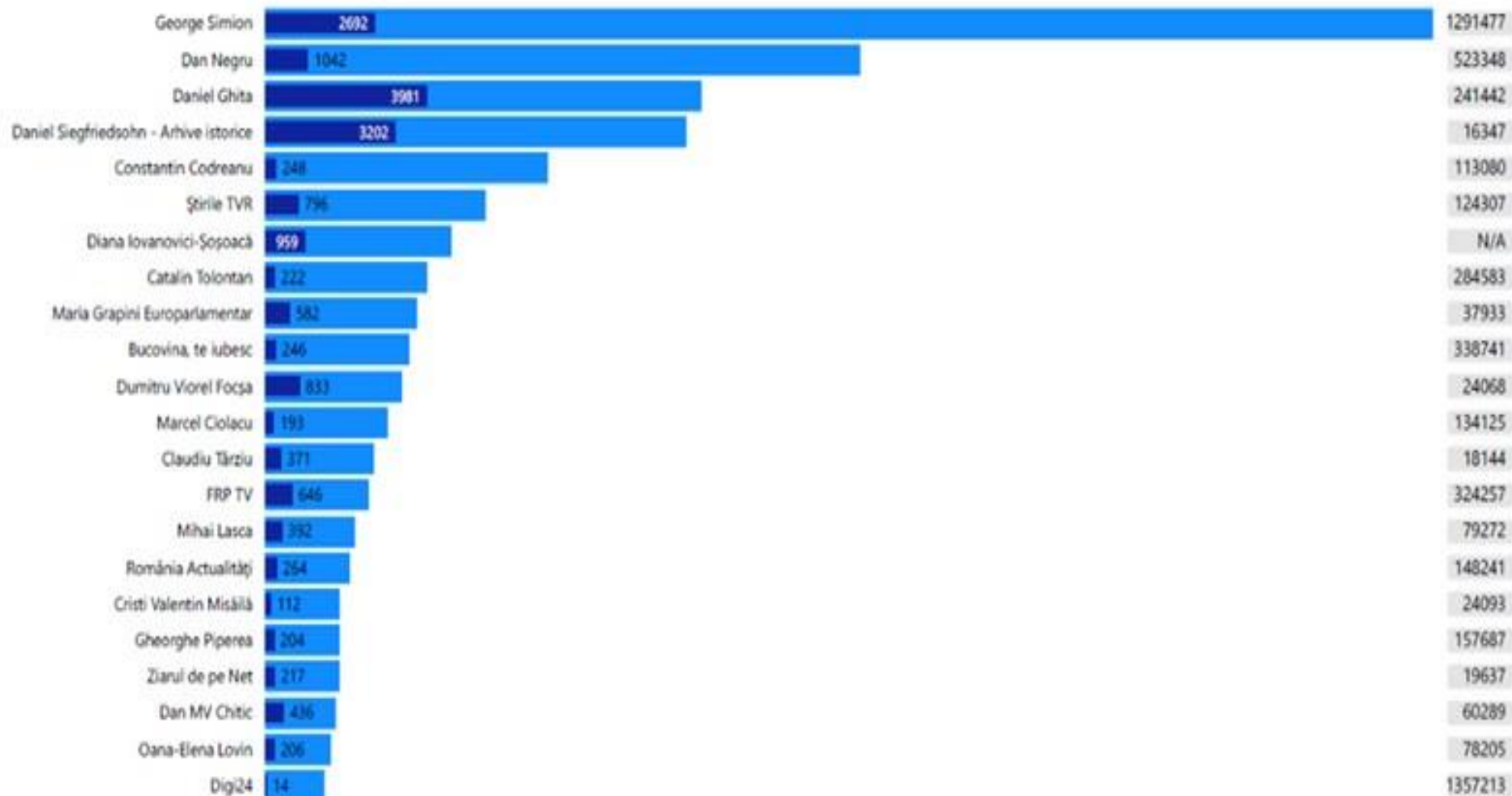

Ucraina - Top conturi politice 2022-Prezent

Sursă date: Crowdtangle, Vizualizare: PowerBI
 Criterii de căutare: cuvinte cheie, limba română, relevanță România
 Paginile oficiale ale partidelor politice

- Shares
- Total interactions
- Number of followers at posting

Legea minoritatilor din Ucraina - Top surse

Sursa date: Crowdfangle, Vizualizare: PowerBI

Criterii de căutare: cuvinte cheie, limba română, relevanță România

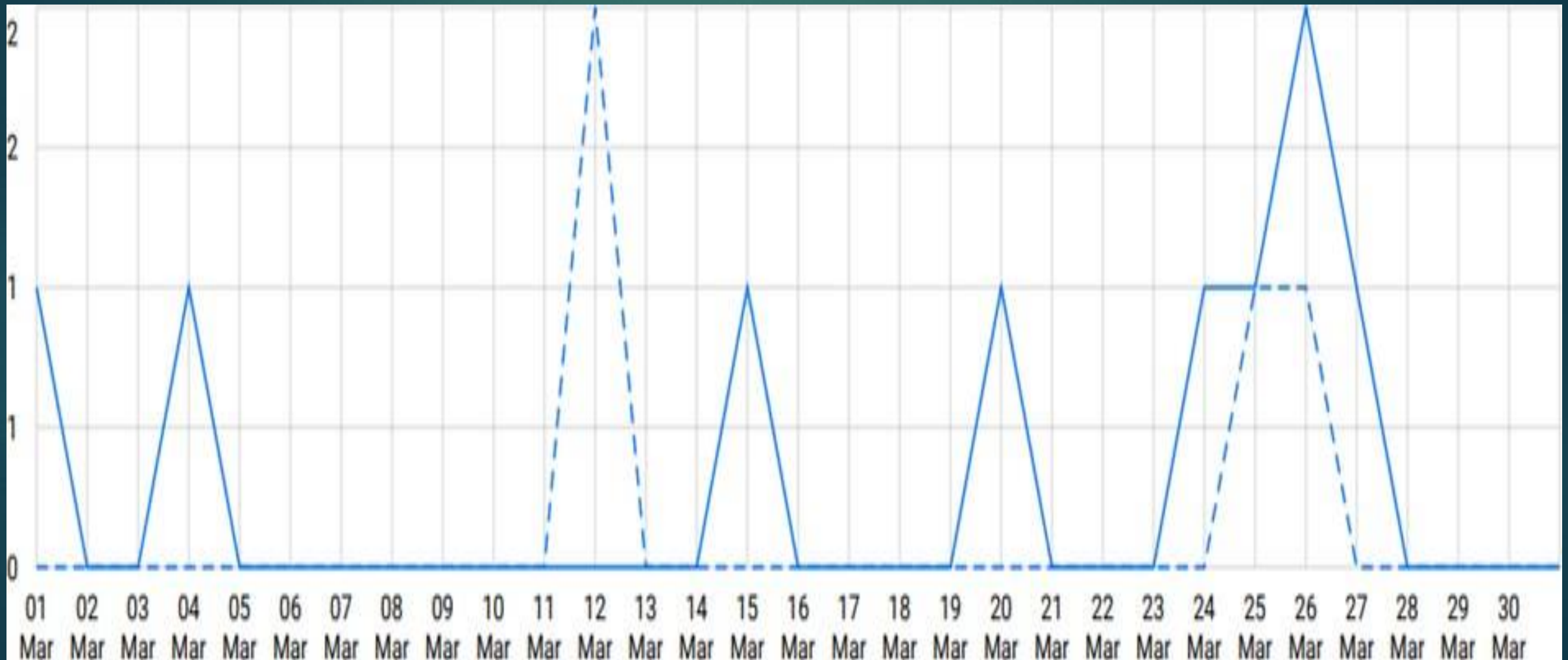
Toate paginile publice, profile verificate, grupuri publice

● Shares

● Total interactions

● Number of followers at posting

Telegram- Mentionarea minoritatii romanesti din Ucraina - Martie 2023

Top canale de Telegram care mentioneaza minoritatea romaneasca

activenewsro

◀ t.me

📅 2023-03-01 22:11

Prof. Gheorghe Constantin Nistoroiu: BUCOVINA DE NORD N-A COBORÂT DE PE CRUCE

stopPLANDEMIEI

◀ t.me

📅 2023-03-04 13:55

Dintre inventatorii și susținătorii unor astfel de teorii trebuie amintiți: Schwartzfeld Elias, Joh

PartidAur

◀ t.me

📅 2023-03-15 02:55

CNA a amendat România Tv cu 75.000 de lei, iar Realitatea Tv, cu 10.000 de lei. RTV (televiziunea

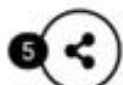

sputnecenzurat

◀ t.me

📅 2023-03-20 00:30

Lider marcant al PSD: România trebuie să sprijine mai mult comunitățile românești din Ucraina. S

DianalovanoviciSosoaca

◀ t.me

📅 2023-03-24 14:22

Partidul S.O.S România Declarație de presă ca reacție la atacul MAE din Ucraina: Prin acest at

wwwAurelianRO

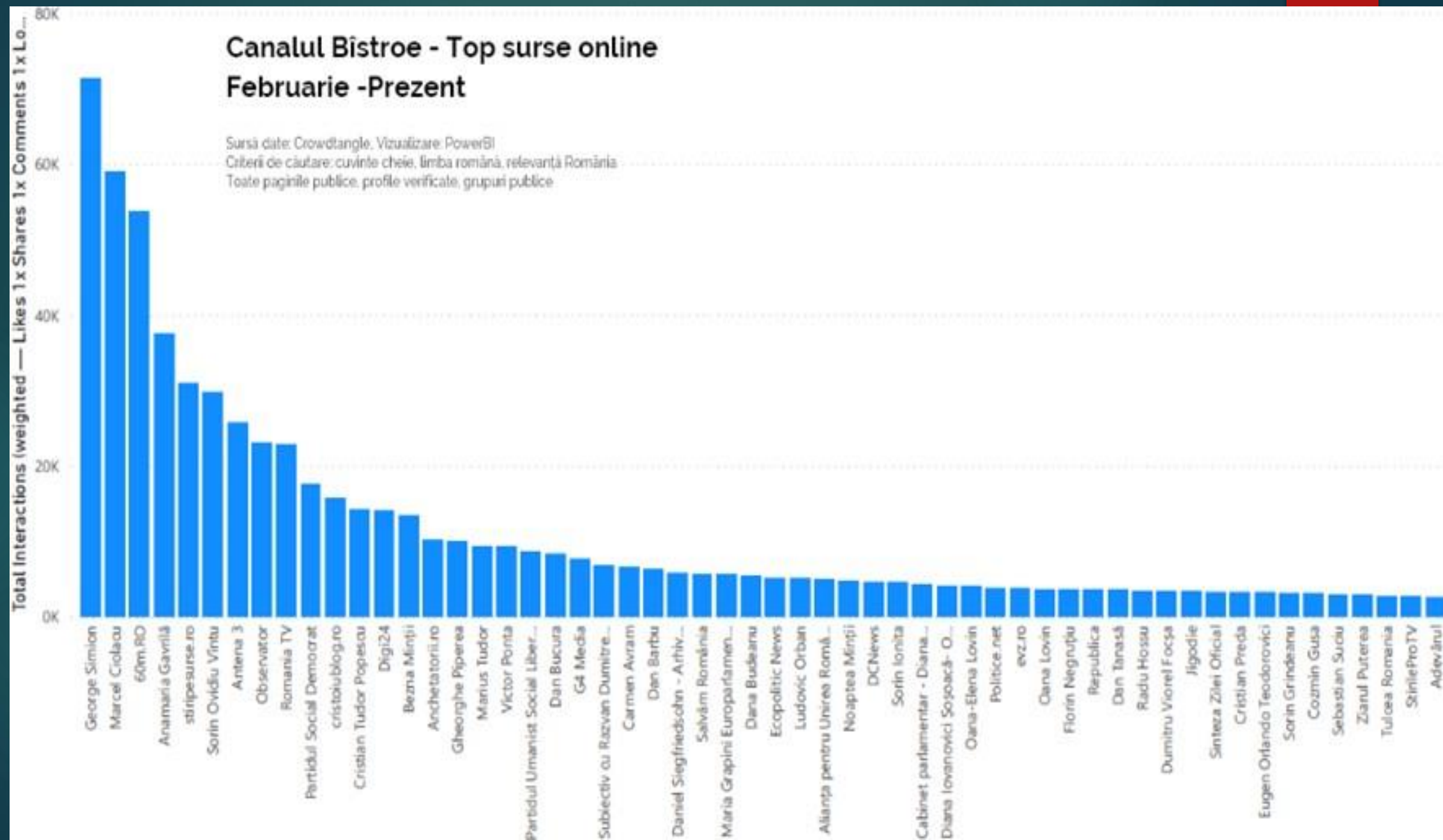
◀ t.me

📅 2023-03-25 12:06

Se-nmoaie războiul? Ucrainenii vor sprijin românesc pentru a zbura în destinații exotice Ambasa...

Canalul Bistroe - Top surse online Februarie -Prezent

Sursă date: Crowdtangle. Vizualizare: PowerBI
Criterii de căutare: cuvinte cheie, limba română, relevanță România
Toate paginile publice, profile verificate, grupuri publice

☰ Context of discussion

republica evreu minoritate post rămas societate încă sta popor precum insula comunitate amza rusia ucrainean valori
regiune sud țară anexare press amenința nord herța război roman oră fura sovietică parte fag ucraina trebui respectiv
operator uniunea marca susține Mitropolit lega loc operatoriu moarte bucovina Popescu Tariceanu român perioadă europeană
istorie carmen cernăuți artistă adresă rusă minister leu calin mare prigonit ecran problemă martie cernauti februarie ținutul bursa
I.J. Haga țară ecurității naționale postări luptă bucurești aparține putin moldova amenințare Senatul SUA bugeacul mărturii ziuă
Duhovnicii români canada urmă teritoriu femeie constantin limitat românia istoric anexa vorbă titlu șerpilor autodeterminare
basarabia sursă drept vorbitor mesaj moscova

Școala de vară Comunicare
Strategică, Guvernanță și Securitate în
Uniunea Europeană
Iulie 2023

Provocările cooperării în intelligence în context european

Prof.univ.dr. Irena Chiru

COOPERARE

- Deschidere
- Flexibilitate
- Încredere
- -
- -
- -

INTELLIGENCE

- Manifestare a puterii și interesului național
- Ofensiv – defensiv
- Protecție
- Inamic
- Puteri străine
- -
- -
- -

Ce înțelegem prin cooperare în intelligence?

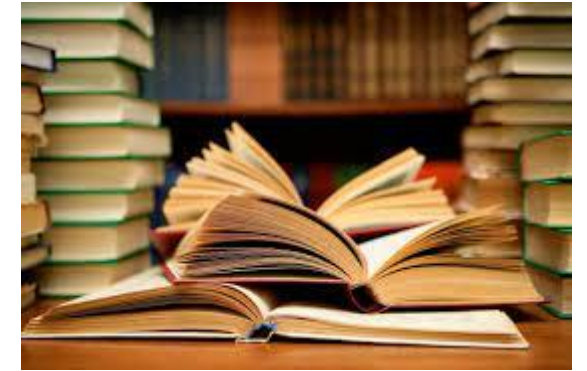
- Schimbul de informații între diferite agenții/ servicii guvernamentale (*intelligence sharing*)
- Cooperare cu entități nonguvernamentale (*intelligence outreach*)
- Bilateral, multilateral, în coaliții/nu
- Formal - informal

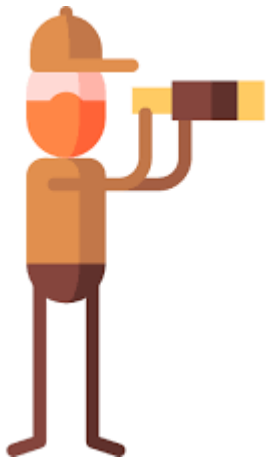
VARIABLE

- Globalizare
- Amenințări transfrontaliere
- Incertitudine globală – instabilitate financiară, pandemii, schimbări climatice
- Noi tehnologii
- Entități private
- BUN PUBLIC (în sens economic) versus BUN PRIVAT (de protejat)

LITERATURA DOMENIULUI

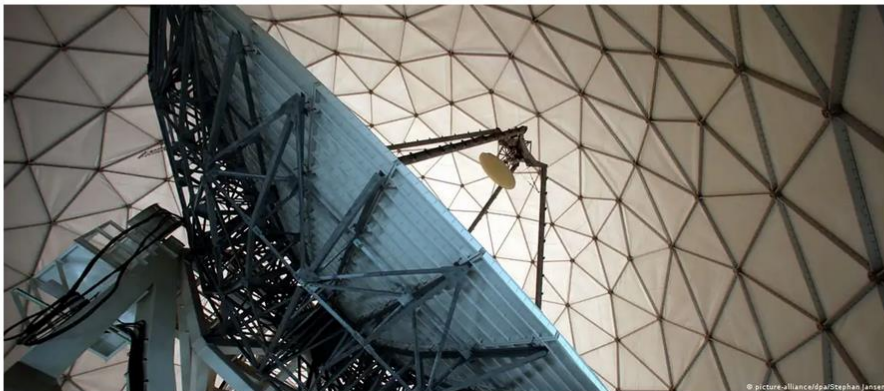
- "cooperarea este puțin tratată prin comparație cu importanța ei" (Bradford Westerfield)
- Cauze – caracterul secret

Intelligence sharing: 'A necessary fact of life'

Interview: Richard Walker
05/15/2015

After recent tensions over surveillance cooperation between Germany's BND foreign intelligence agency and the National Security Agency in the US, DW sat down with former NATO Ambassador Kurt Volker to discuss the issue.

© picture-alliance/epa/Stephan Jansen
Image: picture-alliance/epa/Stephan Jansen

TRENDING: UKRAINE | DEFENSE BUDGET | CONGRESS | WHITE HOUSE | RUSSIA | CHINA | N

Spc. Clayton McInnis, a human intelligence analyst, with 1st Battalion, 155th Infantry Regiment, Mississippi Army National Guard, reviews reports in the unit's tactical operations center at the National Training Center. STAFF SGT. SHANE HAMANN

IDEAS

The Spies of the 'Five Eyes' Need to Speed Up Intel-Sharing

Nations must speed the dissemination of information to enable real-time responses and counter disabling cyber threats.

THE CONVERSATION
Academic rigour, journalistic flair

Why are governments sharing intelligence on the Ukraine war with the public and what are the risks?

Published: September 26, 2022 5:09pm CEST

O PERSPECTIVĂ

”Pare intuitiv și evident că este bine să cooperăm în colectarea, analiza și diseminarea intelligence-ului... Dar intelligence-ul prin însăși natura sa este secret. Este cules în secret de la cei care nu doresc ca noi autoritățile să știm despre intențiile sau capacitățile lor. Aceasta se aplică fie că subiectul activității de colectare a informațiilor este o persoană fizică sau grup mic de indivizi (cum este cazul celulei teroriste) fie că este vorba despre intențiile sau atitudinea unui guvern străin. Așadar, dat fiind caracterul inerent secret al intelligence-ului secret, există o tensiune între păstrarea secretului, pe de o parte, și împărtășirea secretului – sau operarea într-un mod mai deschis și mod colaborativ – pe de altă parte (Warren Tucker, the Director of the New Zealand Security Intelligence Service, 2007).

BENEFICII

- Nu putem ști tot
- Schimb de resurse (HUMINT – tehnologii de ultimă oră)
- Alternativă pentru relații diplomatice inexistente
- Reducerea costurilor operaționale

LIMITE

- Diferențe de percepție asupra amenințării
- Diferențe în distribuirea puterii – relații univoce sau parteneri dominanți
- Diferențe în reglementarea drepturilor omului
- Aspecte legale – ex. semnarea memorandumurilor cu co-semnare de la ministerul afacerilor externe etc.
- Teama că informația oferită va fi compromisă

CONDIȚII

- Interese comune
- Percepții comune
- Încredere
- Antecedente istorice
- Cultura de intelligence națională
- Resursele și orientarea acțiunilor (HUMINT – SIGINT)
- –
- –

COOPERARE MULTILATERALĂ

- UKUSA – 1948, US, UK, Australia, Canada, Noua Zeelandă, Five Eyes, Nine Eyes, fourteen Eyes (SIGINT Seniors Europe)
- Clubul de la Berna – 1971, state UE, CTG - 2001
- UE – 2001, Counter-Terrorism Task force în Europol
- ASEAN – Brunei, Indonezia, Malaezia, Singapore, Tailanda, Filipine, 2018, Our Eyes

COOPERARE BILATERALĂ

- Acorduri de schimb de informații
- Exemplu – colaborarea cu Franța
 - 1916-1918, structuri informative, școală pentru ofițeri
- Când și cum este inițiată cooperarea?
- Cu ce frecvență?
- Cine o autorizează?
- Provocarea colaborării cu regimuri nondemocratice

DEZBATERE

“There is not such thing as *friendly* intelligence agencies. There are only the intelligence agencies of friendly powers”
(Mark Lowenthal)

Memo in report *Confrontation or Collaboration? Congress and the Intelligence Community*

*This originally appeared as a Background Memo (pp. 50–53) in the report *Confrontation or Collaboration? Congress and the Intelligence Community*, a publication of The Intelligence and Policy Project of Harvard Kennedy School's Belfer Center for Science and International Affairs.*

Just as the Departments of Defense and State seek to develop strong alliances to achieve our military and diplomatic objectives, the Intelligence Community (IC) maintains robust 'liaison' relationships with many countries around the world. These relationships have proven important over the past several years, as other nations often have access to intelligence and can implement direct action that the U.S. requires to pursue its national security interests. While valuable, liaison relationships can also pose risks and require conscientious oversight by Congress.

This memo provides an overview of these foreign liaison relationships, as well as how these partnerships can strengthen U.S. national security.

Advantages to Foreign Intelligence Relationships

The U.S. benefits from international or liaison partnerships because they provide:

- *Access:* Liaison may have access to or information about areas denied to direct U.S. penetration.
- *Speed:* Liaison may be able to gather and disseminate crucial data, giving the U.S. the ability to respond to time-sensitive threats.
- *Insight:* Liaison may have greater cultural understanding into a particular issue that the U.S. may otherwise misinterpret.
- *Ability to Perform Direct Action:* Liaison sometimes can provide direct military force to solve a particular problem, usually within their home country.
- *Cover for U.S. Interests:* Liaison may be able to mask U.S. actions as local ones, obscuring otherwise obvious U.S. behavior in foreign countries.

UN (ALT)FEL DE COOPERARE - RĂZBOIUL DIN UCRAINA

Dezvăluiri menite să:

- crească reziliența Ucrainei și a statelor UE în fața agresiunii Rusiei
- submineze încercările Rusiei de a-și justifica acțiunile
- expună atrocitățile războiului
- justifice sancțiunile
- crească coeziunea cu alți aliați

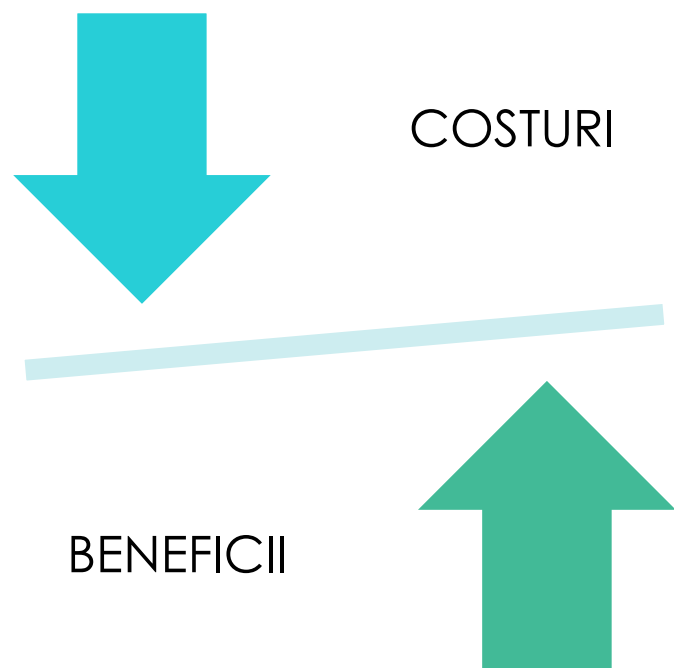
“It’s not a natural thing to share intelligence beyond a handful of our most trusted allies, but we knew that this effort was going to have to be broader and deeper than we had ever done before,” said Jon Finer, the deputy national security adviser.

The strategy is also, in part, a product of past intelligence failures. Some failures, most infamously over claims of weapons of mass destruction in Iraq, still color how Europeans view American spy agencies two decades later. Those doubts forced the United States and Britain to share more about what they knew about Russian capabilities and intentions to try to stave off European skepticism.

Now, according to some diplomats, when those two allies declassify and release intelligence, it is more readily believed by allies in Europe who were previously uncertain of U.S. and British intelligence on Russia’s war plans.

The New York Times

EXERCİȚIU ANALITIC

- Realizați o analiză costuri – beneficii pe tema colaborării în intelligence dintre România și Republica Moldova
 - dezbatere – puncte comune, diferențe
 - $B > C$, $B = C$, $B < C$

COOPERAREA ÎN CONTEXT EUROPEAN

CADRUL DE REFERINȚĂ

- *”In security terms, terrorism, hybrid threats and organised crime know no borders. Member State efforts should [...] be more joined-up: cooperation between our law enforcement, judicial and intelligence services must be strengthened. [...] We must feed and coordinate intelligence extracted from European databases, and put [...] big data analysis at the service of deeper situational awareness (EU Global Strategy).*
- *Area of Freedom, Security and Justice” (Title V of the Treaty on the Functioning of the European Union, TFEU), “General Provisions on the Union’s External Action and Specific Provisions on the Common Foreign and Security Policy” (Title V of the Treaty on European Union, TEU) nu fac referire la ”intelligence cooperation”*
- *Strategic Compass – intelligence sharing*
- *cooperare integrată – cooperare multilaterală și bilaterală*

COOPERARE INTEGRATĂ

- Organisme la nivel european
- *Office of the High Representative of the Union for Foreign Affairs and Security Policy*
- *European External Action Service (EEAS)*
- *EU counter-terrorism coordinator*, care sprijină activitatea Council of the European Union pe probleme de counter-terrorism
- *Commissioner for the Security Union*
- 3 entități
 - European Union Military Staff Intelligence Directorate (EUMS INT)
 - European Union Intelligence and Situation Centre (IntCen)
 - 1999, OSINT, colectează și evaluează date obținute de la servicii naționale de intelligence+organisme UE
 - Produsele sunt valorificate de High Representative and the Council of the European Union (implementarea CSDP)
 - "intelligence hub", dar nu serviciu de intelligence
 - European Union Satellite Centre (SatCen)
 - 1991, date oferite de sateliți comerciali

POTENȚIAL ȘI LIMITE

CULTURĂ

SECURITATE

LEGAL

ECONOMIC

PSIHOLOGIC

ROLUL UE

- Transferul producției de intelligence spre Bruxelles?
- O structură per se – flexibilitatea rețelei
- Rolul UE în:
- implicarea în ciclul de intelligence
 - HUMINT+SIGINT – OSINT
 - arhitectură orizontală
- eficiența în gestionarea și coordonarea cooperării
 - clustere, implicarea altor state (UK, Turcia, Maroc)
- capacitatea de a genera interoperabilitate crescută
 - compatibilitate între SM, armonizarea culturilor de intelligence

DEZBATERE

Why the EU need access to first-hand intelligence information, by Nacho Sánchez Amor

Brussels, 17/11/2022 (Agence Europe)

- Josep Borrell - "the EU's global diplomatic network was less informative than reading the paper"
- Miza de a deveni un actor global de prim rang necesită:
 - *"a system for a continuous and automatic inflow of intelligence from its member states' national intelligence services to the EU INTCEN/EEAS on foreign and security issues occurring outside the Union. Otherwise, the EU should create its own EU intelligence service"*
- Argumente: retragerea din Afganistan, revoluția din Ucraina, "Fuck the EU", intervenția din Ucraina
- Soluție: consolidarea EU INTCEN, SM oferă intell despre probleme din afara granițelor UE
- Alternativă (neviabilă): crearea unui serviciu de informații (cost, timp)

CADRU DE ANALIZĂ

- Statele au nevoie să își păstreze autonomia, indiferent dacă această poziție vulnerabilizează securitatea
- Statele vor contribui doar dacă efortul le oferă valoare adugată în termeni de cooperare
- Preferințele naționale modelează rezultatul - cooperarea în intelligence

- Arie cu limitări – legi, tratate, preferințe, autonomie, istorie
- Interes național – dar gradual deschiderea spre integrare

ÎNTREBĂRI

A large field of dark umbrellas, possibly black or dark grey, is shown from a high angle, creating a repeating geometric pattern of triangles and squares. The umbrellas are set against a bright blue sky with scattered white clouds. The overall mood is somewhat somber or contemplative.

*“Nu este răspunsul
cel care luminează,
ci întrebarea!”
Eugen Ionescu*

**CRIZA MEDIATICĂ
ÎN CONTEXTUL COMUNICĂRII STRATEGICE
- DE LA TEORIE LA PRACTICĂ ȘI VICEVERSA -**

Valentin Vasile
director adjunct, Direcția informare și relații publice
MINISTERUL APĂRĂRII NAȚIONALE

✉ vvasile@mapn.ro

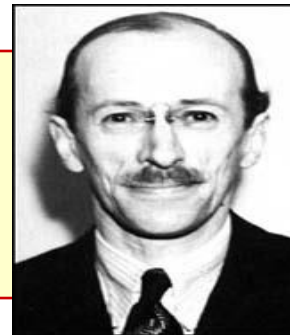

MEDIUL INFORMAȚIONAL

*“Războaiele nu mai sunt câștigate sau pierdute doar pe câmpul de luptă, ci în inimile și mințile liderilor politici, **opinia publică** hotărând de partea cui este victoria.”*

Căpitan Sir Basil Liddell Hart - “Cugetări despre război”, 1944

Mediul informațional & epoca informațională?

Sisteme de comunicare planetare + mass-media + bază tehnologică a comunicării → se dezvoltă interconectarea, se accentuează interdependențele → **se multiplică riscurile și vulnerabilitățile** din cauza dependenței de informații și de prelucrarea informațiilor!

INFORMAȚIA ESTE SIMULTAN ARMĂ - INSTRUMENT - PROCES - ȚINTĂ!

MEDIUL INFORMAȚIONAL devine

MEDIU OPERAȚIONAL ...

“câmp de luptă”, ca și spațiul aerian, maritim sau terestru!

DEZIDERAT:

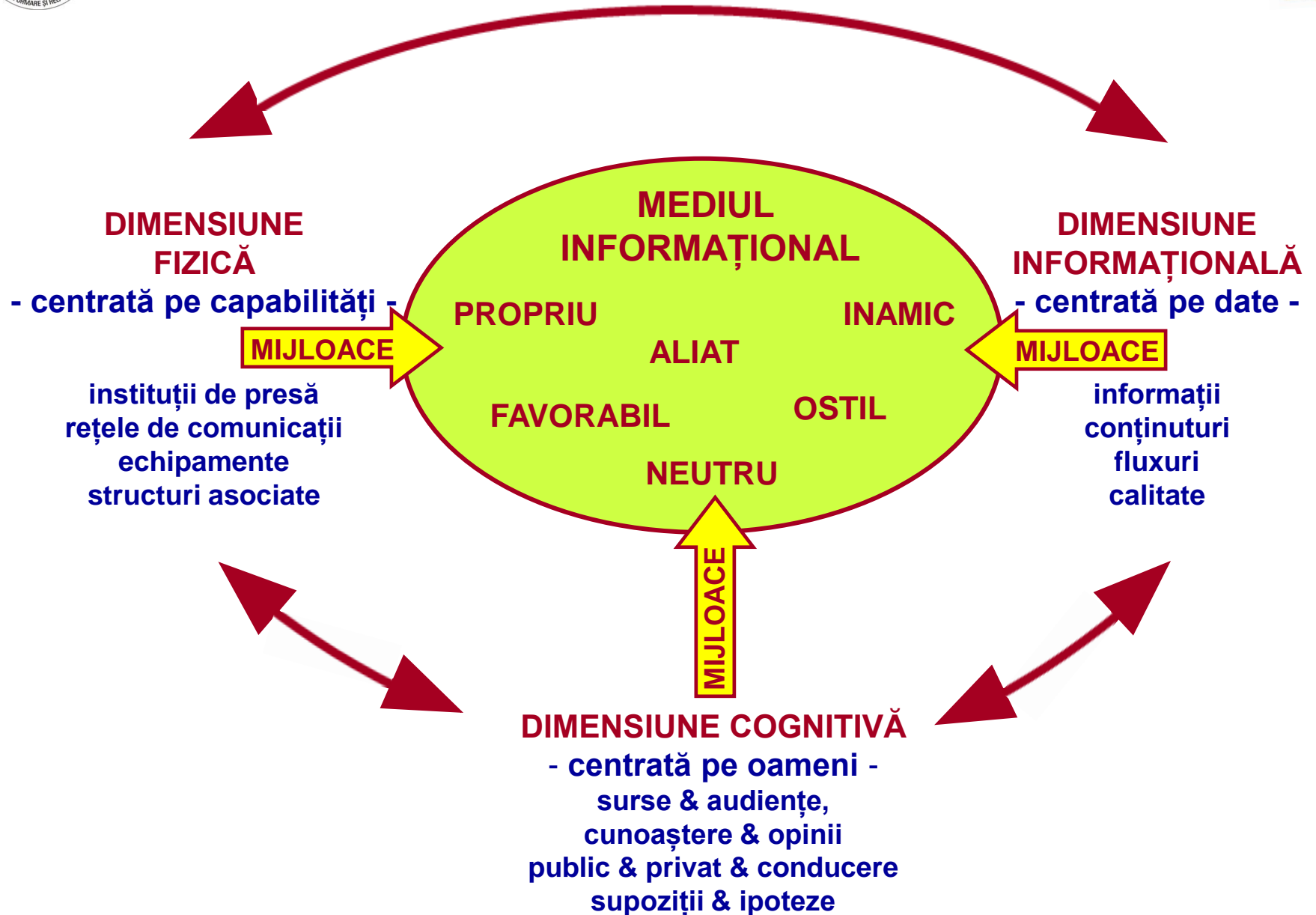

**Sinergia acțiunilor în mediul informațional!
Factori umani + Tehnologii informaționale!**

RĂZBOIUL MODERN = MAI MULTE RĂZBOAIE

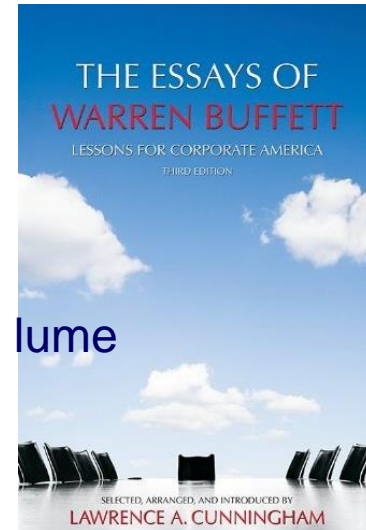

MEDIUL INFORMAȚIONAL

“Ceea ce oamenii știu să facă cel mai bine constă în a interpreta toate informațiile noi astfel încât concluziile lor anterioare să rămână intacte!”

Warren Edward Veirdo Buffett
n. 30.08.1930, Omaha, Nebraska,
investitor, om de afaceri, filantrop

INFOXICATION

- **2018**: IBM estimează că **90%** din **cantitatea de informații online** din lume este **creată în ultimii doi ani** ca urmare a dezvoltării internetului, accesibilității surselor deschise și proliferării algoritmilor de căutare!
- **2018**: În medie, un om este expus la **10.000 de știri** în **12 luni!**
- De regulă, **selectăm informațiile care ne confirmă opiniile și valorile!**
- De regulă, **ignorăm informațiile care nu ne convin**, de natură conflictuală, deși favorizează diminuarea prejudecăților, dezvoltarea gândirii creative și acțiunea pozitivă!
- Opiniile, atitudinile și comportamentele adoptate sunt rezultatul felului în care **prioritizăm (filtrăm)** informațiile într-un context dat - social, cultural, economic, istoric!

Heinz (Henry) Alfred Kissinger
n. 27.05.1923, Fürth, Bavaria
Secretar de Stat
22.09.1973 – 20.01.1977
Consilier securitate națională
20.01.1969 – 03.11.1975

„Cu cât volumul informațiilor disponibile tinde să fie mai mare decât capacitatea noastră de analiză și evaluare, cu atât mai mult se adâncește prăpastia între informație și cunoaștere și, chiar mai mult, între cunoaștere și înțelepciune.”

Henry Kissinger
Spre diplomația secolului XIX

1973 - Premiul Nobel pentru Pace
(împreună cu generalul nord-vietnamez **Lê Đức Thọ**, care a refuzat premiul datorită faptului că nu erau respectate integral prevederile **Acordurilor de Pace de la Paris**, de la **23.01.1973**)

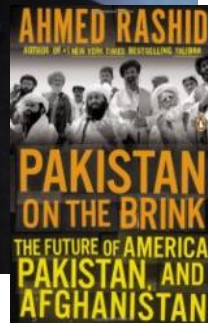
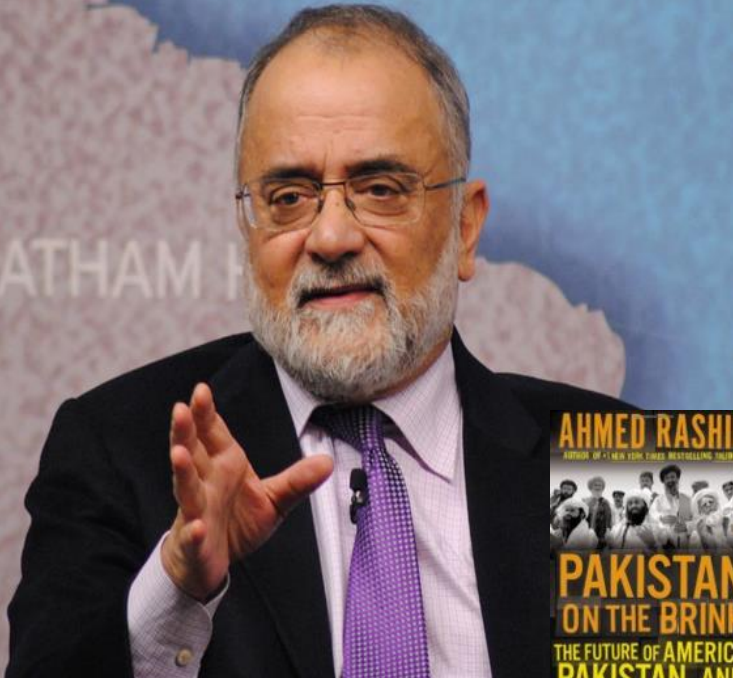

PARADOXURI ALE MEDIULUI INFORMAȚIONAL

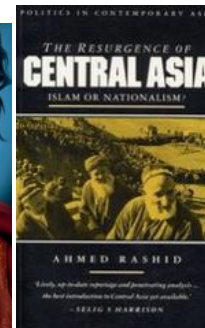
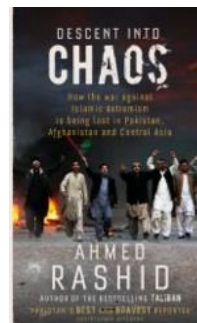
“Pakistan’s best and bravest reporter!”

Ahmed Rashid
n. 1948, Rawalpindi, Pakistan
jurnalist, analist și scriitor
pe teme de politică externă
cu privire la evoluțiile din
Afganistan, Pakistan
și Asia Centrală

„Revolte civile, insurgențe, invazii și războaie, evenimente de interes major pentru serviciile de informații, toate acestea au fost anticipate adesea cu mult înainte de a avea loc în paginile ziarelor. Descoperirea corelațiilor și înțelegerea resorturilor subterane ale producerii lor necesită însă mult mai mult decât simpla lectură a ziarelor la cafeaua de dimineață.”

Ahmed Rashid
Oportunitățile schimbării

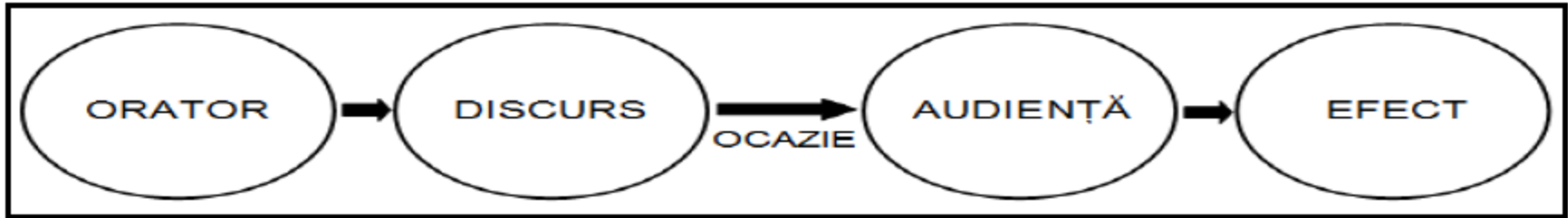

Fig. 1 - *Modelul liniar al comunicării al lui Aristotel (aprox. 340 î. Hr.)⁷ / adaptare*

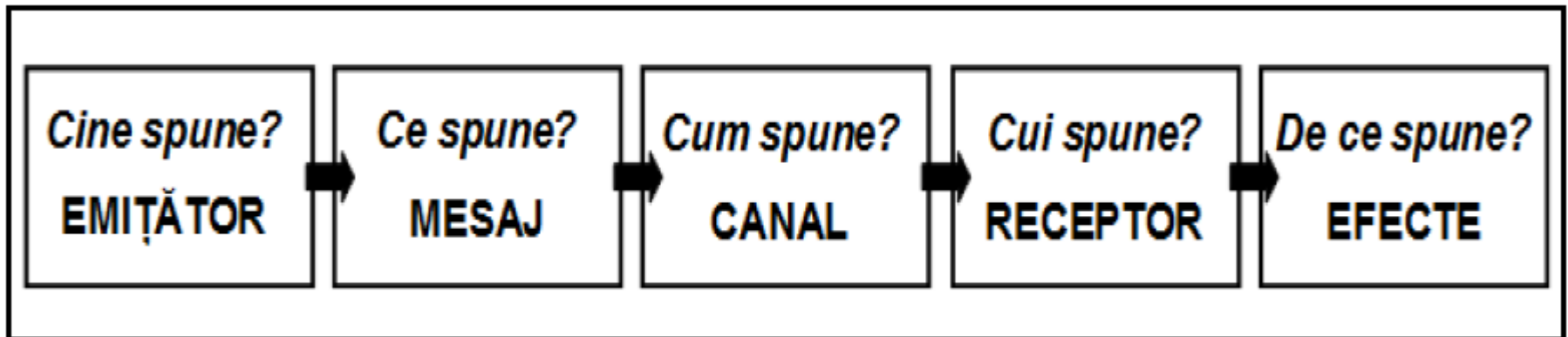

Fig. 2 - *Modelul liniar al comunicării al lui Harold Lasswell (1948)⁸ / adaptare*

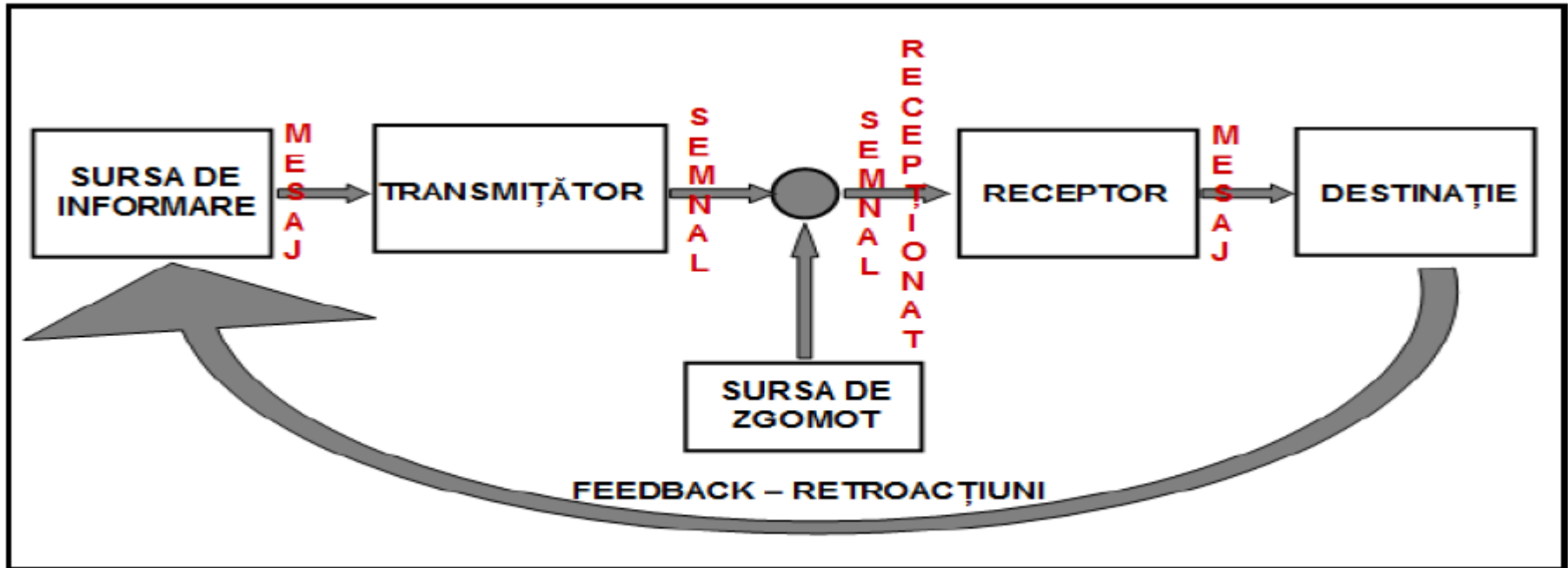
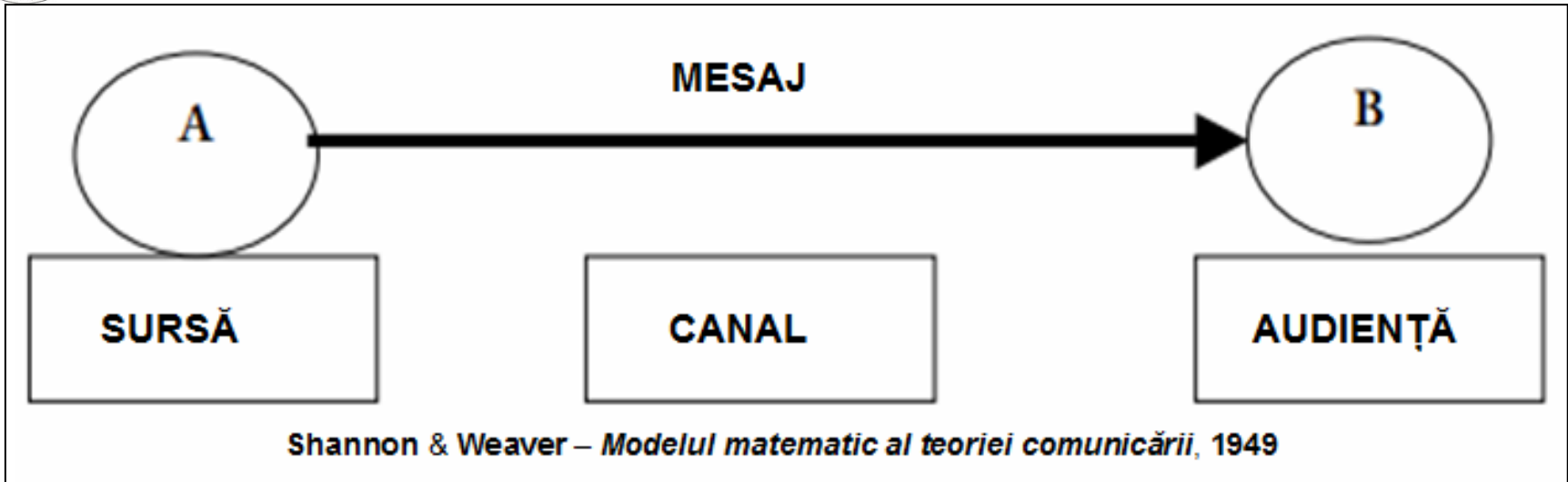

Fig. 3 - Modelul matematic al comunicării Shannon & Weaver (1949)⁹ / adaptare

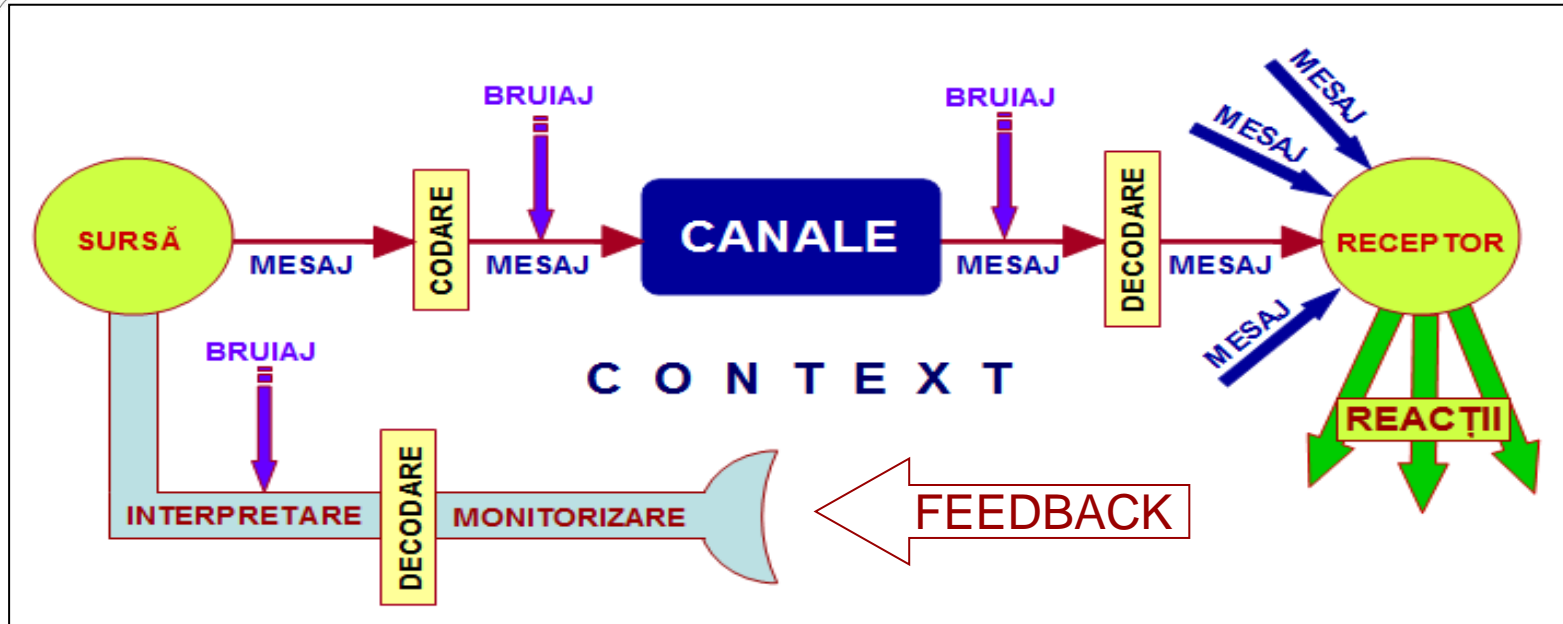
PROCESUL DE COMUNICARE

- Cel mai simplu model al procesului de comunicare - **“influențarea prin mesaj”!**
- Ideile, intențiile și informațiile sunt transformate în mesaje de **sursa (A)** și sunt transmise printr-un **canal** către **receptorul (B)**, denumit și audiență.
- Scopul procesului de comunicare este de a **informa / influența** receptorul (B) astfel încât să înțeleagă mesajul în același fel ca sursa (A) sau conform intențiilor acesteia.
- În consecință, sursa (A) se așteaptă ca receptorul (B) să **se comporte** într-un anumit mod!
- Modelul nu ia în considerare **interferențele exterioare** sau **condiționările** la care receptorul este expus!
- În realitate, **nu există receptor (B) independent**, în așteptarea impactului mesajelor transmise de sursa (A)!
- Ambele părți se află într-o **relație de interdependență!**

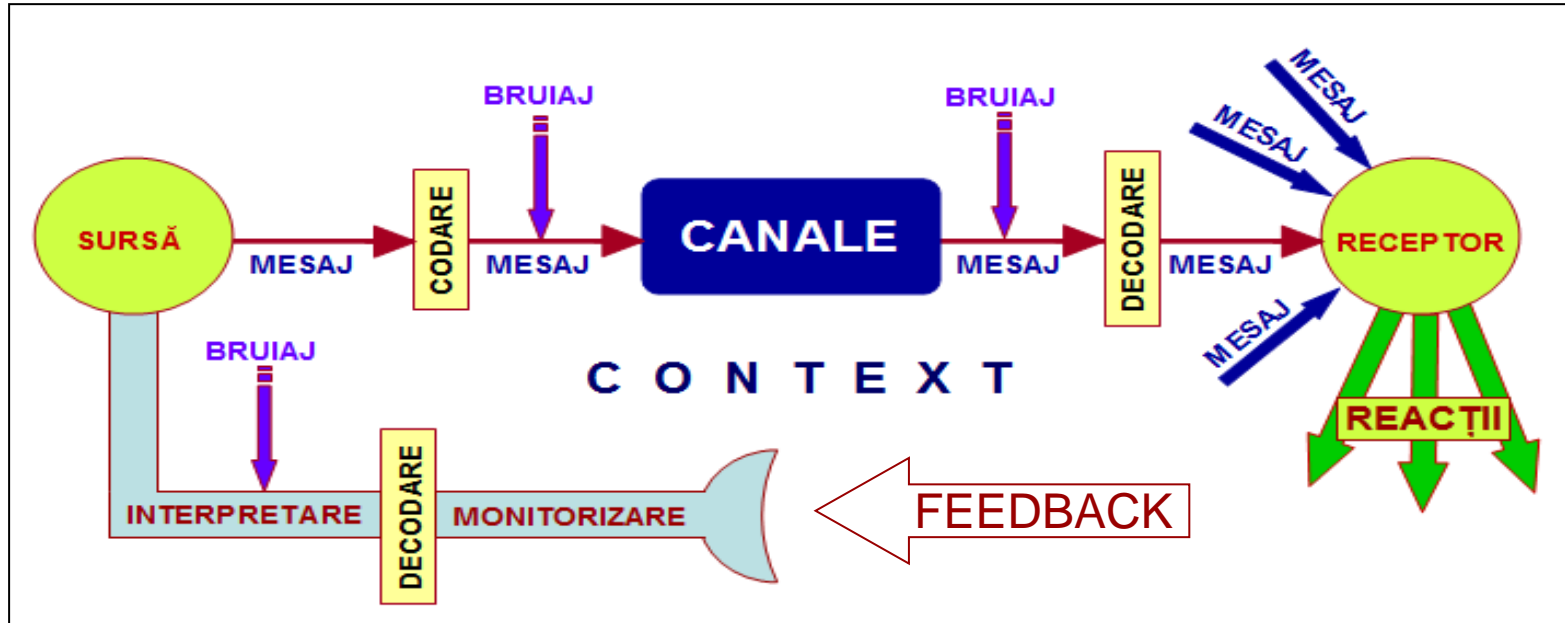
PROCESUL DE COMUNICARE

- Tendința de a insista pe elaborarea **mesajelor**, nu pe **rezultatele comunicării**!
- Mesajul propriu se află în **competiție** cu alte **mesaje** și, pentru a ajunge la receptor trebuie să treacă de barierele create de **bruiaj**!
- Folosirea unor **canalele multiple** mărește șansele ca mesajul să ajungă la receptor, dar...
- Coerența și consistența mesajului pot fi afectate!
- Interpretarea dată de receptor mesajului este influențată de **cadrul său de referință** (pregătire, interese, prejudecăți, percepții), de **context** și de efectele de **bruiaj**!
- Reacția receptorului nu este în mod necesar motivată de mesajul recepționat, pot exista multe alte motive!
- Crearea unui **context comun** contribuie la îndeplinirea obiectivelor de comunicare!

PROCESUL DE COMUNICARE

- **INFORMARE PUBLICĂ** – mesajele sunt transmise cu scopul de a informa opinia publică în general, audiențe largi externe (naționale & internaționale) și audiențe interne (personalul instituției emitente);
- **OPERAȚII PSIHOLOGICE** – mesajele sunt transmise cu scopul de a influența și de a modifica opiniile, atitudinile și comportamentele unor audiențe-țintă precis delimitate din zona de desfășurare a operațiilor militare (înainte, pe timpul și după încheierea acestora);
- **DEZINFORMAREA** – mesajele sunt transmise cu scopul de a determina receptorii să interpreteze eronat realitatea și să adopte decizii greșite, contrare propriilor lor interese, care să sprijine îndeplinirea obiectivelor urmărite de sursă.

COMUNICAREA ÎN SITUAȚII DE CRIZĂ

- 1. Criza mediatică: definiții, caracteristici & consecințe.**
- 2. Gestionarea crizei mediatică: abordări, tactici, instrumente, reacții & recomandări**
- 3. Studii de caz**

CELE CINCI FAZE ALE UNUI DEZASTRU PR

Nu este posibil! Noi nu suntem vinovați!

TOM
FISH
BURNE

NEGAREA

Cum de îndrăznește cineva să ne critice! Noi suntem victime!

FURIA

Vă rugăm să nu mai faceți comentarii negative la adresa noastră!

NEGOCIEREA

Ce se va întâmpla cu marca noastră, cu firma noastră?!

DEPRESIA

Acceptăm ca avocații noștri să exprime scuze pentru cele întâmplate!

ACCEPTAREA

COMUNICAREA ÎN SITUAȚII DE CRIZĂ

Criză: Un eveniment/incident care determină sau ar putea determina mediatizarea negativă amplă a organizației (sau a persoanei publice), având ca urmări prejudicierea gravă a reputației acesteia, a credibilității și a posibilităților sale de a-și continua activitatea.

Problemă: Un factor extern sau intern care se manifestă pe o perioadă medie sau lungă și poate afecta îndeplinirea obiectivelor organizației, afectându-i reputația dacă situația respectivă nu este gestionată corespunzător.

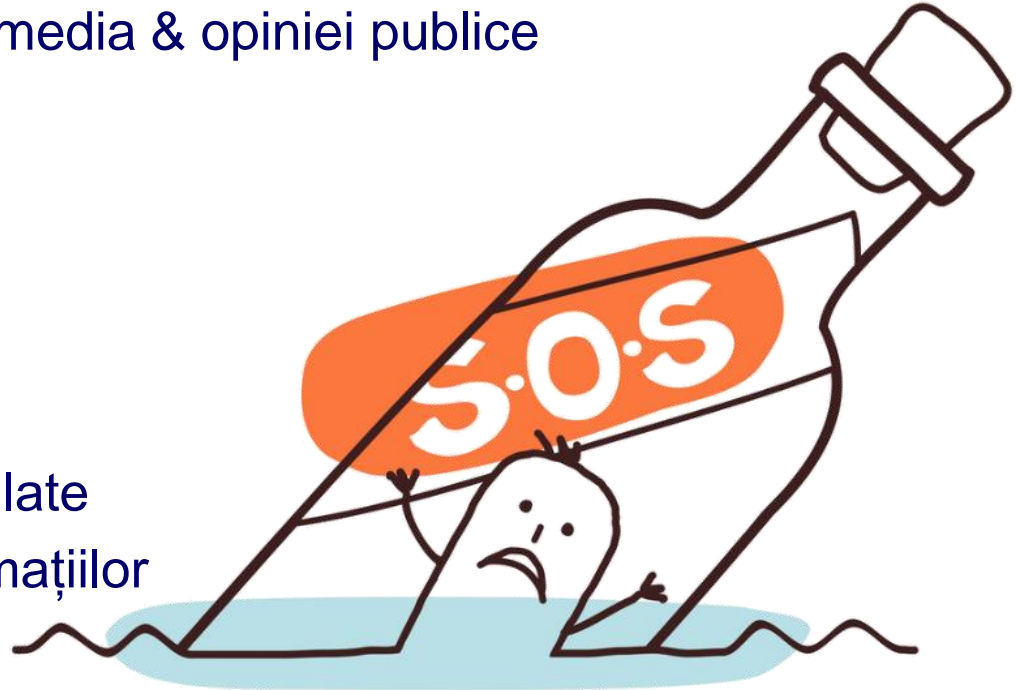

COMUNICAREA ÎN SITUAȚII DE CRIZĂ

Cum recunoaștem criza mediatică?

- Factorul surpriză: declanșare & evoluție greu de prevăzut
- Interes crescut din partea mass-media & opiniei publice
- Vizibilitate maximă
- Consecințe grave
- Impact social
- Lipsa de informații
- Informații contradictorii
- Inconsistența informațiilor vehiculate
- Viteza mare de circulație a informațiilor
- Multiple canale de comunicare
- Multipli comunicatori mai mult sau mai puțin autorizați
- Panică la nivelul celor care trebuie să gestioneze criza
- Pierderea controlului asupra procesului de informare
- Posibilități limitate de a influența difuzarea informațiilor incorecte

COMUNICAREA ÎN SITUAȚII DE CRIZĂ

Criza mediatică: principale caracteristici

- Cererea foarte mare de informații oficiale din partea mass-media referitoare la eveniment!
- **Absența** sau **insuficiența** informațiilor oficiale, cât mai complete și transmise oportun prin intermediul canalelor de comunicare consacrate (birou de presă, purtător de cuvânt, reprezentanți ai managementului organizației, specialiști desemnați ș.a.)!
- Interes maxim din partea mass-media & opiniei publice!

COMUNICAREA ÎN SITUAȚII DE CRIZĂ

Criza mediatică: principalele urmări

- **Mass-media – furnizor “oficial” de informații!**
- **Jurnaliștii vor influența opinia publică prin transmiterea unor informații incomplete!**
- **Opinia publică – expusă unor informații neverificate!**
- **Decidenții – forțați să ia decizii nefundamentate, sub presiunea mass-media și a opiniei publice!**
- **Instituțiile / personalul care trebuie să intervină în gestionarea urmărilor crizei – decizii afectate de impactul emoțional**

Jurnalistul modern

Criza mediatică: context decizional

- Impredictibilitatea evoluției & consecințelor
- Fluxuri de informații pe orizontală și pe verticală
- Criză de timp
- Absența / insuficiența informațiilor verificate
- Cereri de informații & acces din partea mass-media
- Cereri de informații din partea populației
- Presiuni din partea mass-media
- Presiuni din partea opiniei publice
- Impact emoțional
- Intervenții în mass-media mai mult sau mai puțin calificate

COMUNICAREA ÎN SITUAȚII DE CRIZĂ

INFORMARE PUBLICĂ

TACTICI

**GESTIONAREA
CRIZEI MEDIATICE**

**NIVEL
LOCAL**

**NIVEL
CENTRAL**

INSTRUMENTE

- Comunicat de presă inițial
- Declarații de presă oficiale
- Comunicate de presă ulterioare
- Briefing de presă
- Conferință de presă
- Intervenții în mass-media

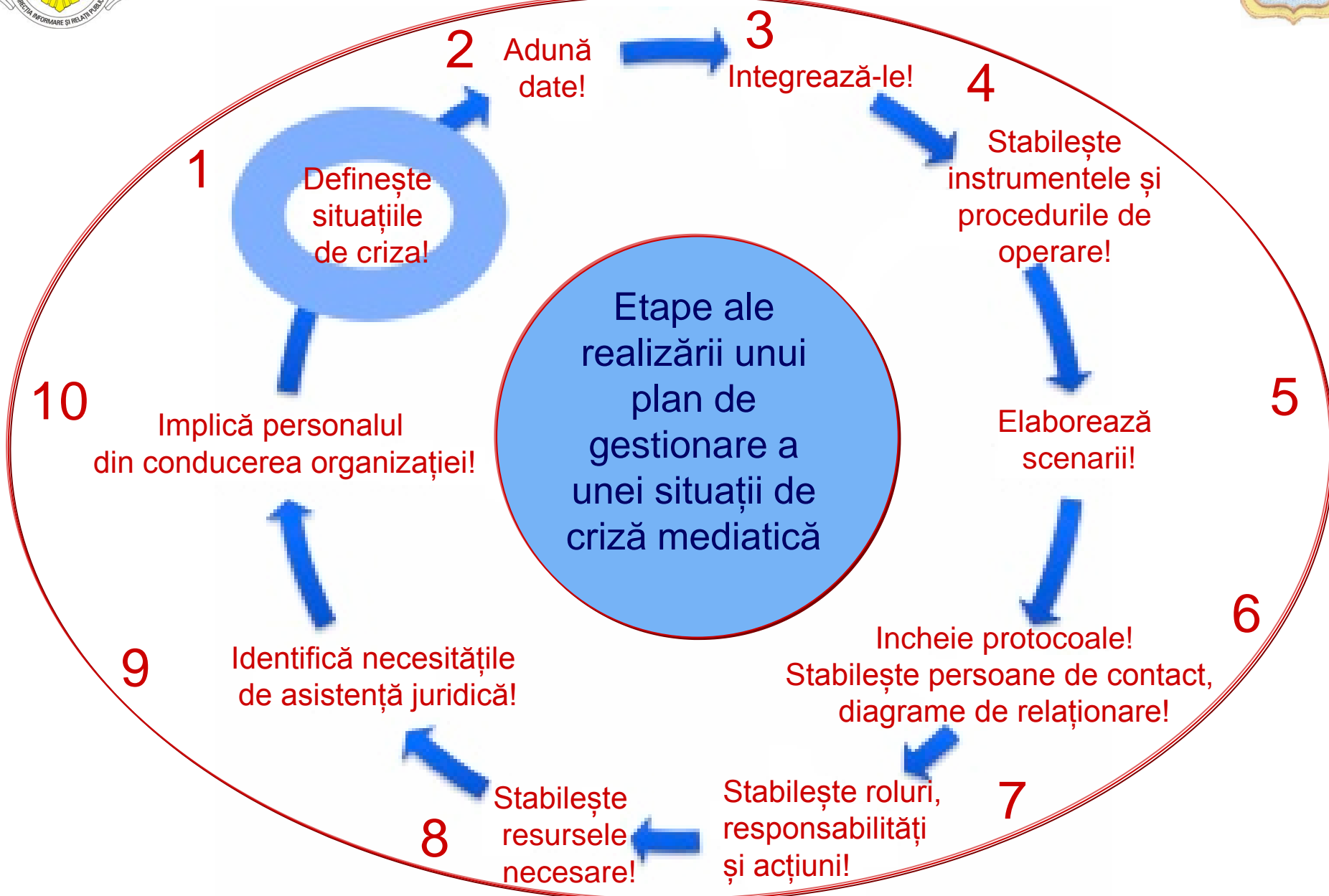
COMUNICAREA ÎN SITUAȚII DE CRIZĂ

Etape principale în pregătirea planului de gestionare a situației de criză mediatică – *abordarea preventivă*

- **Constituirea unei celule de criză**
- **Analiză sumară a istoriei & activităților organizației**
- **Identificarea riscurilor și vulnerabilităților organizației**
- **Pregătirea unor modele de comunicate de presă**
- **Pregătirea unor liste cu *Întrebări & Răspunsuri* pe teme sensibile**
- **Stabilirea calendarului activităților**
- **Identificarea organizațiilor cu care se cooperează**
- **Comunicarea internă**
- **Instruirea conducerii & comunicatorilor pentru relaționarea cu media**
- **Crearea unor scenarii cu diferite situații de criză mediatică și exersarea modalităților de răspuns la acestea**

COMUNICAREA ÎN SITUAȚII DE CRIZĂ

COMUNICAREA ÎN SITUAȚII DE CRIZĂ

Cum reacționăm pe timpul unei crize?

Evenimente produse **în interiorul organizației:**

- Anunțăm toți membrii celulei de criză!
- Ne informăm asupra a ceea ce s-a întâmplat!
- Mergem la locul evenimentului!
- Gestionăm relaționarea cu mass-media!
- Pregătim comunicatul/comunicatele de presă și le transmitem!
- Realizăm un jurnal al tuturor acțiunilor întreprinse!

Evenimente produse **în afara organizației:**

- Mergem la locul evenimentului sau la sediul organizației!
- Gestionăm relaționarea cu mass-media!
- Transmitem comunicatul inițial de presă și/sau dăm declarații de presă!
- Coordonăm activitățile următoare!
- Realizăm un jurnal al tuturor acțiunilor întreprinse!

COMUNICAREA ÎN SITUAȚII DE CRIZĂ

Cum reacționăm pe timpul unei crize?

Măsurile de întreprins:

1. Anticipați! Informați-vă permanent!
2. Pregătiți-vă reacțiile pe baza datelor și faptelor reale!

În cazul unui eveniment cu impact negativ:

1. Obțineți datele reale!
2. Pregătiți mesaje & punctaje!
3. Stabiliți cine conduce procesul de comunicare!
4. desemnați un purtător de cuvânt!
5. desemnați un “anticipator”!
6. Mențineți legătura cu personalul de relații publice și cu conducerea organizației!
7. Verificați procedurile de operare!
8. Transmiteți informații relevante și corecte publicului cât mai curând posibil!
9. Fiți accesibil, atent la detalii, serios, profesionist!
10. Respectați practicile de arhivare a informațiilor / documentelor!
11. Fiți onest în pregătirea evaluării ulterioare crizei!

COMUNICAREA ÎN SITUAȚII DE CRIZĂ

“Secrete” ale succesului comunicării pe timpul gestionării situațiilor de criză mediatică

- **Recunoașteți cât mai curând posibil că vă confrunțați cu o criză!**
- **Întreprindeți măsurile necesare!**
- **Răspundeți rapid și la obiect! Spuneți tot ceea ce trebuie să spuneți!**
- **Mesajul inițial trebuie să răspundă la întrebările:**
 - *Ce s-a întâmplat?*
 - *Ce face organizația pentru a rezolva problema?*
 - *Ce sentimente are personalul organizației față de ceea ce s-a întâmplat?*
- **Dacă nu aveți toate datele, explicați că vă străduiți să le obțineți!**
- **Precizați când veți reveni cu mai multe date!**
- **Lista de priorități pe timpul crizei:**

1. oamenii

2. mediul

3. proprietatea

4. banii

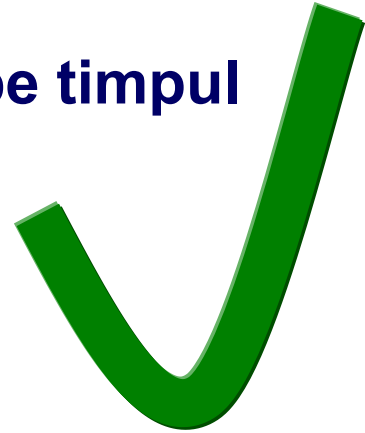

COMUNICAREA ÎN SITUAȚII DE CRIZĂ

Secrete ale succesului comunicării pe timpul gestionării situațiilor de criză mediatică

- Transmiteți rapid comunicatul de presă inițial!
- Exprimați regrete și condoleanțe din prima frază pe timpul declarației de presă!
- Rețineți că tot ce spuneți este *“on the record”*!
- Răspundeți la toate solicitările mass-media!
- Evitați să spuneți *“nu comentez”*!
- Precizați în comunicat / declarație că *“o investigație urmează a se desfășura/este în desfășurare”*!
- Exprimați-vă disponibilitatea de a informații actualizate de câte ori este posibil și demonstrați acest lucru, inclusiv în week-end!
- Anunțați măsurile întreprinse de organizație în sprijinul victimelor / persoanelor afectate de accident!

RĂSPUNS = INFORMAȚIE + MESAJ

COMUNICAREA ÎN SITUAȚII DE CRIZĂ

Greșeli de comunicare pe timpul gestionării situațiilor de criză mediatică

- Să anunțați numelor victimelor (morți, răniți) înainte de informarea familiilor acestora!
- Să descrieți rănilor victimelor și să prezentați public diagnosticele medicale ale acestora!
- Să speculați asupra vinovățiilor și asupra a ceea ce s-a întâmplat în realitate!
- Să repetați excesiv expresii negative!
- Să oferiți detalii tehnice în cazul în care nu sunteți specialist!
- Să vă lansați în preziceri asupra evoluției situației de criză!
- Să permiteți reporterului să reinterpreteze ceea ce ați spus într-o întrebare ulterioară!
- Să purtați ochelari de soare sau cu lentile de culoare închisă atunci când sunteți interviuat!

Managementul situațiilor de criză:

- Analiza situației
- Constituirea grupului de comunicare
- Activități de comunicare

Produse transmise prin Biroul de presă:

- Comunicatul de presă
- Informația de presă
- Dosarul de presă / buletine tematice
- Dreptul la replică

Implicarea conducerii organizației:

- Declarația de presă
- Conferința de presă
- Masă rotundă cu presa
- Interviu de presă
- Întâlnirea informală cu presa

Evaluarea comunicării organizației:

- Monitorizarea presei
- Revista presei
- Analize de imagine

COMUNICAREA ÎN SITUAȚII DE CRIZĂ

CONFERINȚA & DECLARAȚIA DE PRESĂ

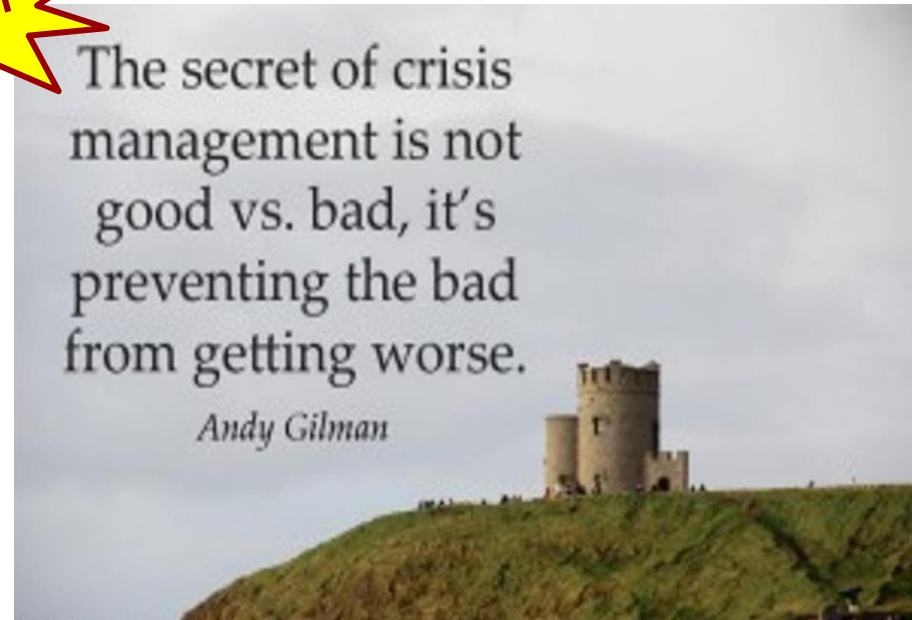
Trei mesaje simple!

**Răspundeți la
întrebările!**

- **Ce s-a întâmplat?**
- **Ce face organizația pentru a remedia?**
- **Ce simte conducerea organizației în legătură cu cele petrecute?**

The secret of crisis management is not good vs. bad, it's preventing the bad from getting worse.

Andy Gilman

Ordinea cea mai indicată de a aborda problemele:

- 1. oamenii!**
- 2. mediul!**
- 3. proprietatea!**
- 4. banii!**

COMUNICAREA STRATEGICĂ

CÂTEVA DEFINIȚII:

	<p>Strategic Communication 24 June 2010</p> <p><i>Focused United States Government efforts to understand and engage key audiences to create, strengthen, or preserve conditions favorable for the advancement of United States Government interests, policies, and objectives through the use of coordinated programs, plans, themes, messages, and products synchronized with the actions of all instruments of national power.²</i></p>
--	--

COMUNICAREA STRATEGICĂ =

FUNCȚIE DE COORDONARE:

1) DIPLOMAȚIE PUBLICĂ

2) OPERAȚII INFORMAȚIONALE MILITARE

3) INFORMARE ȘI RELAȚII PUBLICE

ACO DIRECTIVE (AD) 95-2 ACO STRATEGIC COMMUNICATIONS Date: 21 May 2012

1-2. **NATO Strategic Communications.** NATO addresses the challenges of the information age with the various information disciplines covered under the umbrella of Strategic Communications (StratCom) which is defined as:

“... the coordinated and appropriate use of NATO communications activities and capabilities - Public Diplomacy, Public Affairs (PA), Military Public Affairs, Information Operations (Info Ops) and Psychological Operations (PSYOPS), as appropriate - in support of Alliance policies, operations and activities, and in order to advance NATO's aims.”¹

MC 0628 NATO MILITARY POLICY ON STRATEGIC COMMUNICATIONS 4 August 2017

DEFINITION

7. StratCom, in the context of the NATO military, is the integration of communication capabilities and information staff function with other military activities, in order to understand and shape the Information Environment (IE), in support of NATO aims and objectives.

COMUNICAREA STRATEGICĂ

🕒 24.03.2022

👤 Strategic Communications

UE - EEAS

Strategic Communications Division

Foreign information manipulation and interference, including disinformation, has been identified by the EU as a serious threat to our security and democracy.

Strategic Communications Division

2015 - East Stratcom Task Force

Western Balkans Task Force

Task Force South

Data Analysis Team

Policy, Strategy and Global Priority Issues Team

2021

STRATCOM ACTIVITY REPORT

STRATEGIC COMMUNICATION, TASK FORCES
AND INFORMATION ANALYSIS DIVISION
(SG.STRAT.2)

STRATCOM

EU vs
DiSiNFO

EEAS STRATEGIC COMMUNICATION DIVISION (SG.STRAT.2)

THE POLICY,
STRATEGY
& GLOBAL PRIORITY
ISSUES TEAM

THE
INFORMATION
ANALYSIS,
OPEN SOURCE
& DATA
STRATEGY
TEAM

THE EAST
STRATCOM
TASK FORCE

THE
WESTERN
BALKANS
TASK FORCE

THE TASK
FORCE SOUTH

COMUNICAREA STRATEGICĂ

DEFINIȚII NAȚIONALE

- **Comunicare strategică instituțională:** ansamblul acțiunilor planificate și desfășurate coordonat, în sfera comunicării, materializat în discursul public, cu scopul de a promova interesele naționale ale României.
- **Narativ instituțional:** ansamblul elementelor de discurs promovate în spațiul public, prin intermediul căruia se furnizează informații cu privire la subiecte de interes public și se promovează seturi de valori asumate la nivel național, relevante pentru cetățeni.
- **Reziliență societală:** capacitatea unei societăți (implicând toți actorii: mediul guvernamental, academic, societatea civilă, mass-media, grupuri de cetățeni, individ) de a rezista influențelor maligne și de a răspunde acestora în acord cu valorile și principiile asumate.

PAUZĂ!
Q & A